

การจัดการเศรษฐกิจชุมชน หลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย
นายสรวิทย์ เห่งศิริกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE COMMUNITY'S ECONOMY MANAGEMENT FOR THA THONG MUANG KAO
MARKET, KANCHANADIT DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (Public and Private Management)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

59601704 : การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบริหาร

คำสำคัญ : การจัดการเศรษฐกิจชุมชน, เศรษฐกิจชุมชน, ตลาดท่าทองเมืองเก่า

นาย สรวุฒิ เห่งศิริกุล: การจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า และ 2) เพื่อเสนอแนวการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยใช้วิธีวิทยาแบบปรากฏการณ์วิทยา วิเคราะห์เนื้อหา เป็นการมุ่งศึกษาและทำความเข้าใจการจัดการเศรษฐกิจชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า คือ ผู้นำของชุมชนท้องถิ่น คณะกรรมการตลาด พ่อค้าแม่ค้า และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และเครื่องอัดเสียง โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การใช้เทคนิค พรรณนาวิเคราะห์เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า มีการจัดการตลาดที่มีความเหมาะสม โดยมีการแบ่งคณะทำงานออกเป็น 9 คณะ ซึ่งคณะทำงานมาจากคนในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทองเป็นส่วนใหญ่ และเป็นระบบหน้าที่แก่การนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำหรับชุมชนท้องถิ่นอื่นที่มีความสนใจในการจัดตั้งตลาด โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นที่มีอยู่มาเป็นจุดเด่น ในการสนับสนุนการจัดการตลาดให้เป็นที่น่าสนใจ และที่สำคัญการจัดตั้งตลาดในลักษณะนี้จะทำให้ผู้คนเกิดความสนใจมาเยี่ยมชมและใช้บริการตลาด อีกทั้งทำให้เกิดการหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในชุมชน สร้างงาน สร้างรายได้ และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย และ 2) การเสนอแนวการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 2.1) การจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านความรู้ความสามารถของคนในชุมชน ด้านที่ 2.2) การจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ด้านที่ 2.3) การจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า

59601704 : Major (Public and Private Management)

Keyword : COMMUNITY ECONOMY MANAGEMENT, COMMUNITY ECONOMY, THA THONG MUANG KAO MARKET

MR. SARAWUT NGHOSIRIKUL : THE COMMUNITY'S ECONOMY MANAGEMENT FOR THA THONG MUANG KAO MARKET, KANCHANADIT DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR KREAGRIT AMPAVAT, D.B.A.

This research is a qualitative research which aims to study 1) Current Situation of Tha Thong Muang Kao Market Management 2) Proposed management of community economy at Tha Thong Muang Kao Market. Phenomenology method was used in content analysis expecting an understanding The Community's Economy Management for Tha Thong Muang Kao Market, Kanchanadit District, Surat Thani Province. The researcher performed In-Depth interview and Observation 18 key informants which are Community Leaders, Board of Tha Thong Muang Kao Market, Merchants. The researcher paid role as a moderator, using Semi-Structured Interview and voice recorder as the evidence from the interview. The Key informants was liberated to describe their ideas about the topic plainly and contain was later interpreted by Descriptive Analysis method.

The result from this study shown that 1) Current Situation of Tha Thong Muang Kao Market Management Divide the working group into 9 groups from public in Tha Thong Muang Kao Market Kanchanadit district and Function Process to applying as a guideline for other local communities interested in establishing a market and applying local Knowledge, Cultural, History and Natural resources to Community Strengths. Support the market management to be attractive. The important impact will be on employment, The economic revolutions within the community. And 2) Proposed approach of Community 's Economy Management for Tha Thong Muang Kao Market, to finding 3 factor which are 2.1) Community Capabilities 2.2) Management of community economy at Tha Thong Muang Kao Market 2.3) Management of community economy in Natural resources and Environment Tha Thong Muang Kao Market.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการเศรษฐกิจชุมชน หลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เล่มนี้ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยมีความรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเหล่านี้ด้วยจิตคารวะยิ่ง และเพื่อเป็นเกียรติคุณแด่ผู้มีอุปการคุณทุกท่าน จึงขอกล่าวนามไว้เพื่อเป็นเกียรติในกิตติกรรมประกาศ ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต ที่กรุณาอนุเคราะห์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและคอยให้คำปรึกษา ในการแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่าง ๆ ตลอดจนระยะเวลาที่ทำการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและเมตตาอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อัญญา บัญญัติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.นพวรรณ วิเศษสินธุ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลท่าทอง คณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทองทุก ๆ ท่าน ตลอดจน ผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ของตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ รวมถึงคณะกรรมการตลาด “หลาดท่าทองเมืองเก่า” เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พ่อค้า แม่ค้า ประชาชน หลาดท่าทองเมืองเก่าทุก ๆ ท่าน ที่ให้ความเป็นกันเอง พร้อมให้ความร่วมมือในการทำวิจัย ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งด้วยดีเสมอมา ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับหลาดท่าทองเมืองเก่าด้วยความกรุณาและเมตตาอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณแม่เท้าคุณพ่อสมหมาย คุณแม่ป้อมใจ และขอขอบพระคุณญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ (พรรคพวกบ้านปากกะแตะ) และโดยเฉพาะ คุณป้าเสาวนีย์ ที่ทุกท่านคอยให้กำลังใจและคำแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนในส่วนต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา (ขอกราบขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน มา ณ โอกาสนี้ ด้วยจิตคารวะยิ่ง)

สรารุณี เห่งาสิริกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. คำถามการวิจัย.....	2
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	2
5. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. ความหมายและแนวคิดทฤษฎีของเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานราก.....	6
2. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ.....	14
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ.....	17
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	17
5. พื้นที่ศึกษา.....	20
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
7. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	38

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ	38
2. พื้นที่การศึกษาวิจัย.....	39
3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	39
4. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	39
5. การตรวจสอบและรับรองข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนฯ	40
6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
7. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	41
8. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	41
9. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
10. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	42
11. การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิจัย	44
1. สภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า.....	44
2. การเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า	59
3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	61
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65
1. สรุปผลการวิจัย	65
2. อภิปรายผล.....	69
3. ข้อเสนอแนะ.....	73
รายการอ้างอิง.....	74
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	79
ภาคผนวก ข ผู้ให้สัมภาษณ์	84
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการวิจัย “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”	103

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย 115

ประวัติผู้เขียน 122

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน	9
ภาพที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน.....	11
ภาพที่ 3 แสดงแผนที่ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	24
ภาพที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	37

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดระยะเวลา 50 ปีที่ประเทศไทยได้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ (สรุประเสริฐ วงศ์ช่อม, 2554: 3) ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 (2504-2509) จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (2560-2564) นั้น การพัฒนาประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาพยายามมุ่งเน้นการพัฒนาการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ (Economic Growth) เป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนานั้นไม่ได้เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ดังนั้นรัฐจึงมีแนวคิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากฐานราก โดยที่มุ่งสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคงเป็นสำคัญ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจฐานรากเกิดจากเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจไทยในแง่ ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ศิริธนา จิตต์จรัส, 2554: 24) ซึ่งชุมชนนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ โดยผ่านนัยยะทางการเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรมของประชาชน ทั้งนี้การทำงานของชาวบ้านอาจเพื่อเป็นการดำรงชีพซึ่งมักจะให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มและการอยู่ร่วมกัน เช่น การปลูกพืช การบริการ การผลิตนอกการเกษตร เพื่อให้เกิดการพอกพูน การพึงพอใจเพื่อให้คุ้มกับการลงทุนเพื่อผลกำไร เป็นต้น (มงคล ตำนานินทร์, 2541: 91-94)

เศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองจึงเป็นทางออกทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาของสังคมในด้านต่าง ๆ เนื่องจากการดำเนินงานในแบบเศรษฐกิจชุมชนนั้น เป็นการประสานการทำงานขอประชาชนในท้องถิ่นแบบพหุภาคี มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อนำมาช่วยเหลือกระบวนการผลิต การตลาด การจัดการร่วมกันในเรื่องของการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร การค้าขาย การบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชนในท้ายที่สุด โดยที่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนในระดับฐานรากนั้นนับเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น (ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์, 2555: 10) อีกทั้งเศรษฐกิจชุมชนมีความน่าสนใจเกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านที่ร่วมกันคิด ดำเนินงาน โดยการผนึกกำลังกับหน่วยงานรัฐบาลหรือเอกชนที่ดีที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้การเชื่อมโยงของสถานที่สำคัญในพื้นที่กับกลุ่มบุคคลและกลุ่มอาชีพต่างๆ ของชุมชนซึ่งก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ขึ้น โดยระบบเศรษฐกิจชุมชนของ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” นี้ จะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่

เศรษฐกิจฐานราก หรือวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ในการรวมกลุ่มประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มกันของคนในท้องถิ่น อันจะช่วยให้ชาวบ้านนำสินค้าท้องถิ่น ได้แก่ สินค้าทางการเกษตรและประมง ตลอดจนสินค้าอื่น ๆ ที่ท้องถิ่นผลิตขึ้น นำมาจำหน่ายยังตลาดชุมชนแห่งนี้ การดำเนินงานตลาดท่าทองเมืองเก่าเป็นไปเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และเป็นการสร้างชื่อเสียงและกระจายรายได้ให้กับชุมชน นอกจากนี้ทาง “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ยังมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน เช่น มีบริการจัดเรือให้กับนักท่องเที่ยวได้ออกไปชมความสวยงามทางภูมิทัศน์ของปากอ่าวท่าทอง ชมพระอาทิตย์ตกดินที่มีความสวยงามมาก และนมัสการพระนอนอายุนับร้อยปี ที่ประดิษฐานอยู่ภายในถ้ำวัดเขาพระนົม เป็นต้น (สำนักข่าวไทยรัฐ, 2560)

จากความสำคัญของระบบเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ที่ได้กล่าวมาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้ มีจุดประสงค์ในการศึกษากระบวนการจัดการของ “ชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า” ในปัจจุบันที่มีอยู่ โดยมีแนวคิดในการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจชุมชน หรือเศรษฐกิจฐานรากของคนในชุมชนซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน พร้อมกันนั้นเพื่อเสนอกระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชนที่เหมาะสมกับ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การพัฒนา “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน” ให้เป็นศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสังคมไทยในขณะนี้ที่เน้น “ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา”

2. คำถามการวิจัย

1. การจัดการ ตลาดท่าทองเมืองเก่า ในปัจจุบันมีลักษณะอย่างไร
2. การจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับ ตลาดท่าทองเมืองเก่า ควรมีการเสนอแนวทางอย่างไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า

4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตทางด้านพื้นที่ของการวิจัยนี้คือ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา ศึกษาการจัดการเศรษฐกิจชุมชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บข้อมูลโดยลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์

2.1.1 การจัดการ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.2.1 ความหมายของเศรษฐกิจ

2.2.2 ความหมายและแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน/ เศรษฐกิจฐานราก

2.2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

2.2.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

2.2.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

2.2.6 เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2.7 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ

2.2.8 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ

2.2.9 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2.10 ข้อมูลเชิงพื้นที่ของ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

2.3 งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และมีการสัมภาษณ์เจาะลึกเฉพาะรายบุคคล

3. ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 : ผู้นำท้องที่ในตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง, ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับตลาดท่าทองเมืองเก่า

กลุ่มที่ 2 : คณะกรรมการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ประกอบด้วย ประธานกรรมการตลาด, และ/หรือ คณะกรรมการตลาด, เลขานุการคณะกรรมการตลาด

กลุ่มที่ 3 : พ่อค้าแม่ค้าในตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ผู้แทนพ่อค้าแม่ค้า

กลุ่มที่ 4 : เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตัวแทนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี, ตัวแทนเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี, เจ้าอาวาสวัดเขาพระนิมิต ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ขอบเขตทางด้านเวลา โดยใช้ระยะเวลาทำการศึกษาดังแต่ เดือนมีนาคม 2561 ถึง เดือนตุลาคม 2561

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการ คือ กระบวนการต่าง ๆ ในการทำให้องค์กรธุรกิจประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดการ 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การจัดการองค์การ การบังคับบัญชาการสั่งการ การประสานงานและการควบคุม เป็นเครื่องมือสำคัญ โดยมีทักษะของผู้บริหารหรือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเป็นการจัดการเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ที่นั่นเท่านั้น

2. ระบบเศรษฐกิจ คือ ระบบการผลิต การกระจายสินค้าและบริการ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรในสังคมหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจประกอบด้วยความร่วมมือกันของหน่วยงานและผู้บริโภคซึ่งประกอบเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนหนึ่ง มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้อง คือ วิธีการผลิต การศึกษาระบบเศรษฐกิจ เช่น หน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกันอย่างไร การไหลของสารสนเทศระหว่างหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ เป็นอย่างไร โดยเป็นระบบเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ที่นั่นเท่านั้น

3. ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกแก่มนุษย์และธรรมชาติด้วยกันเอง ทรัพยากรที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น อากาศ แม่น้ำ ลำคลอง น้ำตก ทะเล พื้นดิน แร่ธาตุ ภูเขา ป่าไม้ เป็นต้น ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้านเรือน โรงเรียน วัด ถนน เขื่อนเก็บน้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ที่นั่นเท่านั้น

4. เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การบริโภค การจำหน่ายจ่ายแจกที่คนในท้องถิ่นชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับประโยชน์ของประชาชน และร่วมกันเป็นเจ้าของ เศรษฐกิจชุมชนมีรากฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญญาของชุมชน หรือทุนในชุมชน อาทิ วัฒนธรรม ประเพณี สภาพภูมิประเทศ ความหลากหลายทางทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ของชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ที่นั่นเท่านั้น

5. ผู้นำท้องถิ่นในตำบลท่าทอง คือ บุคคลที่ช่วยให้ชาวบ้านหรือผู้คนในชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ได้มีการตกลงกันและพยายามหาทางให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นจะมีอิทธิพลเหนือประชาชนในท้องถิ่นนั้น อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือกันทำงาน โดยมุ่งความสำเร็จของชุมชนเป็นสำคัญหรืออาจกล่าวได้ง่ายๆ โดยสรุปว่า ผู้นำท้องถิ่นในชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” คือ ผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลสามารถชักจูงคนในชุมชนของตำบลท่าทองได้ อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง คณะกรรมการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ที่นั่นเท่านั้น

6. ตลาด หมายถึง ตลาด ซึ่งเป็นภาษาพื้นถิ่นของประชาชนภาคใต้ “ตลาด” มีความหมายในภาษาภาคกลางว่า “ตลาด” ซึ่ง “ตลาด” ในที่นี้คือ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ที่นั่นเท่านั้น

7. ตลาดท่าทองเมืองเก่า หมายถึง ตลาดพื้นบ้านของชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” อำเภอภาณุฉันทิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่นี้เท่านั้น อันเป็นศูนย์รวมสินค้าของชุมชนที่หาซื้อได้ยาก ในท้องตลาด เช่น ขนม อาหาร สมุนไพร พืชผักพื้นบ้าน อาหารทะเลสดๆ จากชาวประมงพื้นบ้าน และพืชพรรณทางการเกษตร เป็นต้น ที่มาของชื่อ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” มีความเป็นมาจากสถานที่ตั้งของตลาด ด้วยบริเวณตั้งเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และเคยเป็นที่ตั้งของเมืองเก่า คือ “เมืองท่าทอง” อีกทั้งบริเวณแห่งนี้มีแหล่งโบราณสถานที่เก่าแก่และสำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมากมายหลายแห่งด้วยกัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า
2. เพื่อได้ข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า
3. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการตลาดของแหล่งชุมชนอื่น ๆ ได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า 2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายและแนวคิดทฤษฎีของเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานราก
 - 1.1 ความหมายของเศรษฐกิจ
 - 1.2 ความหมายและแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน/ เศรษฐกิจฐานราก
 - 1.3 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
 - 1.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน
 - 1.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
 - 1.6 เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. พื้นที่ศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิด

1. ความหมายและแนวคิดทฤษฎีของเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานราก

ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎี ไว้ดังนี้

1.1 ความหมายของเศรษฐกิจ

พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัย (2545: 507) ได้ให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจ หมายถึง งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่าย และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน

ทับทิม วงศ์ประยูร (2526: 2) ได้ให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจไว้ว่า เศรษฐกิจ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์อันมีอยู่ไม่จำกัด แต่แนวทางที่จะได้รับมีขอบเขต

จำกัด อันได้แก่ การประกอบการหาเลี้ยงชีพหรือเลี้ยงชีวิต การแสวงหารายได้ การสะสมทรัพย์สิน การผลิต การจำหน่าย ตลอดจนการบริโภคสิ่งอุปโภคต่าง ๆ เป็นต้น

จำนง อติวัฒนสิทธิ์ (2543: 109) ได้ให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจไว้ว่า เศรษฐกิจ (Economy) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรที่อยู่อย่างจำกัด ด้วยวิธีการต่าง ๆ อีกทั้งเพื่อสนองความต้องการอันไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์ให้ได้มากที่สุดและอย่างประหยัดที่สุด เป็นต้น

1.2 ความหมายและแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน/ เศรษฐกิจฐานราก

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2550: 98) เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน อันจะประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ทางการผลิต กิจกรรมทางการขายผลผลิต กิจกรรมการซื้อและการบริโภคของชุมชน รวมถึงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดค่าจ้าง ค่าเช่า และผลกำไรของชุมชน

กระทรวงมหาดไทย (2541: 2) ได้ให้ความหมายของ เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง เศรษฐกิจทุกสาขาของชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งดำเนินอยู่บนพื้นฐานของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม คุ่มค่าและยั่งยืน เป็นการผลิตที่เลี้ยงชีวิต ครอบครัวและชุมชนได้อย่างพอเพียง ส่วนเกินของผลผลิตนี้เป็นเศรษฐกิจแห่งการแลกเปลี่ยนซื้อขายหรือแปรรูปตามกำลังและวัฒนธรรมของชุมชนที่ทำได้

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การผลิตสินค้าหรือการบริการ การแปรรูปสินค้า การบริโภคอุปโภค และการค้าที่ชุมชนตัดสินใจดำเนินงานร่วมกัน (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2541; อ้างถึงใน การพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจฐานราก: 2547) ซึ่งเป็นกิจกรรมหรือกิจการที่คนในชุมชนช่วยกันดำเนินการด้วยตนเองบางส่วนหรือทั้งหมด โดยการประสานการดำเนินงานกับพหุภาคี หรือกับหน่วยงาน คนในท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมถูกต้องเป็นเครื่องมือช่วยเหลือการผลิต การตลาด การลงทุน การแปรรูปสินค้า ผลผลิตทางการเกษตร การขายสินค้าและบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดรายได้ต่อครอบครัวและชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2541; อ้างถึงใน การพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจฐานราก, 2547)

เศรษฐกิจชุมชน คือ ความเป็นชุมชนเศรษฐกิจและเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นชุมชน ประเวศวาศี (2550: 21) มองว่า “จะต้องมีความเป็นบูรณาการของชุมชน ทุกอย่างเชื่อมโยงกันหมด อันนี้จะทำให้ไม่สุดโต่ง การไม่เอาชุมชน ไม่เอาสิ่งแวดล้อม ไม่เอาวัฒนธรรมก็จะเป็นแนวคิดแบบสุดโต่ง อนึ่งเศรษฐกิจชุมชนต้อง เชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจครอบครัวกับธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อเชื่อมโยงกับการส่งออกและการตลาดเข้าด้วยกันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” ซึ่งแนวความคิดนี้มีความสอดคล้องกับ ณรงค์ โชควัฒนา (2542) ที่มองว่าเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเองตามแนวพระราชดำรัส คือ การพัฒนาอย่างบูรณาการโดยไม่มองเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมองสังคมและมอง

สิ่งแวดล้อมไปด้วยพร้อม ๆ กับการพัฒนา เพราะสังคมมีต้นทุนของสังคม สิ่งแวดล้อมมีต้นทุนของสิ่งแวดล้อม อยู่ในตัวของมันเอง

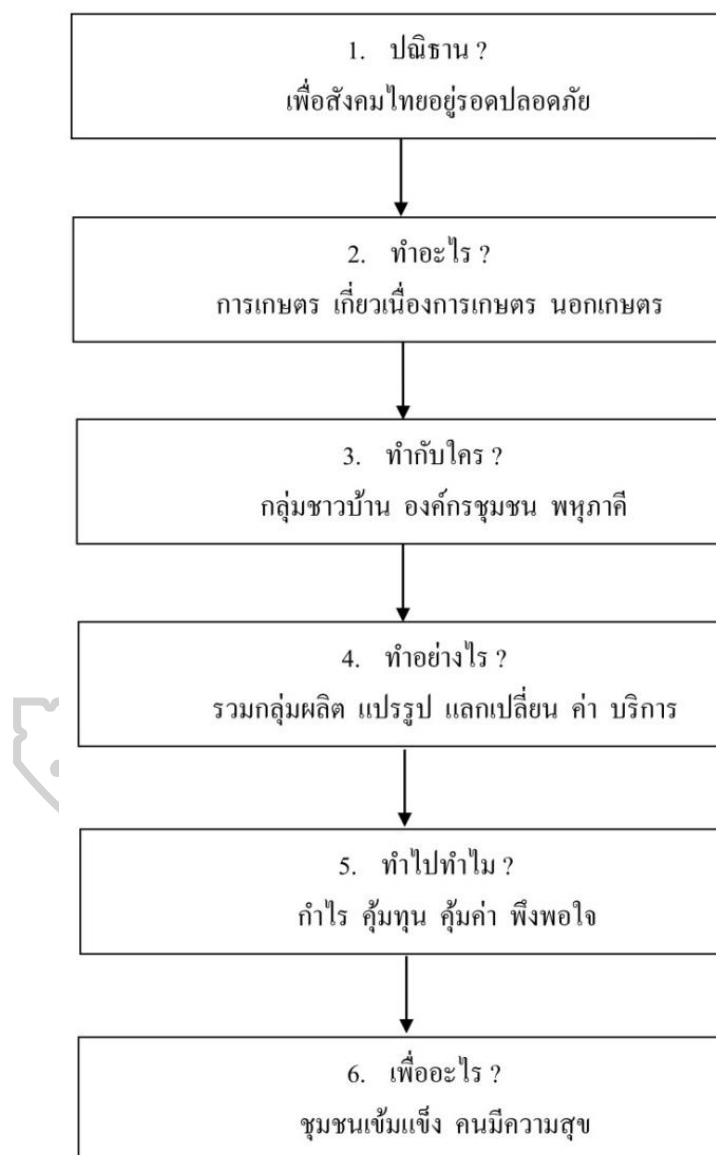
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2549: 6) ได้ให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจชุมชน ไว้คือ เศรษฐกิจชุมชนเป็นระบบความสัมพันธ์ของฐานทรัพยากร (ดิน น้ำ และ ป่า) ระบบการผลิต ระบบการบริโภค ระบบการจัดการทุน (ทั้งเป็นตัวเงินและมีใช้ตัวเงิน) โดยอาศัยกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพหรือฟื้นฟูสภาพแวดล้อม คน ครอบครัว ชุมชน และอาชีพ เป็นการยกระดับการกินดีอยู่ดี และการทำมาค้าขายหรือการทำมาหากินของชุมชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2541: 27) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรของชุมชน หรือเอกชนร่วมกิจการและ/หรือช่วยกันดำเนินการด้วยตนเองทั้งหมด หรือบางส่วน หรือการรับช่วงงานต่อไปทำจากเอกชนหรือกลุ่มองค์กรหน่วยงานอื่น โดยมีการประสานการทำงานร่วมกันพหุภาคี กับหน่วยงาน/เอกชนและผู้คนในชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมช่วยเหลือในการผลิต การตลาด ทุน รวมถึงการจัดการร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การค้าขาย การบริการ การท่องเที่ยว ทั้งยังพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เกิดรายได้ อันส่งผลต่อคน ครอบครัว และชุมชนท้องถิ่น

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2542: 65) ได้เสนอแนวความคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไว้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน ถือได้ว่าเป็น “เศรษฐกิจรากฐาน” ที่มีความสำคัญยิ่งนัก ควรอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งในระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น และสนับสนุนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระหว่างองค์กรท้องถิ่นด้วยกัน อันได้แก่ องค์กรเชิงปกครอง องค์กรเชิงทุนของชุมชน องค์กรเชิงกลุ่มอาชีพของชุมชน ทั้งในระดับแนวราบ คือ ท้องถิ่น และระดับแนวตั้ง คือ ระดับภาคและระดับประเทศ ให้สามารถมีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมทางธุรกิจให้มีความมั่นคงสามารถสร้างเกราะคุ้มภัยจากผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคหรือเศรษฐกิจโลกได้

ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์ (2542: 65) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ไว้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้มั่นคงได้นั้น โดยเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาแบบแยกส่วน (Split Type Development) ไปสู่การพัฒนาอย่างบูรณาการ (Holistic approach) ซึ่งทุกส่วนมีความเชื่อมโยงกันว่าเมืองและชนบทก็ไม่สามารถแยกส่วนจากกันได้ ในการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการเกื้อกูลกันนั้น ขณะเดียวกันควรสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน คือ “การสร้างอาชีพหลากหลาย” โดยคนในชุมชนจะได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเองและมีความสอดคล้องกับศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิด “ผลประโยชน์” ในการเพิ่มพูนความรู้และรายได้

มงคล ด้านธานินทร์ (2541) ไม่ได้ให้คำจำกัดความในเรื่อง เศรษฐกิจชุมชนไว้โดยตรง ด้วยเห็นว่าจะเป็นเพียงข้อความหนึ่ง ที่ทำให้ผู้คนพยายามจำความหมายมากกว่าที่จะพยายามทำความเข้าใจ ดังนั้น ในที่นี้จึงใช้วิธีตั้งเป็นประเด็นเพื่อตอบคำถาม ให้เกิดความเข้าใจในศัพท์ เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงการจดจำ โดยตั้งเป็นประเด็นในลักษณะเป็นกรอบแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน แสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน

ที่มา : มงคล ด้านธานินทร์, เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดของยุทธศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2541).

จากภาพที่ 1 ที่แสดงไว้ในข้างต้น เป็นแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนของ มงคล ด่านธานินทร์ (2541) ซึ่งการจัดการเศรษฐกิจชุมชนมีตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ปณิธาน หมายถึง เศรษฐกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการด้วยความมุ่งมั่น ต้องสัมพันธ์กัน การเมือง การปกครอง การศึกษาและวัฒนธรรมของคนทั้งประเทศ การดำเนินการเศรษฐกิจใด ๆ จะไม่ช่วยให้บรรลุปณิธานได้

2. ทำอะไร หมายถึง ทำงานเพื่อดำรงชีพในแนวสัมมาชีพ เพื่ออยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อื่น ๆ ในชุมชน เช่น การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ แปรรูปผลผลิต ตัดเย็บเสื้อผ้า ปลูกพืชสมุนไพร บริการ ท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ทำกับใคร หมายถึง ชาวบ้านรวมกลุ่มกันเองอย่างไม่เป็นทางการ ไม่เป็นนิติบุคคล เช่น สหกรณ์ สมาคมหรือรวมกลุ่มกับนักพัฒนาเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักวิชาการ

4. ทำอย่างไร เมื่อรวมกลุ่มแล้วก็ทำการผลิตสินค้า แปรรูป และซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า

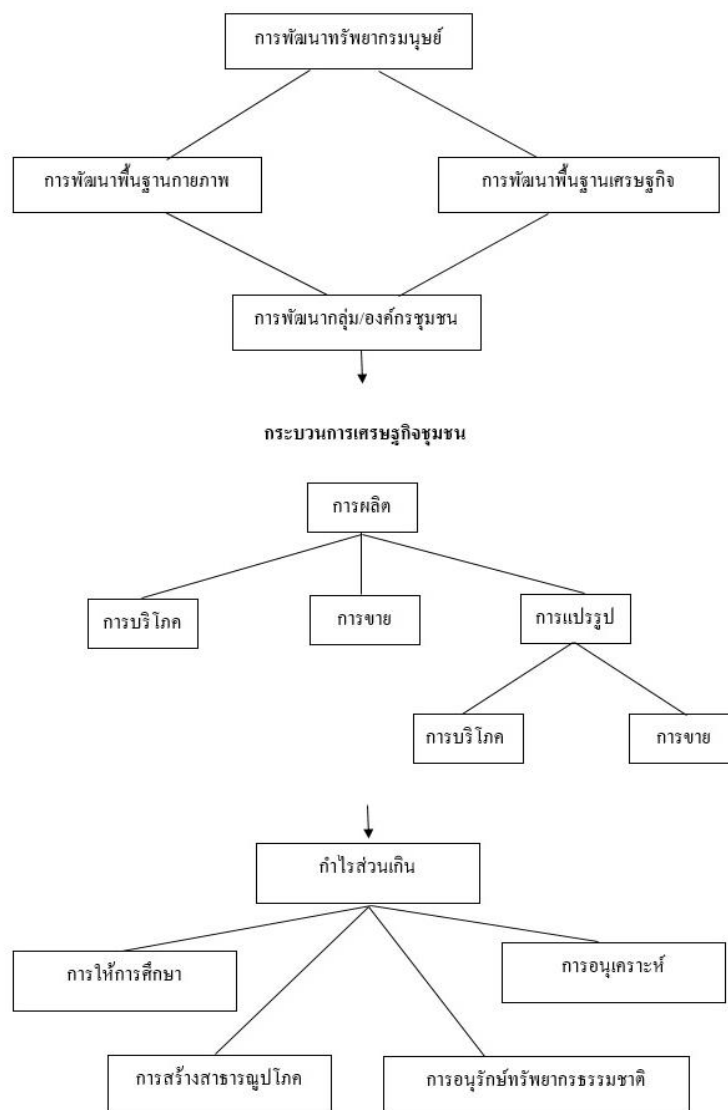
5. ทำไปทำไม เนื่องจากชาวบ้านมีระดับการทำมาหากินต่างกัน การรวมกลุ่มจะช่วยให้เกิดความพออยู่พอกิน เกิดความพึงพอใจ เพื่อจะเกิดความคุ้มค่ากับการลงทุน และเพื่อทำไร

6. เพื่ออะไร เป็นการรวมตัวของชุมชนในระดับล่างสุดของสังคม เพื่อร่วมกันทำงานให้คนมีความสุข และชุมชนมีความเข้มแข็ง

1.3 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

มงคล ด่านธานินทร์ (2541) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน กระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และกำไรส่วนเกินจากเศรษฐกิจชุมชน แสดงดังภาพที่ 2.

ภาพที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
ที่มา : มงคล ด้านธานินทร์, เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดและยุทธศาสตร์
(กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2541).

1.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

การส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน ประเวศ วะสี (2550: 51-57) ได้กล่าวไว้ 10 ประการด้วยกัน ดังนี้

ประการที่ 1 นโยบายและกระแสสังคม เนื่องด้วยความเข้มแข็งของชุมชน และเศรษฐกิจชุมชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศชาติ ควรอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายในสังคมจะ

ศึกษาให้มีความเข้าใจและขับเคลื่อนให้เกิดเป็นทิศทางและกระแสสังคม เพื่อนโยบายและการกระทำ หรือปฏิบัติไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและรวมถึงเศรษฐกิจชุมชน

ประการที่ 2 สำรวจผังชุมชนและเครือข่ายในแต่ละจังหวัด ควรทำสำรวจและจัดทำผัง (Mapping) เพื่อจะได้รู้ว่า มีชุมชนและเครือข่ายของชุมชนที่เข้มแข็งอยู่แล้วอย่างไรบ้าง ในเรื่องอะไรเพื่อจะได้สนับสนุนได้ถูกต้อง

ประการที่ 3 ส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ส่งเสริมให้หมู่บ้านอื่น หรือ ตำบลอื่น ได้เรียนรู้จากเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง ถ้ามีผังชุมชนเข้มแข็งแล้วก็จะได้ทราบว่า จะไปเรียนรู้เรื่องอะไร ที่ไหนอย่างไรได้บ้าง การส่งเสริมนี้จะทำโดยหน่วยงานใดก็ได้ อาทิ กระทรวงมหาดไทย เกษตรศึกษา สาธารณสุข องค์กรพัฒนาเอกชน พระ และภาคธุรกิจ

ประการที่ 4 สร้างศูนย์บริการวิชาการเบ็ดเสร็จ (One -Stop Service) เมื่อชาวบ้าน รวมตัวกันทำกิจกรรม เช่น เกษตรผสมผสาน หรือการค้าขาย ต้องหาความรู้ทางวิชาการด้วยความ ยากลำบาก เช่น จะเริ่มต้นอย่างไร จะได้พันธุ์จากที่ไหน ขุดสระอย่างไร ค้าขายอย่างไร เป็นต้น เพราะแหล่งวิชาการอยู่ห่างไกล ควรจะมีศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ ทั้งเรื่องเกษตรอุตสาหกรรมชุมชน การค้าขาย รวมกันอยู่ทีเดียวเพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้บริการทางความรู้

ประการที่ 5 การเชื่อมต่อการค้าขาย ชุมชนมีกำลังน้อยและช่วงสั้น ควรจะมีการ เชื่อมต่อให้มีกำลังและมีช่วงยาวขึ้น โดยกระทรวงมหาดไทย ควรจัดลานค้าในระดับอำเภอทุกอำเภอ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำผลิตผลของเขามาขายได้ในลานสินค้านั้น ๆ

ประการที่ 6 สื่อเพื่อสังคม รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนและใช้กฎหมายให้สื่อต่าง ๆ ทำความเข้าใจเรื่องชุมชนและสื่อเรื่องชุมชน ตลอดจนให้มีวิทยุชุมชนที่ชุมชนจะใช้สื่อสารกันได้ เพื่อ จะทำให้เกิดกระแสสังคมและเป็นเครื่องมือเรียนรู้ของชุมชน อันจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งโดยรวดเร็ว

ประการที่ 7 ควรมีการปรับวิธีการงบประมาณให้เอาพื้นที่หรือชุมชนเป็นตัวตั้งกองทุน เพื่อชุมชนที่เป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ จะเป็นเครื่องมือให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

ประการที่ 8 ออกกฎหมายเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน โดยส่งเสริมความเข้มแข็ง ของชุมชน ควรมีการศึกษาให้ดี และนำมาออกกฎหมายให้มีการปฏิบัติรวมทั้งการศึกษาโครงสร้าง และกระบวนการที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ยกเลิกกฎหมายที่ขัดกับบัญญัติกฎหมาย ที่ส่งเสริม

ประการที่ 9 การฝึกอบรมทักษะการสร้างความเป็นชุมชน ในการส่งเสริมให้มีการ รวมกลุ่มสร้างความเป็นชุมชนทั่วประเทศ รวบรวมความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่ส่งเสริมให้คนทำงาน ร่วมกันแบบรวมกลุ่ม

ประการที่ 10 การวิจัยเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและการประเมินผลกิจกรรมการวิจัยเพื่อสร้างความรู้และเอาความรู้ไปใช้ในการที่จะทำงานได้ถูกต้อง ควรมีงบประมาณส่งเสริมการวิจัย เป็นต้น

1.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการด้วยกัน คือ

ประการที่ 1 การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศจะต้องเริ่มต้นที่ชุมชนในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานของประเทศ เศรษฐกิจชุมชนนับว่ามีความสำคัญ ทั้งนี้ประชาชนต้องมีความสามัคคี ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ประการที่ 2 การรวมกลุ่มของชุมชนต้องใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยเชื่อมความสัมพันธ์ของสมาชิก เพราะกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะเป็นสิ่งที่สมาชิกหรือทุกคนเห็นประโยชน์ร่วมกัน

ประการที่ 3 ชาวบ้านในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันมานานแล้ว ซึ่งมีทั้งที่ประสบปัญหาและประสบความสำเร็จ มีการพัฒนาตนเองให้เข้มแข็ง แต่กลุ่มเหล่านี้ยังมีการกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ยังขาดเครือข่ายการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ดังนั้นหากจะสร้างความเข้มแข็งในชุมชนจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายชุมชน เพื่อจะได้ศึกษาเรียนรู้กระบวนการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จซึ่งเปรียบเสมือนเป็นวิทยาลัยชาวบ้าน

ประการที่ 4 ปัญหาของภาคเกษตรกรรม หรือภาคอุตสาหกรรมในครัวเรือนของชนบท คือ “การตลาด” เมื่อชาวบ้านมีผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ แล้วไม่สามารถขายหรือจำหน่ายได้ในราคาที่เป็นธรรม แนวทางในการแก้ไขปัญหาข้างต้นคือ การจัดให้มีตลาดนัดชุมชนหรือลานสินค้าชุมชน เพื่อให้เกษตรกรหรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้นำผลผลิตมาขายหรือจำหน่ายได้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ชาวบ้านได้มีลานขายสินค้าและจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม

ประการที่ 5 ประชาชนในชุมชนยังขาดการปรึกษาหารือร่วมกันในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ต้องจัดให้มีการประชุมประชาคมเศรษฐกิจพื้นฐานของชุมชน เพื่อให้เป็นเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาของชุมชน วางแผนการจัดทำโครงการเพื่อจัดหางบประมาณในลักษณะแบบคิดเองระหว่างเพื่อนด้วยกัน มีผู้แทนจากส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง มิใช่เครื่องมือในการแก้ไขปัญหา แต่เป็นการพัฒนากระบวนการและพัฒนาความคิด ทักษะสติ พฤติกรรมในการดำรงชีวิตของชาวบ้านในชุมชน โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนความคิดว่าจะต้องพึ่งตนเองเป็นอันดับแรก (สนั่น ขจรประศาสน์, 2541, อ้างถึงใน วรณภา สังกะ, 2552)

1.6 เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2556: 9) ได้กล่าวถึง แนวทางการเศรษฐกิจชุมชน คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ในระดับครัวเรือน ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น ๆ กล่าวคือ

ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด (What?) ร่วมทำ (How?) ร่วมรับผลประโยชน์ (For Whom?) บนพื้นฐานของความสามารถที่ชุมชนต่าง ๆ มีอยู่นั้น โดยการใช้ “ทุนของชุมชน” ทั้งที่เป็นสินค้าทุน (เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ ฯลฯ ที่มีอยู่หรือสามารถจัดหาได้ตามศักยภาพ) ทุนทางเศรษฐกิจ (ปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างสะดวกราบรื่น เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพภูมิประเทศ และการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น) และทุนทางสังคม (วิถีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน สถานีนามัย เป็นต้น)

ดังนั้น สมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า จะผลิตอะไรได้บ้างตามศักยภาพและทุนประเภทต่าง ๆ ที่ชุมชนนั้น ๆ มีอยู่ พวกเขาจะผลิตกันอย่างไร แล้วพวกเขาจะแบ่งปันผลประโยชน์จากการผลิตร่วมกันอย่างไร นั่นคือ ชุมชนจะต้อง **คิดเอง ทำเอง และได้ประโยชน์เอง**

ต่อมากล่าวถึงประเด็นที่ว่า “เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” แล้ววิถีทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างไร เราจะต้องเข้าใจตรงกันว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไม่ใช่การมุ่งเน้นที่พัฒนาเพื่อจะเอา แต่ความร่ำรวยอย่างเดียว หากแต่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นกระทำไปเพราะมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ร่วมกันหลายประการ เช่น

1. การพัฒนาขีดความสามารถของคนในครอบครัว และชุมชน จากการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้
2. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ตามศักยภาพของตนเองให้ประชาชนในชุมชนมีความอยู่ดี กินดี อย่างถาวร
3. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ยั่งยืน รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถดำรงสืบไปจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลาน เป็นต้น

2. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ

แนวคิดทางด้านการบริหารการจัด หากกล่าวจากอดีตที่ผ่านมาระบบการจัดการของการผลิต หรือกิจกรรมต่าง ๆ และเศรษฐกิจทางการตลาดไม่ได้มีความสลับซับซ้อนมากนักเท่าไร และไม่ต้องอาศัยระบบของการจัดการ เช่น ในปัจจุบันนี้ ซึ่งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อันมีผลทำให้เศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากด้วย รวมถึงมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเริ่มเป็นที่ยอมรับและขยายตัวในวงกว้างมากขึ้น โดยมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ดังนี้

Kate (1965, อ้างถึงใน ฌกานต์ ติรสิน, 2553: 21) กล่าวว่าทักษะที่จำเป็นในการบริหารงานของผู้บริหารงานของผู้บริหารมี 3 ประการ คือ

1. ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ (Conceptual Skill) หรือทักษะด้านมโนคติ หมายถึงความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจหน่วยงานที่สังกัดในทุกลักษณะและขั้นตอนอย่างละเอียด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานด้านต่าง ๆ ในองค์การ หรือหน่วยงานได้อย่างชัดเจนและที่มีการเปลี่ยนแปลงในบางส่วนของงานจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นได้ รวมทั้งความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ตนสังกัดกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการบริหาร มีกิจการหลายอย่าง que ผู้บริหารต้องใช้ทักษะด้านนี้ เช่น การกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ การประสานงานและการแก้ปัญหาตามข้อขัดแย้ง เป็นต้น

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) หมายถึง ความสามารถและความชำนาญของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ ความสามารถในการประสานงานกับผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ ความสามารถในการประสานความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่จะร่วมมือกับหน่วยงานของตน ตลอดจนการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความศรัทธาเชื่อถือและไว้วางใจในกิจกรรมที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ อาทิ การพูด การสร้างขวัญและกำลังใจ การประสานงานและเผยแพร่ผลงานต่าง ๆ เป็นต้น

3. ทักษะด้านเทคนิควิธีการ (Technical Skill) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีการกระบวนการดำเนินการ เครื่องมือและเทคนิคที่สำคัญของงานนั้น ๆ กิจกรรมที่ผู้บริหารต้องใช้ทักษะด้านนี้ได้แก่ การวางแผน หรือโครงการ การติดต่อสื่อสาร ทักษะกระบวนการกลุ่มการจัดการหรือการอำนวยการ เป็นต้น

หน้าที่ในการจัดการ (The Function of Management)

นักวิชาและนักบริหารหลายท่านด้วยกัน ได้มีการวิเคราะห์ว่าการจัดการนั้นนับเป็นความรู้ที่มีประโยชน์เป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงได้จัดการศึกษาหน้าที่ของการจัดการ โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organization)
3. การจัดหาคนเข้าทำงาน (Staffing)
4. ภาวะผู้นำ (Leading)
5. การควบคุม (Controlling)

Robbins and Coulter (1996: 8) ได้อธิบายว่า การบริหารจัดการนั้น คือ กระบวนการของกิจกรรมที่ทำให้ก่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายในองค์การโดยไม่ได้ทำเองหากแต่ด้วยความร่วมมือกันประสานสัมพันธ์กันและกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น

การบริหารจัดการ (Planning, Organizing, Leading, Controlling: POLC)

ปัจจุบันแนวทางพื้นฐานที่นักบริหารหรือผู้บริหารในแต่ละองค์การต้องนำมายึดถือในการปฏิบัติ คือ การวางแผน (Planning), การจัดองค์การ (Organizing), การชี้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) กล่าวคือ

การวางแผน (Planning) จะเป็นการเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายขององค์การ การกำหนดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานหรือภารกิจต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การที่ตั้งไว้ รวมถึงการพยายามพัฒนาแผนงานต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น (Hierarchy of Plans) เพื่อให้สามารถบูรณาการภารกิจหรือกิจกรรมของงานต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

การจัดองค์การ (Organizing) จะเป็นเรื่องของผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบในการออกแบบโครงสร้างองค์การนั้น ๆ คือ การกำหนดว่างานอะไรบ้างที่จะต้องกระทำ, ใครจะเป็นผู้ปฏิบัติ, จะรวมงานเป็นกลุ่มงานเดียวกันได้หรือไม่อย่างไร, ใครควรขึ้นต่อใคร, รายงานต่อใคร ตลอดจนการกำหนดระดับของการตัดสินใจ เป็นต้น

การนำ (Leading) เป็นภารกิจทางด้านการจัดการอีกประการหนึ่งในการประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในองค์การ โดยมีการชักจูงหรือโน้มน้าวจิตใจ ตลอดถึงการกระตุ้นให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ, การดูแลและการสั่งการในกิจกรรมของผู้อื่น, การเลือกช่องทางการติดต่อสื่อสารประสานงานที่ให้ประสิทธิผลสูงสุด รวมถึงการพยายามหรือการแก้ไขความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในองค์การที่มักเรียกกันว่า “การบริหารความขัดแย้ง เป็นต้น

การควบคุม (Controlling) จะเริ่มดำเนินการปฏิบัติต่อเมื่อเป้าหมายต่าง ๆ ขององค์การได้ถูกกำหนดขึ้นก่อนแล้ว ในขณะที่การทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการประกันหรือควบคุมความผิดพลาดต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารต้องดูแลสอดส่องใส่ใจกับการปฏิบัติงานของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันสามารถที่จะเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานในอดีต หากพบว่ามิชอบน่าสงสัยเกิดขึ้นนั้น ยังสามารถกลับไปเริ่มที่จุดเริ่มต้นใหม่ได้ทันที ฉะนั้นสรุปได้ว่า การควบคุม ก็คือ การตรวจสอบ (Monitoring) เปรียบเทียบ (Comparing) และแก้ไข (Correcting) ผลการปฏิบัติงานขององค์การให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นต้น (Robbins and Coulter, 1999: 11 – 12, อ้างถึงใน ตุลา มหาพสุธานนท์, 2547: 46)

3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ

มยุรี รัตนมุง (2534: 27) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้นำ เป็น 2 นัยยะ คือ

1. ผู้นำ คือ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าในหน่วยงานนั้น ๆ อาจเป็นโดยการแต่งตั้งหรือโดยการได้รับเลือก ซึ่งผู้นำประเภทนี้จะเป็นผู้นำโดยตำแหน่ง

2. ผู้นำ คือ บุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้น อันมีบทบาทในการมีอิทธิพล ในการชักนำให้คนอื่น ปฏิบัติตามความประสงค์หรือความต้องการของตนได้ ตามนัยยะนี้ ผู้นำจึงไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มี ตำแหน่งการบริหาร แต่ผู้นำประเภทนี้เป็นผู้นำโดยบทบาทหรือผู้นำนอกบทบาท

ภิญโญ สาร (2516: 153-154) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้นำ ไว้ว่า

1. ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลาย ๆ คน กลุ่ม ๆ นั้น ที่มีอำนาจหรือมีอิทธิพล ตลอดจนมีความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของตนได้ ผู้นำมีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมของผู้อื่น คำว่าผู้อื่นในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าผู้อื่น “ทุกคน” ในกลุ่มคนที่ผู้นำคนนั้นมีส่วนร่วม เพราะภาวะผู้นำมิได้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักการ “ทั้งหมด หรือไม่มีเลย” แต่ภาวะผู้นำเกี่ยวกับความเป็นผู้นำมากหรือน้อยเพียงใดนั้น มากกว่าประเมินคนที่เขานำ คือ อยู่ที่ความมากน้อยของอำนาจอิทธิพล หรือความสามารถในการจูงใจคน

2. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอำนาจเหนือในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relation) ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการ 2 ทาง (Two-Ways Process) คือ ผู้นำมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม และในทำนองเดียวกันบางครั้งผู้ตามก็มีอิทธิพลเหนือผู้นำ ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำจึงเป็น ผลรวมของทัศนคติหรือความคิดของสมาชิกในกลุ่มนั่นเอง งานวิจัยหลายเรื่องยืนยันว่าผู้นำของกลุ่ม คนที่มีทัศนคติเผด็จการมักเป็นเผด็จการด้วย ส่วนผู้นำของกลุ่มคนที่มีทัศนคติประชาธิปไตยมักเป็น คนที่มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น

3. ผู้นำแตกต่างจากหัวหน้าหรือผู้บริหาร อาจจะเป็นคนเดียวกันก็ได้แต่ไม่จำเป็นต้องเสมอไป หัวหน้าหรือผู้บริหารหลายคนมีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่งแต่อาจไม่ใช่ผู้นำที่แท้จริงของกลุ่ม ผู้นำที่แท้จริงอาจจะเป็นคนอื่นไม่ใช่หัวหน้าหรือผู้บริหารก็ได้ แต่เขามีอำนาจหรือมีอิทธิพลและมีความสามารถในการจูงใจคนให้ประพฤติหรือปฏิบัติตามความเห็นความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้ทั้ง ๆ ที่เขาไม่มี อำนาจหน้าที่โดยตำแหน่งใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

คาสเปอร์สัน และเบรทแบงค์ (Kasperson and Breitbank, 1974, อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 19) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนทำตน ให้เป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมหรือกิจการต่าง ๆ ในกระบวนการพัฒนาซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดง บทบาทที่ สร้างสรรค์ได้และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง United Nations

Research 8 Institute of Social Development (UNRISD) ระบุความหมายว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของการตัดสินใจ, การเข้าร่วมกิจกรรม และการร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ๆ เป็นต้น

สหประชาชาติ (United Nations, 1981) ได้ให้ความสำคัญและความหมาย การมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่า

1. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา
2. การเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนา
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพัฒนา

เฮด แฟร์ไชลด์ และคณะ (Fairchild, et. al., 1964, อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 19) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือกิจการต่าง ๆ โดยร่วมกันหรือการเข้ามามีส่วนติดต่อเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและอาจหมายถึงสถานการณ์ ทางสังคมด้วยก็ได้

วิลเลียม (Erwin, 1976, อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารามกุล, 2550: 24) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ว่า เป็นกระบวนการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา มีส่วนร่วมในการคิด และตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน เป็นสำคัญ ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน กับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรหรือหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ (2532: 60 - 63) ได้ศึกษาเรื่องการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้กำหนดความ การกระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผยและลึกลับหรือซ่อนเร้น ซึ่งบุคคลเป็นผู้ทำหรือกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัว ความเข้าใจในระบบความหมายเกิดขึ้นได้ 2 ประการ กล่าวคือ

1. ความหมายส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลหนึ่งสามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง

2. มีการเข้าใจสิ่งเร้า ซึ่งเราสามารถแสดงความรู้สึกออกมาด้วยตัวของเราเอง ในการให้เหตุผลซึ่ง เป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำหรือถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผลแล้ว โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ ผู้สังเกตไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับแนวทฤษฎีหรือจุดมุ่งหมายขั้นสูงสุดหรือค่านิยมของผู้นำแต่โดย สติปัญญาแล้วเราอาจเข้าใจสถานการณ์หรือพฤติกรรมได้อีกนัยหนึ่งการกระทำบางอย่าง อาจเกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นสามารถถือได้ว่าการอธิบายที่แท้จริงของการกระทำ ด้วยเพราะแรงกระตุ้นจะมีอยู่ ในส่วนลึกของจิตใจผู้กระทำและสำหรับผู้สังเกตนั้น แรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นต้น

ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

แอนดรูว์ และสติเฟล (Andrew and Stiefel, 1980, อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการด้วยกัน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในชั้นปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อิระวัชร จันทระประเสริฐ (2541, อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551: 6) กล่าวไว้ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่ม และโครงสร้างภายในของหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญที่การจัดโครงการ อันก่อให้เกิด การมีส่วนร่วมที่ดี โดยการถ่ายทอดระบบเทคนิค องค์ความรู้ และการกระจาย อำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่มุมของการก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน ในการขยายโครงการสร้างอำนาจของกลุ่ม หรือก่อให้เกิดผลประโยชน์ และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย โดยการมุ่งเน้นในเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในสังคม และนำมากำหนดนโยบายและแผนงาน

ขณะเดียวกันขั้นตอนในการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff (1977: 7-26) ได้ศึกษาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่ามีลักษณะของการมีส่วนร่วม ไว้ 4 ขั้นตอน กล่าวคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งเป็นการของการตัดสินใจ ในกระบวนการต่าง ๆ ของงานนั้น ๆ เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) นับเป็นส่วนที่เป็นองค์ประกอบ ของการทำงานต่าง ๆ นั้น เพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปข้างหน้าได้อย่างสำเร็จ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) คือส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่เกี่ยวกับการ ได้รับผลประโยชน์นั้น ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมก็เป็นได้ เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการมีส่วนร่วม เพราะการประเมินผลนั้นมีความจำเป็นต่อการติดตามงานหรือการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับปรุงและพัฒนางานนั้น ๆ ต่อไปได้ เป็นต้น

5. พื้นที่ศึกษา

การศึกษาการจัดการเศรษฐกิจชุมชน หลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี “หลาดท่าทองเมืองเก่า” ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ของตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดการเศรษฐกิจชุมชนของ “หลาดท่าทองเมืองเก่า” โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่ว ๆ ไป และข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยสังเขปไว้ดังนี้

ประวัติความเป็นมา

“ท่าทอง” เมืองเก่าแก่มากตั้งแต่โบราณกาล ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 18-19 โบราณมาแต่ก่อนสุโขทัย ตัวเมืองตั้งอยู่แถบลำน้ำท่าทองเป็นเมือง 12 นักษัตริย์ของเมืองนครศรีธรรมราช พระพนมวัง และนางเสเตียงทอง ผู้ซึ่งสร้างเมืองนครศรีธรรมราชได้ให้เจ้าศรีราชาบุตร ไปปกครองสร้างไร่นา ที่ “เมืองสะอูเลา” ต่อมาเจ้าศรีราชาได้เป็นพญาศรีธรรมราชโคกราช ครองเมืองนครศรีธรรมราช รายชื่อเมืองสะอูเลาปรากฏในกฎในตำนานเมืองนครศรีธรรมราช หมายความว่า “เมืองท่าทอง”

“ตั้งข้อความตอนหนึ่งในตำนานเมืองนครศรีธรรมราช” กล่าวว่า “เมื่อพระพนมวังและนางเสเตียงทองและพญาศรีราชาสร้างเมืองนครตอนพระนั้น และพระพนมวัง และนางเสเตียงทอง ก็มาตั้งบ้านอยู่จ่งสระ อยู่นอกเมืองตอนพระ สร้างป่าเป็นนา สร้างนาทุ่งเขา สร้างนาท่าทอง สร้างนาไชยคราม สร้างนากะนอม สร้างนาสะเพียง อีกตอนหนึ่งกล่าวถึงเมืองท่าทองไว้ว่าพระยาศรีธรรมโคกราช ก็ทูลกรณว่า “เมืองท่าทองได้หล้าฟ้าเขียวนี้ ยากเงินทอง ข้าพเจ้าพระบาทอยู่หัวขอนำเงินเล็กติดตรา นะโมแต่ขึ้นไปเมื่อน้ำ”

ตำบลท่าทอง มีประวัติความเป็นมาว่า เมืองท่าทองเดิมที่ตั้งอยู่ที่บ้านสะท้อน มีตำนานเล่ากันว่า สมัยก่อนริมคลองจะมีต้นสะท้อนเป็นดง ต่อมา นายมาก ชาวนครศรีธรรมราชอพยพผู้คนมาตั้งถิ่นฐานท่ามากินที่นี้ มีฐานะร่ำรวย จึงเปลี่ยนชื่อบ้านสะท้อนเป็นบ้านท่าทอง โดยมีพระวิสูตรสงครามราชภัคดี เป็นเจ้าเมืองต่อมาในปี พ.ศ. 2328 ตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระเจ้าปดุงกษัตริย์พม่าได้ยกทัพมาตีหัวเมืองภาคใต้ตั้งแต่เมืองชุมพร หลังสวนไชยา จนถึงเมืองท่าทอง เมืองนครศรีธรรมราช หัวเมืองเหล่านี้ถูกพม่ายึดครองอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท ทรงนำกองทัพจากกรุงเทพฯ มาขับไล่พม่าจนหมดสิ้น แต่การทำสงครามในครั้งนี้ พม่าได้ทำลายเมืองท่าทองมากเกินกว่าที่จะบูรณะให้เหมือนเดิมได้ หลังสงครามนายสมผู้ตั้งเมืองท่าทอง ได้ย้ายเมืองท่าทองจากบ้านสะท้อนมาตั้งที่บ้านกะแดะ (ที่ตั้งอำเภอกาญจนดิษฐ์

ในปัจจุบัน) ยังคงเรียกว่าเมืองท่าทองชื่อเดิม นายสมผู้ตั้งเมืองได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหลวงวิเศษ
 ครองเมืองท่าทองอยู่ที่ริมคลองกะตะอยู่ไม่นานเห็นว่าเป็นคลองเล็กไม่สะดวกในการสัญจรจึงได้
 ย้ายเมืองท่าทองมาอยู่ที่คลองมะขามเตี้ย (อำเภอเมืองในปัจจุบัน) ต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. 2336
 หลวงวิเศษได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระวิสุตร ครองเมืองท่าทองถึงปี พ.ศ. 2375 ก็ถึงแก่กรรม
 บุตรชายพระวิสุตรได้ครองเมืองแทนได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระพิทักษ์สุนทร ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4
 เมืองท่าทองที่บ้านดอนได้พระราชทานนามใหม่ว่า “เมืองกาญจนดิษฐ์” ในปี พ.ศ. 2442 โปรดให้รวม
 เมืองไชยาและ “เมืองกาญจนดิษฐ์” เป็นเมืองเดียวกัน เรียกว่า “เมืองไชยา” เพื่อให้ชื่อ “กาญจนดิษฐ์”
 มาเป็นชื่ออำเภอและได้ตั้งที่ว่าการอำเภอที่วัดกำแพงหรือที่ตั้ง ส.ภ.อ.กาญจนดิษฐ์ในปัจจุบัน ต่อมา
 เมื่อ พ.ศ.2510 นายชื่น ทองศิริ นายอำเภอได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งที่ปัจจุบันและได้เปลี่ยนชื่อ
 “อำเภอกาญจนดิษฐ์” เป็น “อำเภอกาญจนดิษฐ์” ในสมัยนายอำเภอวิระเทพ หาญณรงค์ และ
 เมืองท่าทองที่บ้านสะท้อนในอดีตกลายเป็น “ตำบลท่าทอง” อยู่ในพื้นที่การปกครองของอำเภอ
 กาญจนดิษฐ์ ครอบคลุมปัจจุบัน (แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี พ.ศ.2561 - 2564 (องค์การบริหารส่วนตำบล
 ท่าทอง, 2561)

คำขวัญประจำอำเภอกาญจนดิษฐ์

“หอยใหญ่นางรม ชมวิทยาลัยฝึกฝิ่ง มากยิ่งกึ่งกุลดา งามล้ำพระไสยาสน์ พระพุทธบาท
 ควรมดุง รุ่งเรืองเมืองท่าทอง”

คำขวัญประจำตำบลท่าทอง

“เมืองเก่าท่าทอง นามองพระนอน ที่พักผ่อนชายทะเล เสน่ห์เมืองหอยใหญ่ ร่วมน้ำใจ
 อนุรักษ์ สงวนรักป่าชายเลน”

ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชน (ที่ตั้งของหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง)

ตำบลท่าทอง ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านปากน้ำท่าทอง (พื้นที่ส่วนมาก)

หมู่ที่ 2 บ้านท่าโพธิ์ (พื้นที่ส่วนมาก)

หมู่ที่ 3 บ้านวัดจันทร์ (พื้นที่ส่วนมาก)

หมู่ที่ 4 บ้านสะท้อน

หมู่ที่ 5 บ้านถนนใหม่

หมู่ที่ 6 บ้านสวนหมี

หมู่ที่ 7 บ้านท่าเกตุ

หมู่ที่ 8 บ้านดอนสน

หมู่ที่ 9 บ้านดอนยาง

อาณาเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง

ที่ตั้งและอาณาเขต ของตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอกาญจนดิษฐ์ ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 16 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประมาณ 35 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จดอ่าวบ้านดอน	อ่าวไทย	
ทิศตะวันออก	จดตำบลชลคราม	อำเภอดอนสัก	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันตก	จดอ่าวบ้านดอน	อ่าวไทย	
ทิศใต้	จดตำบลท่าอูแท	อำเภอกาญจนดิษฐ์	จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ.2561 - 2564) (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง, 2561).

ประชากร

ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,606 คน แยกเป็นชาย 2,852 คน หญิง 2,754 คน

ศาสนา

การนับถือศาสนา ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง ได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการทำจากคา วิธีการทอเสื่อจากต้นกก และวิธีการจับปลาธรรมชาติ

ภาษาถิ่น ส่วนมากร้อยละ 90 เปอร์เซ็นต์ พูดภาษาใต้

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทองได้ผลิตของใช้พื้นเมืองขึ้นใช้ในครัวเรือนและเหลือเอาไว้จำหน่ายบ้าง ได้แก่ เสื่อที่ทอจากต้นกก เครื่องจักรสานที่ทำจากไม้ไผ่ อาหารทะเลและอาหารทะเลแปรรูป

ทรัพยากรธรรมชาติ

น้ำ ที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค จากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ คลองท่าทอง คลองนาวาว่า ฯลฯ ซึ่งบางแห่งเค็ม ไม่สามารถใช้ดื่มและอุปโภคได้

ป่าไม้ ป่าชายเลน ป่าชายเลนอ่าวบ้านดอนขึ้นอยู่ชายฝั่งทะเล เป็นแนวแคบ ๆ ประมาณ 50-100 เมตร จากฝั่งทะเล ถัดจากแนวนี้เป็นนาุ้ง พบพันธุ์ไม้ไม่น้อยกว่า 26 ชนิด ได้แก่ ชะคราม แสมดำ แสมขาว แสมทะเล ลำพู ลำแพน โกงกางใบใหญ่ โกงกางใบเล็ก ถั่วขาว ตะบูนขาว และตาตุ่มทะเล เป็นต้น

ภูเขา ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง มี เขาพระนันท, เขาคอย, เขาเทวดา, เขางาม, เขาน้อย,เขาขาด

ทรัพยากรธรรมชาติทางเศรษฐกิจ

“ตัวหลน” แผลงเศรษฐกิจตัวใหม่ในป่าชายเลนของ ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี “หลน” ดักแต่ผีเสื้อกลางคืนในป่าชายเลน หนุนเสริมความแข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน หลน (Achaea Janata) คือตัวอ่อนระยะดักแต่ของหนอนผีเสื้อกลางคืน ชนิดหนึ่งที่อาศัยในป่าชายเลนและกินใบตาคุ่มเป็นอาหาร ในระยะที่เป็นตัวหนอนหลังจากนั้นจะคืบคลานไปห่อตัว (เข้าดักแต่) โดยใช้ใบไม้พื้นล่างในป่าชายเลน เช่น ชลูดอบแถบ เป้ง ถั่วและไม้ชนิดอื่น ๆ จากการศึกษาคุณค่าทางโภชนาการพบว่าในน้ำหนักสดของ “หลน” 100 กรัม มีปริมาณโปรตีนสูงถึง 19.3 กรัมโดยมีไขมันต่ำเพียง 5.3 กรัมและให้พลังงาน 126 กิโลแคลอรี

“ปูแสม” และ **“หอยจับแฉง”** ในบริเวณป่าโกงกาง ของชุมชนตำบลท่าทอง ที่มีอยู่มาก และชุกชุมในป่าชายเลน

“ชะคราม” หรือ **“ข้าคราม”** (ชื่อวิทยาศาสตร์: Sueda Maritima) เป็นพืชล้มลุก พบทั่วไปตามชายฝั่งทะเล ที่น้ำเค็มขึ้นถึง ในไทยพบมากที่เป็นพืชทนเค็ม กิ่งก้านอวบน้ำ ใบแคบยาว พองกลม ปลายแหลมมีนิวลจับขาว จำนวนมาก สีเขียวอมฟ้า ใบมีรสเค็ม ออกดอกตามซอกใบ ชะคราม ใช้เป็นดัชนีชี้วัดความเค็มของดินได้ โดยชะครามที่ขึ้นในดินเค็ม ใบออกสีม่วงแดง ส่วนต้นที่ขึ้นในดินจืด ใบจะออกสีน้ำเงิน ซึ่งขึ้นอยู่มากบริเวณพื้นที่ปากอ่าวท่าทองแห่งนี้

ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลท่าทองเป็นพื้นที่ราบลุ่มริมคลองทางตอนกลางของตำบล โดยมีคลองท่าทอง ไหลผ่านทุกหมู่บ้านจากตำบลท่าอู่ทางด้านตะวันออก จนถึงอ่าวบ้านดอนที่อยู่ทางทิศตะวันตกของตำบล ยกเว้นหมู่ที่ 2 บ้านท่าโพธิ์ และที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลจะเป็นพื้นที่แนวเดียวกันตั้งแต่ทิศตะวันตกถึงทางทิศเหนือของตำบลพื้นที่บริเวณนี้จะเป็นพื้นที่แนวเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลท่าทองจะเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตั้งแต่พื้นที่สองฝั่งคลองท่าทองและพื้นที่ชายทะเล ส่วนทางพื้นที่ด้านใต้เป็นพื้นที่ราบ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรทำสวนปาล์มน้ำมัน (แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี พ.ศ.2561 - 2564 (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง, 2561)

ที่ประดิษฐานอยู่ภายในถ้ำวัดเขาพระนົม และเป็นแหล่งท่องเที่ยววันอาทิตย์อีกสถานที่หนึ่งที่น่าสนใจของอำเภอกาญจนดิษฐ์ อีกทั้งได้รับการคัดเลือกและสนับสนุน ส่งเสริมจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เป็นตลาดต้องชม

ตำบลท่าทอง มีความรุ่งเรืองมากในอดีต เพราะมีโบราณสถานที่สำคัญ มีวัดที่เก่าแก่มากถึง 9 วัด แต่ละวัดจะมีประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน ในส่วนด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลาย การประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่การประมงพื้นบ้าน การเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญ เช่น หอยนางรม หอยแครง กุ้งขาว กุ้งกุลาดำ ปลุกฝักปลอดสารพิษ และยังมีพืชและสัตว์เศรษฐกิจบางชนิดที่เป็นแหล่งพบได้ทีเดียวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ ใบชะคราม รากสามสิบ (ต้นสามสิบ) ตัวหลน ซึ่งพบมากในพื้นที่ตำบลท่าทอง ซึ่งมีความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน (รายงานผลการดำเนินงานตลาดต้องชม “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ประจำปี 2560, องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง, 2560)

เส้นทางคมนาคม

ตำบลท่าทอง และ ตลาดท่าทองเมืองเก่า อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอกาญจนดิษฐ์ ระยะห่างจาก ที่ว่าการอำเภอกาญจนดิษฐ์ประมาณ 16 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีประมาณ 35 กิโลเมตร (ทางหลวงหมายเลข 4117 สายอำเภอกาญจนดิษฐ์ - บ้านพอด)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิจัยเรื่อง การจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัย ได้ทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

ศุภกาญจน์ นันทะวรการ (2544) ศึกษาพัฒนาการของกลุ่มรวมยางและผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนชนบท: กรณีศึกษากลุ่มรวมยางอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรวมกลุ่มกันทำธุรกิจชุมชน และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ในการพัฒนาและอธิบายพัฒนาการของธุรกิจชุมชนกลุ่มยาง โดยอาศัยบริบททางประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกรสวนยาง เพื่อสามารถเปรียบเทียบปัจจัยและผลการดำเนินงาน ความสำเร็จและกลุ่มการรวมตัวที่ล้มเหลว รวมถึงศึกษาผลของธุรกิจกลุ่มรวมยางที่มีต่อสถานะทางเศรษฐกิจของแต่ละครัวเรือนและกลุ่มทางสังคมชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนสวนยางไม่สามารถรวมกลุ่มให้เป็นองค์กรใหญ่องค์กรเดียวได้ เนื่องจากเกษตรกรทำสวนยางแต่ละครัวเรือนมีสถานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันตามปัจจัยการผลิตที่สำคัญของระบบการผลิตยาง กล่าวคือ ที่ดินและแรงงาน ความแตกต่างที่กล่าวมานี้เป็นความแตกต่างที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตซ้ำและระบบความสัมพันธ์ทางสังคมแต่ละครัวเรือนที่สังกัดชุมชนที่แตกต่างกันด้วย และเมื่อเกษตรกรชาวสวนยางถูกพ่อค้าคนกลางมารับซื้อน้ำยางตามหมู่บ้าน จะถูก

เอารัดเอาเปรียบ ทั้งการซังน้ำหนักรที่ตลาดเคลื่อนการพิจารณาคุณภาพยงต่ำกว่าความเป็นจริง ดังนั้นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรสวนยางจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการสร้างกลไกการต่อรองและเป็นทางเลือกที่ดีทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น

เมื่อพิจารณาการจำแนกครัวเรือนแต่ละหมู่บ้านออกเป็นกลุ่มชนชั้นต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มรวมยางเป็นกลุ่มการรวมตัวกันของผู้ที่มีความสามารถย่อย ๆ แต่ละชุมชนในการผลิตซ้ำ และสามารถดำเนินงานในกระบวนการผลิตได้เป็นอย่างดี จึงสามารถรวมกลุ่มกันและยอมรับความเสี่ยงในการทำธุรกิจการผลิตยาง โดยอาศัยการดำเนินงานร่วมกันในการทำงานทุกขั้นตอน ทั้งด้านการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพน้ำยางอย่างเข้มข้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนทางการผลิตและสามารถต่อรองราคากับนายทุนและโรงงานผู้รับซื้ออย่างได้ ทั้งนี้กลุ่มยังสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่เหมาะสม โดยมีต้นทุนทางธุรกรรม ต้นทุนทางการจัดการ ต้นทุนทางการแปรรูปยางที่ต่ำลง ทำให้การรวมกลุ่มรวมยางสามารถดำเนินงานและสามารถอยู่รอดในตลาดที่มีการแข่งขันและอ่อนไหวสูง เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจชุมชนแล้ว พบว่าธุรกิจรวมยางเป็นธุรกิจที่กระจายผลประโยชน์โดยอาศัยหลักการผลิตแบบเดิม ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจชุมชนได้ ดังนั้นครัวเรือนที่ไม่ได้ครอบครองปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น มีสวนยางเป็นของตนเอง หรือประชาชนผู้มีอาชีพแรงงานรับจ้างจึงยังไม่สามารถรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเต็มที่ เมื่อเทียบกับกลุ่มชนชั้นอื่นในชุมชน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การแก้ไขกฎระเบียบในการรวมกลุ่มจะเป็นแนวทางที่ดีในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของกลุ่มดังกล่าวได้

วัฒนา มุละชีวะ (2546) ศึกษาการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนในเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มสตรีผลิตข้าวปลอดสารพิษ โรงสีสหเกษตรข้าวขวัญ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลที่มาของการพัฒนากลุ่มสตรีผลิตข้าวปลอดสารพิษ การศึกษาครั้งนี้ได้คัดเลือกกลุ่มที่จะศึกษาจากระบบเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเป็นกลุ่มเป้าหมายของเกษตรกรผลิตข้าว อีกทั้งการศึกษาในครั้งนี้จะนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลในพื้นที่ชุมชนอื่นต่อไปได้ด้วย

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มการผลิตแบบเดิมที่มีการทำการเกษตรแบบเดิมเป็นหลักได้เปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตรเป็นเกษตรแบบอินทรีย์ จากการเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น รายได้เพิ่มมากขึ้นและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ด้วย นอกจากนี้กลุ่มเกษตรกรได้รวมตัวกันเพื่อแสวงหาแนวทางการตลาดโดยการรวมกลุ่มขายสินค้าข้าวปลอดสารพิษ และมีการจัดสร้างโรงสีข้าวขนาดเล็กตามหลักการการประหยัดขนาดและการประหยัดทางขอบข่าย แม้ว่าโครงการโรงสีข้าวจะกำลังดำเนินงานอยู่ แต่ผลการวิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของการลงทุนผ่านมุมมองทางด้านมิติทางการเงินและมุมมอง

ทางด้านมิติทางเศรษฐกิจ จากมุมมองของผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะทางเชิงนโยบาย คือ การส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมและพัฒนาการลงทุนของเกษตรกรเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนตลอดจนเมื่อได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนอื่น ๆ มีระบบการดูแลกำกับการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการแน่ใจว่า การลงทุนในการจัดตั้งธุรกิจชุมชนจะสามารถประสบผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการเริ่มต้นจัดตั้งโครงการตามแนวคิดและแนวทางในการปฏิบัติที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์และพิจารณาใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีศักยภาพต่อไปได้

ประภาพรณ จันท์ศิริ (2547) ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า ตามยุทธศาสตร์โครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ของกระทรวงมหาดไทย จำนวน 9 ภารกิจ องค์การบริหารตำบล (อบต.) สุเทพดำเนินงานแล้วเสร็จจำนวน 5 ภารกิจ คือ 1) กิจกรรมระดมทุนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ 2) กิจกรรมพัฒนากลุ่มอาชีพ 3) กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชน 4) กิจกรรมการจัดลานค้าชุมชน/ตลาดนัดชุมชน 5) กิจกรรมประชาคมตำบล แต่ยังคงค้างการดำเนินงาน จำนวน 4 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมเกษตรแบบผสมผสาน 2) กิจกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก 3) การทำฝังดักเครือข่ายองค์กรชุมชน 4) การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จทางด้านเกษตร การการศึกษาการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจชุมชนเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมได้ง่าย เพราะประชาชนสามารถมองเห็นประโยชน์ของกิจกรรมได้ชัดเจนกว่ากิจกรรมอื่น ๆ

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน โดยผ่านทางสื่อมวลชน ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมดำเนินโครงการดังกล่าว อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโครงการที่จัดทำดังกล่าวมีระดับความยากและความซับซ้อนของการดำเนินกิจกรรมซึ่งเป็นผลมาจากรูปแบบการดำเนินงานดังกล่าวเป็นรูปแบบที่รัฐบาลกำหนดมาจากส่วนกลาง มิใช่ประชาชนเป็นผู้ออกแบบการดำเนินโครงการเอง ซึ่งเป็นภาพสะท้อนว่ารัฐกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยไม่ได้นำแนวทางมาจากประสามติและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ มากำหนดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ พบว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ปัญหาด้านงบประมาณมีจำนวนจำกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดบุคลากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่เกี่ยวข้องกับโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง รวมถึงปัญหาที่เป็นสิ่งที่ค้นพบประการหนึ่ง คือประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ นั้น เป็นประชากรที่ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ซึ่งไม่มีความผูกพันและมีจิตสำนึกในการรักถิ่นที่อาศัย (อบต.สุเทพ) น้อย ส่งผลให้ประชาชนขาดการร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในท้องถิ่น ควรให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพราะหากเกิดความร่วมมือแล้วการดำเนินงานน่าจะประสบความสำเร็จอย่างราบรื่น ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดโครงการอบรมความรู้ด้านการพัฒนาทักษะทางด้านต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรในสังกัดเพื่อนำความรู้ที่ได้ขึ้นไปเผยแพร่และต่อยอดให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในชุมชน เน้นกิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การสร้างจิตสำนึกในการให้ความร่วมมือกันดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชนให้มากขึ้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เนื่องจากมีสภาพแวดล้อม ความพร้อมและทรัพยากรของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน ท้ายสุดการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจชุมชนควรจัดทำลงในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

อุดร ยอดเพชร (2548) ศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองไปสู่การปฏิบัติในอำเภอดอนนาค จังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองไปปฏิบัติ การเกิดปัญหาและอุปสรรคจากการนำนโยบายไปปฏิบัติในอำเภอดอนนาค จังหวัดสระแก้ว โดยการใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม สัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และประชาชนที่ปฏิบัติตามโครงการฯ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบการสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามโครงการการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในอำเภอดอนนาค จังหวัดสระแก้ว ในด้านข้าราชการผู้นำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมด 5 ประการ คือ 1) ด้านนโยบาย หลักการ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ด้านองค์กรของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ 3) ด้านข้าราชการ 4) ด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ และ 5) ด้านการใช้ข้อมูล กระบวนการติดต่อ และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งผลจากการศึกษา ข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความเข้าใจในหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการฯ และสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ด้านองค์กรผู้รับผิดชอบโครงการฯมีการให้ความร่วมมือและ

สนับสนุนโครงการ ข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการมีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านการหาความรู้ และ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองและการปฏิบัติงาน ทางด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ มีการจัดสรรบุคลากรและงบประมาณได้เหมาะสมแต่ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งานซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญต่อผลสำเร็จของโครงการฯ การประชาสัมพันธ์ยังมีไม่เพียงพอ กับการต้องการของประชาชน ทางด้านประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการนั้นมีความเข้าใจในหลักการของ เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง และมีการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พึ่งตนเองเป็นอย่างดีและมีความเห็นว่าโครงการฯ นี้มีส่วนทำให้ความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น ทางด้าน ปัญหาที่พบจากการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติมีหลายประการด้วยกันคือ การสนับสนุนทางด้าน งบประมาณและบุคลากรยังไม่เพียงพอ ความเข้าใจของประชาชนในด้านทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปฏิบัติงานทั้งของข้าราชการและประชาชน การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองยังไม่ครอบคลุมและทันสมัย และการให้ความรู้ทางด้าน การตลาดแก่ประชาชนยังไม่เพียงพอ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้ บรรลุความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยปัจจัยทั้ง 2 ประการคือ ข้าราชการและประชาชนที่อยู่ในโครงการ และปัจจัยที่เน้นด้านชุมชนที่ยึดมั่นในวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านนโยบาย ปัจจัยด้านข้าราชการระดับ ปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการระดับปฏิบัติที่จะเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายระดับนามธรรมลงสู่การ ปฏิบัติระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม หากข้าราชการขาดความตั้งใจจริง ไม่มีความสามารถด้านวิชาชีพ หรือไม่อาจปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แล้ว ถึงแม้นโยบายจะมีความชัดเจน สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและวัฒนธรรมของพื้นที่เพียงใด ก็อาจจะทำให้นโยบายล้มเหลวได้ในที่สุด จากข้อสรุป ดังกล่าวนี้อาจก่อให้เกิดประโยชน์กับรัฐและหน่วยงานระดับปฏิบัติในพื้นที่ ใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในอำเภอวัฒนานคร จังหวัด สระแก้ว ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนโยบายที่วางไว้ต่อไป

จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล (2553: 1) ศึกษาการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการ จัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลจาก เอกสาร ตำราต่าง ๆ ประกอบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ทั้งเป็นทางการและไม่เป็น ทางการ การเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ การสำรวจพื้นที่และการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐาน ผู้จำหน่ายสินค้าและนักท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เพื่อประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ดำเนินการโดยองค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.) บางน้ำผึ้ง เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเรื่องผลผลิตไม่มีที่จำหน่าย สินค้าราคา

ตกต่ำ และหลังจากมีแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งแล้ว สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางเกษตรได้ เพราะมีการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และผลการศึกษา ด้านปัจจัยที่ส่งเสริมให้การพัฒนาประสบความสำเร็จพบว่า ปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ของภาครัฐ ที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นนั้น ทำให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และปัจจัยภายในของแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนา คือ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมีเอกลักษณ์ทางท้องถิ่น เพราะเป็นพื้นที่สวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท้องร่อง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี 2520 และการมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา และเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการคือดำรงตำแหน่ง นายก อบต. นั้น สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนาด้านคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง ๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น และผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดน้ำส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นผู้มีอัธยาศัยดี มีน้ำใจ พุดคุยตอบคำถามนักท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ จนเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว จึงกล่าวได้ว่า ผู้จำหน่ายสินค้านอกจากขายสินค้าแล้วยังเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ที่ดีให้แก่แหล่งท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง ในส่วนของกระบวนการจัดการเพื่อบรรลุตามองค์ประกอบ 4 ด้านของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน อันได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านพื้นที่ท่องเที่ยว (2) องค์ประกอบด้านการจัดการ (3) องค์ประกอบด้านกิจกรรม กระบวนการ (4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม พบว่าทำได้ดีในหลายด้าน โดยด้านที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม คือ การส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาตลาดน้ำและการประเมินผลร่วมกันระหว่างองค์กรและผู้นำสินค้า เพื่อสร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างครบวงจรแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม และเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ณัฐชัย อินทรักษ์ (2552) ศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก มีปัญหาด้านการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในหลายด้าน เช่น การขาดการส่งเสริมและสนับสนุนที่ดีจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดหาพื้นที่แลกเปลี่ยนสินค้าชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การขาดการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ การเงินและการบัญชี เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าภายในชุมชน ส่งเสริมการจัดลานค้าชุมชนเพื่อให้กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนนำสินค้าหรือผลิตภัณฑ์

ของตนเองออกมาขายหรือแลกเปลี่ยนกันเองระหว่างกลุ่ม เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและเป็นการสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีหน้าที่ในการให้ความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าการเกษตร การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ การดำเนินการช่วยเหลือกลุ่มทางด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบเพื่อการจัดการข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบัญชี ตลอดจนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนหมุนเวียนภายในชุมชน เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและยั่งยืน

กษีร สุพจน์เฉลิมขวัญ (2545) ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษากองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคมในจังหวัดลพบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ และเศรษฐกิจชุมชน และกิจกรรมในโครงการฯ ด้านการเกษตรแบบผสมผสาน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านพัฒนาบทบาทสมาชิก

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนที่เป็นสมาชิกโครงการฯ ส่วนใหญ่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ และดำเนินงานตามแนวทางเกษตรแบบผสมผสานอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาบทบาทสมาชิกในการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรแบบผสมผสาน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาบทบาทสมาชิกในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน และจากการศึกษาพบว่าสถานภาพส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการทำกิจกรรมในโครงการฯ มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

พิมพ์ทิพย์ นิกรสถิต (2553) ศึกษา “แนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจชุมชนของตำบลหนองคูขาด จากการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มี 3 ประการ คือ 1) งบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านเศรษฐกิจชุมชนมีไม่เพียงพอ และขาดเงินหมุนเวียนในการดำเนินงาน 2) ด้านศักยภาพของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน ที่สมาชิกยังขาดความรู้ ประสบการณ์ ในการดำเนินงาน การบริหารกองทุน งบประมาณ การบัญชี และการจัดทำระเบียบต่าง ๆ ซึ่งยังไม่มีความชัดเจน รวมถึงการขาดการติดตามและแนะแนวทางการดำเนินงานจากภาครัฐ 3) ด้านผลสัมฤทธิ์ การดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชนยังไม่มีคุณภาพที่ได้มาตรฐาน และไม่สามารถพัฒนาเป็นสินค้าโอท็อปได้ รวมถึงสินค้าที่กลุ่มผลิตได้มีผลการผลิตไม่สม่ำเสมอ ไม่ต่อเนื่อง จะสามารถผลิตได้ตามฤดูกาลเท่านั้น

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน มี 3 ประการ คือ 1) ด้านงบประมาณควรมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเพียงพอ 2) ด้านความรู้ความสามารถของ

ผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่นจะเป็นปัจจัยที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจชุมชน ให้มีการทำงานที่ดี มีประสิทธิภาพ 3) ด้านบุคลากร ควรมีการพัฒนา อบรม ความรู้ความสามารถเพื่อเพิ่มทักษะการทำงานให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น 4) ด้านการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น โดยการเพิ่มการประชุมกลุ่มย่อยหรือมีเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพของกลุ่มต่อไปในอนาคต

พรเทพ รัตนเรืองศรี (2551) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน หมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทหมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในด้านกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจ 2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด 3) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสำรวจจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของหมู่บ้านหนองแวง ยังขาดทักษะความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการองค์กร การดำเนินการเกี่ยวกับการทำการตลาด และการขาดเงินทุนในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร โดยความต้องการของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนบ้านหนองแวง ต้องการการส่งเสริมและการสนับสนุนด้านการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ในด้านของ การผลิต การปรับปรุงเทคนิคและกระบวนการผลิต รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มเติมให้สินค้าโดยการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และการบรรจุหีบห่อ การสนับสนุนด้านการเงิน และการอบรมสัมมนาทักษะด้านการงานและการบริหารจัดการองค์กร โดยผู้วิจัยมีแนวทางการพัฒนากลุ่มแบ่งออกเป็นแนวทางจำนวน 4 แนวทาง คือ 1)แนวทางการลดรายจ่าย 2)แนวทางการส่งเสริมศักยภาพเศรษฐกิจชุมชน 3)แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ 4)แนวทางการบริหารและจัดการกลุ่ม

Jean-Marc Fontan and others (1999) จากการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (Community Economic Development) ของ Jean-Marc Fontan, Pierre Hamel, Richard Morin และ Eric Shragge (Jean-Marc Fontan and others, 1999) เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและรัฐบาลเมือง: การเปรียบเทียบระหว่างเมืองมอนทรีออลและโตรอนโต (Community Economic Development and Metropolitan Governance: A Comparison of Montreal and Toronto) จากการศึกษาพบว่า เนื่องด้วยรัฐบาลของมลรัฐทั้งสองมองเห็นปัญหาด้านเศรษฐกิจของประชาชนในรัฐว่ามีรายได้ประชากรน้อย เกิดความยากจน ดังนั้นรัฐบาลมลรัฐทั้งสองจึงให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนดังกล่าว การดำเนินการในการแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลเมืองได้ขอความช่วยเหลือจาก “สถาบันเครือข่ายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” (Communities Economic Development Cooperation: CEDC) เพื่อให้การช่วยเหลือดำเนินการโดยมีแนวทางการทำงานหลัก 3 ประการคือ (1) การให้ความสำคัญและการทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโครงการของรัฐบาล

ท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาความยากจน (2) วิเคราะห์และสังเคราะห์สาเหตุและแนวทางการดำเนินงานผู้ที่ยากจน (3) นำผู้ที่ยากจนเหล่านั้นเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยการส่งเสริมและสร้างงานให้เกิดขึ้นในชุมชน การดำเนินงานตามขั้นตอนทั้งสามนี้ทำให้เกิดหุ้นส่วนทางการทำงาน (Partnership) และเกิดตัวแทนของชุมชนท้องถิ่น ทั้งในภาคชุมชน ภาคเอกชน และภาครัฐ เกิดเป็นเครือข่ายการทำงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สิ่งสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนคือ การที่ทุกภาคส่วนทั้ง ชุมชน องค์กรธุรกิจ เอกชน รัฐบาลให้ความสำคัญและตระหนักถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญของภาครัฐในการตระหนักและให้การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ การวางกลยุทธ์ในการทำงาน การให้ความสำคัญในการพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจระดับชุมชนและระดับตัวบุคคล การสร้างศูนย์ทรัพยากรทางธุรกิจ (Communities Resources Business Center: CRBC) เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ประสานงาน และรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ รวมถึงการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ ทั้งรายเล็กและขนาดกลางในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาทักษะ การอบรม ซึ่งผลที่ตามมาจากการรวมกลุ่มนั้นสร้างให้เกิดช่องทางในการแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ยังมีการสร้างแนวทางการดำเนินงานโดยการเชื่อมโยงการทำงานของผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่น โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับหน่วยงานในเขต มลรัฐ และรัฐบาลส่วนกลาง อีกทั้งการดำเนินงานดังกล่าวได้ขยายแนวคิดการเชื่อมโยงกลุ่มแต่ละกลุ่มเป็นระดับที่ใหญ่ขึ้นทั้งในด้านของมิติภายในกลุ่ม ภายในจังหวัดและระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง เกิดเป็นการขับเคลื่อนการประสานการทำงานอย่างเกิดประสิทธิภาพระหว่างกลุ่มเพื่อเอื้อหนุนซึ่งกันและกัน แนวทางการศึกษาของงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้ศึกษาสนใจเนื่องจากการศึกษาถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยมีหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของภาคเอกชนทุกภาคส่วนซึ่งมีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจนเกิดการประสานการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการดำเนินงานและแนวทางการศึกษา วิจัยเรื่องนี้ อาจจะนำมาเป็นตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางการรวมกลุ่มของ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ได้

นอกเหนือจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยเอื้อหนุนให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเกิดความสำเร็จ เกิดจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานและการสร้างความร่วมมือของสังคมผู้ประกอบการ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเกิดความสำเร็จ สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยเอื้อหนุนให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเกิดความสำเร็จ เกิดจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานและการสร้างความร่วมมือของสังคมผู้ประกอบการ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเกิดความสำเร็จ

Brendan Reimer and Sarah Leeson-Klym (2015) ได้ทำการศึกษาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเขาได้ศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากงานเขียนเรื่อง COMMUNITY ECONOMIC

DEVELOPMENT: A FORCE FOR NEIGHBOURHOOD RESILIENCE จากการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ปัญหาจะขับเคลื่อนโดยนโยบายสาธารณะที่มีแนวทางการกำหนดนโยบายมาจากความไม่เท่าเทียม ความยากจน และสภาพแวดล้อมของผู้คน อย่างไรก็ตามแนวนโยบายการแก้ปัญหานั้นอาจจะแตกต่างกันเนื่องจากบริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นแนวนโยบายหนึ่งในพื้นที่หนึ่งอาจจะไม่สามารถนำไปใช้ได้ในพื้นที่หนึ่งก็เป็นได้ ซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของการแก้ปัญหาคือการแก้ปัญหาโดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทและพื้นที่นั้น ๆ การศึกษาครั้งนี้ได้ชี้ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วย อัตลักษณ์ของชุมชน วิสัยทัศน์ของผู้นำและประชาชน การเลือกวิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้การศึกษาดังกล่าวยังพบว่า มีปัจจัยภายนอกอื่นที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มเติม ได้แก่ นโยบายสาธารณะ การตลาด แนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจ นวัตกรรมสังคม บริบททางประวัติศาสตร์ การถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่สำคัญของการดำเนินนโยบายนั้น กล่าวคือ การสร้างเครือข่าย การดำเนินงานและการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Partnership) เพื่อการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน การประสานงานเพื่อดำเนินงานต่าง ๆ เป็นหน้าที่สมาชิกของกลุ่มต้องประสานการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วยตัวแทนผู้นำในองค์กรธุรกิจและตัวแทนของภาคส่วนอื่น ๆ ผู้ประกอบการเหล่านี้จะดำเนินธุรกิจให้เกิดโอกาสทางการจ้างแรงงานในท้องถิ่น และสร้างโอกาสทางธุรกิจให้กับผู้ประกอบการท่านอื่น ๆ เชื่อมโยงกิจการและการหางานระหว่างผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ไปพร้อมกันด้วย

นอกจากนี้สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลยที่จะพัฒนาให้การส่งเสริมพัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นเกิดการพัฒนาย่างมั่นคงคือ เงินงบประมาณการสนับสนุนการดำเนินงานหรือเงินทุนกู้ยืมเพื่อการลงทุน ซึ่งแหล่งงบประมาณนี้จะเป็นหลักประกันการสร้างธุรกิจชุมชนและการสร้างแรงผลักดันงบประมาณสนับสนุนการดำเนินธุรกิจให้เกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้น ต้องมีขั้นตอน แผนการดำเนินงาน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ การตลาด การเงินและงบประมาณ เป็นต้น ทั้งนี้ Brendan Reimer and Sarah Leeson-Klym ได้อธิบายถึงพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไว้ดังนี้

1. การใช้สินค้าและบริการที่อยู่ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการสินค้าและบริการที่มาจากแหล่งข้างนอก ซึ่งจะทำให้เงินหมุนเวียนเกิดขึ้นในท้องถิ่นเอง สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนไปพร้อมกัน
2. การสร้างสินค้าและบริการให้มีในท้องถิ่น เมื่อท้องถิ่นแต่ละแห่งมีสินค้าและบริการที่ครอบคลุมความต้องการของคนในท้องถิ่น เงินจะหมุนเวียนในท้องถิ่นเอง

3. การลงทุนในท้องถิ่น เป็นการให้ผู้ประกอบการที่ต้องการขยายฐานการผลิต หรือผู้ประกอบการที่ต้องการสร้างสินค้าใหม่ๆ ให้มาลงทุนในท้องถิ่นของตนเอง เกิดการขยายฐานกิจการของท้องถิ่น สร้างความมั่นคงให้กับชุมชนในอนาคต

4. การจ้างงานในท้องถิ่นในระยะยาว การสร้างโอกาสทางการจ้างงานในระยะยาวจะทำให้เกิดรายรับในท้องถิ่นที่มีความยั่งยืน โดยการจ้างงานนี้มองทั้งแบบจ้างงานชั่วคราวที่มีฝีมือแรงงาน และการจ้างงานถาวร โอกาสการจ้างงานระยะยาวนี้เป็นการสร้างโอกาสและสร้างสังคมการอยู่อาศัยที่มีคุณภาพ

5. การพัฒนาทักษะฝีมือ การพัฒนาทักษะฝีมือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการยกระดับการผลิตให้มีความสามารถในการผลิตที่สูงขึ้น ผลผลิตที่มีคุณภาพ และเกิดการประหยัดต่อขนาด การพัฒนาทักษะนี้ ควรเป็นการพัฒนาที่เกิดจากความต้องการและความเหมาะสมในสาขางานนั้น ๆ ขององค์กรท้องถิ่นด้วย

6. การตัดสินใจโดยท้องถิ่น ซึ่งเป็นการตัดสินใจและการควบคุมโดยเจ้าของกิจการ การสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการในท้องถิ่น และการดำเนินงานร่วมกันของประชาชนในท้องถิ่น

7. การสาธารณสุข เป็นการให้การสนับสนุนทางด้านสาธารณสุข เพื่อให้เกิดประสิทธิผล ถูกสุขลักษณะในกระบวนการทำงาน

8. สิ่งแวดล้อม การสร้างสุขภาวะที่ดีของชุมชน การสร้างความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในกระบวนการทำงานและสภาพแวดล้อมของชุมชน

9. การสร้างชุมชนที่มีเสถียรภาพ เป็นการสร้างชุมชนให้มีความน่าอยู่ ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการมีงานทำในระยะยาว และการพัฒนาชุมชนนั้นให้เกิดเป็นสังคมที่หนาแน่นเพิ่มมากขึ้น

10. การสร้างความภาคภูมิใจ ซึ่งการดำเนินงานในด้านนี้อาจจะเป็นการดำเนินงานด้านนามธรรมแต่เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับจิตใจของผู้ดำเนินงาน ตัวอย่างเช่น การสร้างการยอมรับในตนเองและสังคม การให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส การพัฒนาผู้สูงอายุ เป็นต้น

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการศึกษาวิจัยส่วนบุคคลที่ให้ความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและจากการศึกษาของกระทรวงพัฒนาการท้องถิ่นของออสเตรเลีย กล่าวคือ

Department of Industry Tourism and Resource, Australian Government (2006) จากการศึกษา ของกระทรวงพัฒนาการท้องถิ่นของออสเตรเลีย ในเรื่องการพัฒนาชุมชน (Community Engagement and Development) ได้สรุปแนวทางสำคัญของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ไว้ในเอกสารดังกล่าว ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. บทบาทต่าง ๆ สิ่งแรกที่สำคัญของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน คือ ผู้ดำเนินการจำเป็นต้องทราบบริบทของชุมชนในมิติต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษาและวิเคราะห์ นอกจากนี้การดำเนินงานตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งเนื่องจากเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือและเป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง แต่สิ่งที่สำคัญกว่าคือการสร้างและทำให้ชุมชนเกิดความรู้และความเข้าใจถึงการพัฒนานั้นด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งนี้ต้องสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจในกระบวนการดำเนินงานแก่ทุกคนในชุมชนไปพร้อมกันด้วย

2. การสร้างเครือข่ายการร่วมมือกันดำเนินงาน ในการดำเนินงานส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้การทำงานต่าง ๆ เกิดการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายของประชาชน เอกชน ภาครัฐ เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางการทำงาน ประสานประโยชน์ ร่วมมือซึ่งกันและกัน ซึ่งหากการทำงานของส่วนต่าง ๆ เกิดการประสานงานอย่างดีแล้ว การดำเนินงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นย่อมเกิดความสำเร็จโดยง่าย

3. การสร้างหุ้นส่วนและการสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ในกระบวนการนี้ คือการทำให้ทุกภาคส่วนและองค์กรต่าง ๆ ที่มาจากต่างหน่วยงานต่างสังกัดเกิดความมุ่งมั่นในการดำเนินงานเพื่อเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งในการนี้การสร้างองค์กรต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็งก็เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดความสามารถในการเข้าใจและเรียนรู้การพัฒนาชุมชนในบริบทของชุมชนรากหญ้า

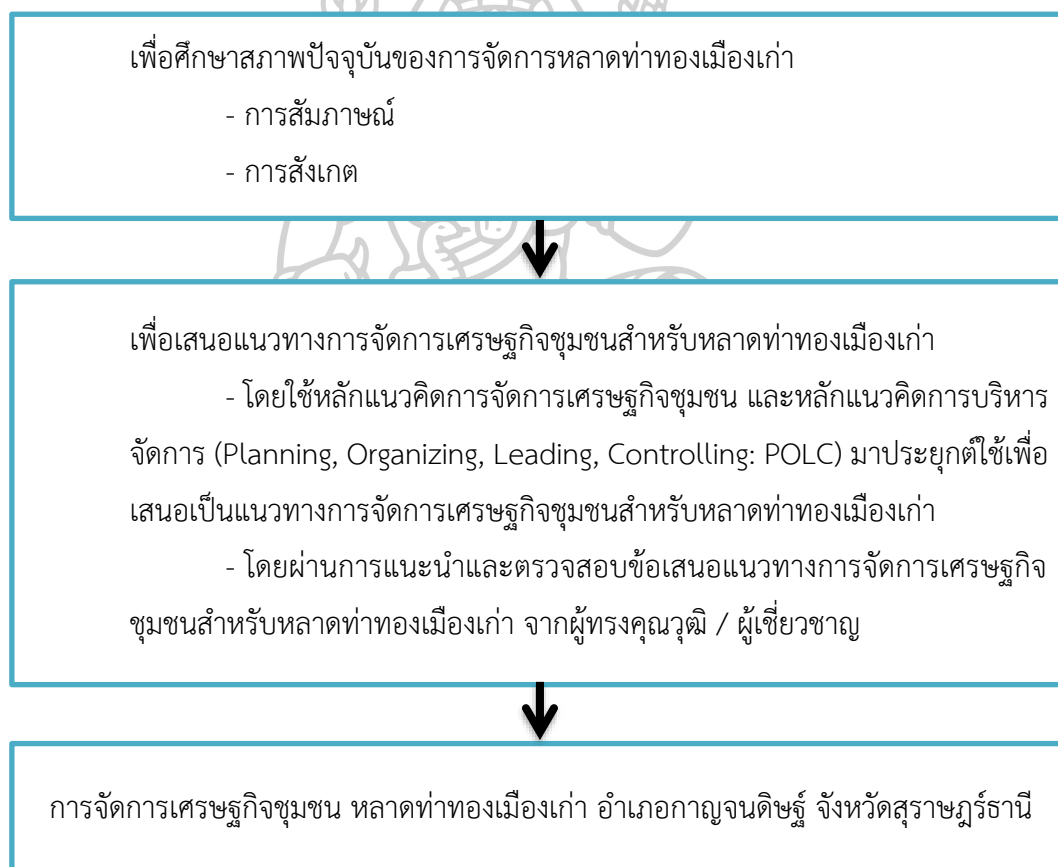
4. การขยายเครือข่าย ขั้นที่สี่ เมื่อมีการดำเนินงานมาสามขั้นตอนข้างต้นแล้ว ขั้นต่อไปคือการสร้างและขยายเครือข่ายที่มีอยู่แล้วให้เกิดเป็นวงกว้างมากขึ้น เพื่อทำให้เกิดการร่วมแบ่งปันความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ ซึ่งมาจากส่วนต่าง ๆ เกิดเป็นการยกระดับและบทเรียนแห่งการพัฒนาขึ้น เป็นต้น

Chris Stone (2012) ได้ทำการศึกษา ความผูกพันต่อสังคมในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนสำหรับสินค้าชุมชน (Community Engagement in Sustainable Development for Local Products) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนผ่านทางการพัฒนาสินค้าชุมชน โดยการทำให้ชุมชนเป็นสินค้า (Product) สร้างจุดขายของชุมชน โดยการตั้งทรัพยากรที่ชุมชนมีไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในท้องถิ่นนั้นออกมาเพื่อเป็นจุดขาย ด้วยจุดแข็งที่กล่าวมานี้ จึงทำให้ชุมชนสามารถขายทรัพยากร (Resources) ของชุมชนเองได้ผ่านรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับในมิติของพื้นที่ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรม และตราสินค้า เนื่องจากการท่องเที่ยวนั้นมีหลายรูปแบบตามมิติและบริบทของพื้นที่และความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวเอง การพัฒนาสินค้าจึงต้องคำนึงถึงจุดแข็งของท้องถิ่นในการปรับประยุกต์ให้เข้ากับเทรนด์การท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน การที่ผู้วิจัยหยิบยกเรื่องนี้ ขึ้นมา

ศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงการประยุกต์และปรับมุมมองทางการท่องเที่ยวเพื่อนำจุดเด่นของท้องถิ่นชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” มาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม ชิมซับและเรียนรู้ถึงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของคนในชุมชนท้องถิ่น อันจะเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รับทราบถึงการดำเนินงานของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ไปพร้อมกันด้วย เป็นต้น

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง การจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการทำวิจัย

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) เพื่อศึกษาการจัดการเศรษฐกิจชุมชน หลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการหลาดท่าทองเมืองเก่า และ 2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับหลาดท่าทองเมืองเก่า อนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับชุมชน “หลาดท่าทองเมืองเก่า” และชุมชนอื่น ๆ ที่สนใจได้ ในการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้ได้ความรู้และข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการใช้วิธีหลัก คือ การใช้แบบสัมภาษณ์ ในรูปแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) เฉพาะรายบุคคลไป พร้อมกับการสังเกต

การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเผชิญหน้า หรือตัวต่อตัว การสังเกต รวมถึงสนทนาทางโทรศัพท์หรือการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยการสัมภาษณ์ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ อาจแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างการ หรือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) อนึ่ง ผู้วิจัยจะต้องมีความตั้งใจเป็นอย่างมากในการรับฟังหรือรับทราบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความเคารพและมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับฟังรับรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลบอก เป็นต้น (สุภางค์ จันทวานิช, 2548)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเผชิญหน้า โดยผู้สัมภาษณ์สอบถามผู้ให้ข้อมูลตามแนวคำถาม (Interview Guideline) ที่ได้วางไว้ โดยแนวคำถามนี้เป็นคำถามปลายเปิดที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการถาม รูปแบบการสัมภาษณ์ควรมีลักษณะเป็นการสนทนากันตามธรรมชาติ จากประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ ผู้สัมภาษณ์อาจแตกเป็นคำถามย่อยได้อีกเป็นจำนวนมาก ตามบริบทหรือสถานการณ์ขณะสนทนากันกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น ๆ เพื่อให้ได้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นจนครบถ้วนและชัดเจนเพียงพอ เป็นต้น (สุภางค์ จันทวานิช, 2548)

2. พื้นที่การศึกษาวิจัย

“ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 : ผู้นำท้องที่ในตำบลท่าทอง ประกอบด้วย อาทิ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง กำนัน และ/หรือ ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 : คณะกรรมการตลาด ประกอบด้วย อาทิ ประธานกรรมการตลาด และ/หรือ คณะกรรมการตลาด เลขานุการคณะกรรมการตลาด ของ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

กลุ่มที่ 3 : พ่อค้าแม่ค้าในตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” โดยเป็นตัวแทนพ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า เป็นต้น

กลุ่มที่ 4 : เจ้าหน้าที่หรือผู้แทนหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย อาทิ ตัวแทนเจ้าหน้าที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวแทนเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเจ้าอาวาสวัดเขาพระนิม เป็นต้น

4. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ในด้านการจัดการตลาด ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า

นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิค Snowball โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้มีการแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับต่อไปด้วย ดังนั้นผู้วิจัยมีการดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจนกว่าข้อมูลจะมีความอิ่มตัวและครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน ประกอบด้วย

1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	1 คน (ผู้นำท้องที่/ท้องถื่น)
2. รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	1 คน (ผู้นำท้องที่/ท้องถื่น)
3. ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 (เขตตั้งตลาด)	1 คน (ผู้นำท้องที่/ท้องถื่น)
4. ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 (เขตตั้งตลาด)	1 คน (ผู้นำท้องที่/ท้องถื่น)

5. คณะกรรมการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”	4 คน (คณะกรรมการตลาด)
6. ผู้แทนร้านค้า (พ่อค้าแม่ค้า)	7 คน/ร้าน (พ่อค้าแม่ค้า)
7. เจ้าอาวาสวัดเขาพระนิม	1 รูป (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
8. ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ (อบต.ท่าทอง)	1 คน (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
9. ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	1 คน (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

5. การตรวจสอบและรับรองข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนฯ

ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการที่ตรวจสอบและรับรองข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการ โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการจัดการชุมชน ในการตรวจสอบความถูกต้องและรับรอง ข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี 2) ดร.ชุมพล แก้วสม อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตชุมพร และ 3) ดร.อนิรุต หนูปลอด อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตชุมพร

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะใช้วิธีการดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview หรือ SSI) โดยแบบสัมภาษณ์นี้เป็นลักษณะกำหนดแนวคำถามหลักไว้และมีลักษณะยืดหยุ่น คือ สามารถปรับเปลี่ยนคำถามได้ตามสถานการณ์โดยยังคงรักษาแนวคำถามตามประเด็นหลักไว้ได้ ซึ่งจะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกเฉพาะรายบุคคลไป

ข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ข้อคำถามจะเป็นการตั้งคำถามโดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ข้อมูลได้อย่างเสรี เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดกว้าง ๆ ข้อมูลที่ได้จะกระจัดกระจาย ผู้วิจัยจะต้องวิเคราะห์เนื้อหาโดยจับเนื้อหาที่มีประเด็นคล้ายคลึงกันอยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อสรุปผลการวิจัย

วิธีการสังเกต โดยการสังเกตกิริยาท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมองจากความรู้สึก และการแสดงท่าทาง อารมณ์ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลมีปฏิกิริยาเป็นอย่างไร และสังเกตจากสภาพพื้นที่จริงบริบทจริงของใน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” เพื่อนำมาประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ อุปกรณ์เครื่องเขียน กล้องถ่ายรูป และเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล รวมทั้งช่วยให้ได้ข้อมูลและได้หลักฐานครบถ้วนและสมบูรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2548)

7. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

สำหรับขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลประเด็นการสัมภาษณ์จากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ร่างประเด็นที่จะสัมภาษณ์ และสังเกตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

3. นำร่างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และครอบคลุมตามที่ศึกษาตามหลักวิชาการ ได้แก่ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต อาจารย์ประจำคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) ดร.อัญญา บุญปาไลต์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร 3) ดร.นพวรรณ วิเศษสินธุ์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และ 4) ดร.จิระชัย ยมเกิด อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งทั้งสี่ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีความรู้ในด้านการวิจัย

4. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน

5. นำแบบสัมภาษณ์ ไปทดลองใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างในชุมชน “ตลาดท่าทอง เมืองเก่า” ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในสำนวนภาษาที่ใช้ให้เข้าใจง่ายและตรงประเด็น

6. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

8. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะใช้หลักการสามเส้า (Triangulation) มีวิธีการดังนี้

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) หนึ่งคือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากเอกสารหลายๆ แหล่งนั้นถูกต้องหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูล

9. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล, ทำหนังสือและขอความร่วมมือ นัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2561 เพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสัมภาษณ์แล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์โดยให้ได้การสัมภาษณ์ครบถ้วนตามที่ต้องการและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

10. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งก่อนการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยจะทำการชี้แจงในวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยก่อน โดยแจ้งให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่จะทำการศึกษาทราบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้ เป็นเพียงข้อมูลทางการศึกษางานวิจัยนี้เท่านั้น ซึ่งจะไม่สร้างและก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นร่างกายและจิตใจ เช่น ความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดจากการเก็บข้อมูล โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะให้ข้อมูลหรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้แล้วแต่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะพิจารณาเห็นควรให้ข้อมูล (อัศนี วันชัย, 2556) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะสังเกตบริบทส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาวะแวดล้อมที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพำนักหรืออาศัยอยู่ รวมถึงการแสดงท่าทางกิริยาที่แสดงออกมาด้วย เพื่อจะได้ใช้เป็นองค์ประกอบในการศึกษาที่ลึกซึ้งและเข้าใจบริบทที่ศึกษามากยิ่งขึ้น เป็นต้น

11. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยจึงได้มีการนำเอาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ คือ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้แนวคิด และทฤษฎีเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทางเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา โดยการนำเอาประเด็นหรือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคำตอบในคำถามของแต่ละประเด็น ของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ว่ามีข้อมูลเหมือนหรือต่างกันอย่างไรบ้าง โดยนำการมาวิเคราะห์สรุปตามที่ต้องการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย โดยจะนำมาเสนอในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อที่จะตอบคำถามในการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ (Research

Question) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำค่าที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า และ 2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า อนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” และชุมชนอื่น ๆ ที่สนใจ

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพส่วนหนึ่งวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เมื่อรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับแล้วผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ และได้สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า และ 2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ผลและนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า
2. การเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า
3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า

พ่อดำแม่คำ “...เริ่มมาจากผู้นำท้องถิ่น อาทิ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง (นายก อบต.) ทีมงานผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง (อบต.) ผู้ใหญ่บ้านในตำบลท่าทอง เจ้าอาวาสวัดเขาพระนิม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชาวบ้านบางส่วนมาร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ วางแผน และเลือกพื้นที่จัดตั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” และร่วมกันพัฒนาพื้นที่ลานโล่งแจ้งพื้นที่ว่างบริเวณริมทำน้ำภายในวัดเขาพระนิม ทั้งนี้พื้นที่ในการจัดตั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” อาณาบริเวณอยู่ติดกับพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์เมืองท่าทองซึ่งเป็นพื้นที่ของวัดเขาพระนิมทั้งหมด โดยได้รับอนุญาตและสนับสนุนให้จัดตั้งตลาดจากหลวงพ่อดำสมพร เจ้าอาวาสวัดเขาพระนิม และจัดทำเขตหรือแนวเขตเพื่อจัดวางซุ้มร้านค้าของแต่ละร้านไว้ ก่อนที่ชาวบ้านจะมาขายสินค้าได้จะต้องมีการลงทะเบียนว่าร้านใด ใครจะขายอะไร เพื่อให้เกิดการขายที่มีหลากหลายและรู้จำนวนสมาชิกที่จะมาขายของในตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” โดยเน้นสินค้าที่มาจากชุมชนท้องถิ่นของชาวบ้านเป็นหลัก ทั้งนี้ยังเปิดโอกาสให้พ่อดำแม่คำหรือผู้ที่มีความสนใจต่างถิ่นเข้ามาขายได้ด้วย ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบดูแลก็จะทำหน้าที่ของคณะกรรมการตลาด ซึ่งมี นายก (อบต.) ตำบลท่าทอง คณะผู้บริหารของ (อบต.) เจ้าหน้าที่ของ (อบต.) ผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีจิตอาสาเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกัน โดยมีการควบคุมดูแลการจัดตั้งแผงขายหรือร้านค้าแต่ละร้านเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการง่ายต่อการเลือกซื้อสินค้า เช่น การวางขายแบ่งแยกโซน

ประเภทต่าง ๆ ของสด ของควา ขนม ของที่ระลึก และเสื้อผ้า รวมถึงมีการเก็บค่าแผงที่ขายสินค้า แผงละ 20 บาท /ต่อครั้งต่อวัน โดยเงินที่ได้จากการเก็บค่าแผงจากพ่อค้าแม่ค้าจะเป็นเงินที่นำไปบริหารจัดการในตลาดเรื่องของการจ้างคนเก็บขยะ รักษาความสะอาดบริเวณตลาด ค่าน้ำและค่าไฟ เป็นต้น อีกทั้งมีการควบคุมในเรื่องของความสะอาด ราคาสินค้าในการขาย และบรรจุภัณฑ์ที่เป็น กฎต้องห้าม คือบรรจุภัณฑ์ที่ใส่อาหารหรือของกิน โดยการงดใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นโฟม โดยเด็ดขาด ในการประชาสัมพันธ์ก็จะเริ่มจากการพูดบอกกล่าวกันปากต่อปากหลังจากนั้นก็ใช้ช่องทางของ โลกโซเชียล ในกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าและกลุ่มกรรมการตลาดในการช่วยประชาสัมพันธ์ ในทางไลน์ เฟสบุ๊ค รวมไปถึงสำนักข่าวต่าง ๆ ที่มาทำข่าว และยังมีรถของคณะกรรมการตลาดวิ่งประชาสัมพันธ์ ไปตามท้องถนนพื้นที่ตำบลใกล้เคียงในการโฆษณาเชิญชวนให้ผู้คนมาเที่ยวชมตลาดท่าทองเมืองเก่า การจัดการก่อนตลาดเปิดจะทำความสะอาดแผงหรือร้านก่อนในวันอาทิตย์ตอนเที่ยงหรือก่อนเวลา ขายโดยตัวแทนร้านค้าแต่ละร้านเอง และวันอาทิตย์เช้าจะมีกรรมการตลาดดำเนินการสอดส่องดูแล และจะมีการจ้างคนมาดูแลความเรียบร้อยและทำความสะอาดบนลานที่ตั้งแผงหรือร้านค้าในแต่ละจุด ให้มีความสะอาดเรียบร้อย ส่วนหลังจากเลิกตลาดก็จะให้พ่อค้าแม่ค้าทุกร้านจัดการเก็บกวาดอุปกรณ์ ของแผงขายหรือร้านให้เรียบร้อย และจะมีคนดูแลจากกรรมการตลาดมาจัดเก็บขยะบริเวณลาน นอกเหนือจากแผงหรือร้านค้า และขยะทั้งหมดไปทิ้งอีกครั้งหนึ่ง โดยทางตลาด “ตลาดท่าทอง เมืองเก่า” จะมีคณะกรรมการตลาดรับผิดชอบดูแลเรื่องความเป็นธรรมให้กับคนขายและคนซื้อและ ตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” จะมีกฎอยู่ว่าห้ามขับรถเข้าตลาดตั้งแต่ 14.00 น. - 20.00 น. ส่วนรถ ที่ใช้ในการขนของเพื่อจะเตรียมตัวมาขายสินค้าจะต้องขนให้เสร็จก่อน 14.00 น. และผู้ที่มาจับจ่าย ซื้อของจะมีโซนหรือลานจอดรถโดยมีเจ้าหน้าที่กรรมการตลาดคอยดูแลและอำนวยความสะดวก ในการจอดรถแก่ผู้ที่มา “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ส่วนการควบคุมดูแล คณะกรรมการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” จะเป็นผู้ดูแล ห้ามไม่ให้ผู้อื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาดูแลและจะมีการ ประชุมตลาดในวาระต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทองจัดขึ้น หรือในกรณีต่าง ๆ ที่ต้องการ ประชุมก็จะเรียกประชุมเพื่อให้การจัดการตลาดเป็นไปในทางทิศทางเดียวกัน โดยมีผู้แทนร้านค้า แผงขายของต่าง ๆ รวมถึงผู้นำท้องถิ่น กรรมการตลาด ชาวบ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วม ประชุมร่วมกัน...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง “...ได้มีการให้ชาวบ้านในชุมชน ของตำบลท่าทอง หรือใกล้เคียง มาลงทะเบียนว่าจะทำการขายสินค้าอะไรในพื้นที่ตลาดชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” โดยส่งความจำนงค์การขอรับส่วนตำบลท่าทอง หรือคณะกรรมการ ตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” เพื่อใช้ในการตรวจสอบสินค้าเพื่อความสะอาดในการตรวจสอบดูแล จำนวนของแผงหรือร้านว่ามีกี่แผงและขายอะไรบ้าง อันเป็นข้อมูลพื้นฐานของแผงหรือร้านค้าผู้ขาย สินค้าในตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” สินค้าที่นำมาขายนั้นจะต้องเป็นสินค้าที่มีวัตถุดิบมาจากพื้นที่

ของชุมชนตำบลท่าทอง หรือชุมชนใกล้เคียง ร้านค้าที่มีสินค้าประเภทเดียวกันจะไม่ให้ตั้งร้านติดกัน แต่จะจัดเป็นโซนในการขายที่เหมือนกัน เช่น โซนของสด โซนของแห้ง โซนของใช้และเสื้อผ้า เป็นต้น และเมื่อส่งรายชื่อประเภทสินค้าที่จะขายแล้ว ก็จะอยู่ในการดูแลของคณะกรรมการตลาด โดยมีผู้ติดประสานงานส่วนต่าง ๆ คือเลขานุการคณะกรรมการตลาด เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการขาย ในการจัดตั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ขึ้นมานี้ได้มีการจัดทำกฎกติกาข้อบังคับของตลาดขึ้นมาด้วย เพื่อใช้เป็นกฎระเบียบที่เด็ดขาด ในการประชุมแต่ละครั้งหากมีร้านค้าทำผิดกฎระเบียบจะต้องมีการ ตักเตือน เพื่อให้ปฏิบัติเป็นไปในทิศทางหรือรูปแบบเดียวกัน การประชาสัมพันธ์จะได้มาจากการที่ นักข่าวอิสระของสำนักข่าวต่าง ๆ มาทำการเก็บภาพสดและภาพนิ่งไปเผยแพร่ทางหนังสือโทรทัศน์ หรือทางโซเชียล เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เป็นต้น รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าและคนในท้องถิ่นร่วมกันประชาสัมพันธ์ โดยการโพสรูป แชร์รูปเกี่ยวกับตลาดท่าทองเมืองเก่าในโลกโซเชียล ของตนเองผ่านทางไลน์หรือ เฟสบุ๊กส่วนตัวร่วมกันด้วย อีกทั้งยังมีรถประชาสัมพันธ์วิ่งไปตามท้องถนนโฆษณาเชิญชวนให้ ประชาชนมาเดินเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่าโดยการประชาสัมพันธ์โดยทีมงานคณะกรรมการตลาด และในเย็นวันอาทิตย์หลังจากตลาดเลิกพ่อค้าแม่ค้าทุกร้านก็จะเก็บร้านค้าและจัดการกับอุปกรณ์ เครื่องใช้ภายในร้านอย่างเรียบร้อย รวมถึงปิดกวางดชะของแต่ละแผงหรือร้านค้าใส่ถุงหรือกองไว้ เป็นสัดส่วน เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบที่คณะกรรมการตลาดแต่งตั้งให้ดูแล มาเก็บกวาดรวบรวมอีกครั้งหนึ่ง โดยการนำรถเข็นมาเก็บขยะรวบรวมไว้เป็นจุดหรือที่เดียวกันอย่างเป็นระเบียบ เพื่อการนำไปกำจัดให้ เกิดความสะอาดของพื้นที่ตลาด ทั้งนี้ยังมีการจัดเก็บขยะโดยรอบบริเวณของตลาดให้สะอาดเรียบร้อย หลังตลาดเลิกทุกครั้งในวันอาทิตย์ จากนั้นก็จะมีรถขนขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง เข้ามาจัดการไปทิ้งอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นต้น ในบางเดือนอาจมีการนัด กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า คณะกรรมการตลาด ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประชุมตลาดกันบ้าง คือมีการประชุมกัน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง ปีละ 3-4 ครั้ง ในการปรึกษาหารือ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น หรือเสนอความเห็นในการขับเคลื่อนตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

ผู้ที่ดูแลตลาดมีทั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการตลาด และคณะทำงานอีก

9 คณะ คือ

1. คณะกรรมการอำนวยการ

1. นายภิรมณ์ สุขสม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	ประธาน
2. นายจรุง นพคุณ	กำนันตำบลท่าทอง	รองประธาน
3. นายอนุชา เกตุสกุล	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	กรรมการ
4. นายวัชรพงษ์ วิจักขณ์รัตน์	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	กรรมการ
5. นายชัยรัตน์ ศรีสุธรรม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1	กรรมการ
6. นางเมตตา สุขสม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2	กรรมการ

7. นายอาภรณ์ วิจักขณ์รัตน์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7	กรรมการ
8. นายจักรินทร์ ฤทธิ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9	กรรมการ
9. นายสุธรรม วิภาคหัตถกิจ	ประธานสภา อบต.ท่าทอง	กรรมการ
10. นายประจวบ ศรีวิสัย	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม. 1	กรรมการ
11. นายธีระชัย ชุ่นศิริณู	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม. 2	กรรมการ
12. นางเกษร คงเศรษฐกุล	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม. 2	กรรมการ
13. นายสมพงศ์ ต้อยแก้ว	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม.5	กรรมการ
14. นายศิริณ ทองกะแตะ	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม.9	กรรมการ
15. นายศักดิ์ชัย ฤทธิ	เลขานุการนายก อบต.ท่าทอง	เลขานุการ
16. นางสาวจิราพร สันติเวสน์รัตน์	รองปลัด อบต.ท่าทอง	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ติดตาม กำกับ ดูแลการดำเนินงาน ให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกแก่ คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประชุมวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงาน

2. คณะกรรมการฝ่ายจัดการและดูแล แผง ร้านค้า

1. นายศักดิ์ชัย ฤทธิ	เลขานุการนายก อบต.ท่าทอง	ประธาน
2. นายวสุวรรณ์ วงษ์ธนเจริญ		กรรมการ
3. นายชูศักดิ์ เทพแข่งหลี่		กรรมการ
4. นายบำรุง อักษรทิพย์	รองประธานสภา อบต.ท่าทอง	กรรมการ
5. นางสาวพัชรินทร์ ภาคอารีย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	เลขานุการ

มีหน้าที่ วางแผน แผงแผงร้านค้า จัดระเบียบร้านค้า ควบคุม กำกับ ร้านค้า ประชุมสรุปผล การดำเนินงาน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และโอกาสพัฒนา รายงานผลการดำเนินงานต่อ คณะกรรมการอำนวยการต่อไป

3. คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว บริการการท่องเที่ยว (เรื่อนำเที่ยว รรนำเที่ยว)

1. นางสาวจิราพร สันติเวสน์รัตน์	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	ประธาน
2. นายธีระชัย ชุ่นศิริณู	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม.2	กรรมการ
3. นายพงษ์ศักดิ์ แดงสวัสดิ์	พนักงานขับรถยนต์	กรรมการ
4. นายศุภชัย ขวัญเจริญ	พนักงานจตมาตรวัดน้ำ	กรรมการ
5. นางเกษร คงเศรษฐกุล	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม.2	เลขานุการ

มีหน้าที่ ส่งเสริมการท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว จัดลำดับ เรือ รถ บริการนักท่องเที่ยว

4. คณะกรรมการฝ่ายดูแลความเรียบร้อย ด้านสถานที่ ไฟฟ้า น้ำประปา

1. นายศิริณ ทองกะแตะ	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม.9	ประธาน
2. นายพนม พูลสวัสดิ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2	กรรมการ
3. นายเฉลิมศักดิ์ โอซุม	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2	กรรมการ
4. สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร. ตำบลท่าทอง)		กรรมการ
5. นายณรงค์ ขำชุมพร		กรรมการ

มีหน้าที่ ดูแลความเรียบร้อย ด้านสถานที่และอำนวยความสะดวกที่มาจอด ไฟฟ้า

น้ำประปา

5. คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

1. นายประจวบ ศรีวิลัย	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม.1	ประธาน
2. นายศิริณ ทองกะแตะ	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม.2	กรรมการ
3. นายกมลเทพ วิเชียรฉาย		กรรมการ
4. นางสาวศรีสุดา มุสิก	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	เลขานุการ

มีหน้าที่ พิธีกร ประชาสัมพันธ์เชิญชวน ให้ประชาชนเข้าร่วมชมกิจกรรม

6. คณะกรรมการฝ่ายการเงินและบัญชี

1. นายภิรมณ์ สุขสม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	กรรมการ
2. นางสาวจิราพร สันติเวสน์รัตน์	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง	กรรมการ
3. นางเกษร คงเศรษฐกุล	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง ม. 2	กรรมการ
4. นางสาวพัชรินทร์ ภาคอารีย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กรรมการ

มีหน้าที่ จัดเก็บรายได้ จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ให้เป็นปัจจุบัน

7. คณะกรรมการฝ่ายดูแล รักษาอุปกรณ์เกี่ยวกับตลาด เช่น เต้นท์ เสื้อชูชีพ

1. นายวสุวรรธน์ วงษ์ชนเจริญ	ประธาน
2. นายชูศักดิ์ เทพแข่งหลี่	กรรมการ
3. นายพงศ์ศักดิ์ แดงสวัสดิ์	กรรมการ
4. นายศุภชัย ขวัญเจริญ	กรรมการ

มีหน้าที่ ดูแลการเบิกจ่าย อุปกรณ์เกี่ยวกับตลาด ให้กับพ่อค้าแม่ค้า และอื่น ๆ ที่ฝ่าย

ต่าง ๆ ต้องใช้

8. คณะกรรมการฝ่ายรักษาความปลอดภัย

1. นายอนุชา เกตุสกุล	ประธาน
2. นายวัชรพงษ์ วิจักขณ์รัตน์	กรรมการ
3. ร.ต.อ.เสรี จำเริญ	กรรมการ

4. เจ้าหน้าที่ตำรวจของหน่วยบริการประชาชนตำบลท่าทอง	กรรมการ
5. สมาชิก อปพร.ของตำบลท่าทอง	กรรมการ
6. ชุด ช.ร.บ.หมู่บ้านของตำบลท่าทอง	กรรมการ

มีหน้าที่ ดูแลตรวจตรา รักษาความปลอดภัย ภายในตลาด

9. คณะกรรมการฝ่ายการแสดง

1. นางเกษร คงเศรษฐกุล	สมาชิกสภา อบต.ท่าทอง	ประธาน
2. นางสาวเพ็ญทิพย์ เสืออินโท	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9	กรรมการ
3. นางสาวศรีสุดา มุสิก	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	กรรมการ
4. นางสาวเสาวลักษณ์ เมฆจันทร์ ครู ค.ศ.1		กรรมการ
5. นางสาวพัชรินทร์ ภาคอารีย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ เลขานุการ	

มีหน้าที่ ดำเนินการ ประสานงาน และจัดการแสดงต่าง ๆ ภายในตลาด

ทั้งนี้คณะกรรมการหรือคณะทำงานตั้งแต่ ข้อที่ 2-9 มีหน้าที่ดังนี้

1. จัดระเบียบรถ โดยรถทุกคันที่ลงของเสร็จแล้ว และรถอื่น ๆ ออกจากตลาด (ตลาดท่าทอง เมืองเก่า) ไปจอดบริเวณสนามลานจอดรถที่จัดไว้ให้ ก่อนเวลา 14:00 น. (ยกเว้นรถเครื่องเสียง/เครื่องปั่นไฟ หรือรถที่จำเป็นต้องใช้ในส่วนต่าง ๆ)

2. ให้ทุกร้านติดป้ายรายการ สินค้าหรืออาหาร โดยมีราคาชัดเจนและราคาต้องไม่สูงกว่าราคาปกติในท้องตลาดทั่วไป

เงื่อนไข / หลักเกณฑ์ของตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

1. จะต้องวางสินค้าเพื่อจำหน่ายเริ่มตั้งแต่ 15.00 - 17.00 น. หากเลยเวลาที่กำหนดถือว่าไม่มาจำหน่าย

2. จัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ยื่นล้ำจากบริเวณที่กำหนด

3. ผู้ประกอบการต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ต้องมีหมวกคลุมผม ผูกผ้ากันเปื้อนเรียบร้อย

4. ห้ามมิให้ผู้ประกอบการอนุญาตให้ผู้อื่นมาจำหน่ายสินค้าแทน กรณีตนเองหยุดการจำหน่าย

5. ผู้ประกอบการจะต้องรักษาความสะอาดบริเวณแผงจำหน่ายสินค้าของตนเองหลังเสร็จสิ้นการจำหน่าย

6. กรณีอาหารที่ต้องนำมาปรุงจำหน่าย เช่น ประเภทยอด ผัด ย่าง จะต้องมิวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันความสกปรกบนพื้นที่

7. ผู้ประกอบการทุกรายจะต้องชำระค่ารักษาความสะอาดให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง แผงละ 20 บาท (ยี่สิบบาท) ต่อครั้ง / ต่อวัน

8. เน้นอาหารพื้นบ้าน อาหารทะเลสด อาหารแปรรูปจากคนในพื้นที่

สโลแกน หรือคำขวัญตลาดต้องชม “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

“ล่องเรือแลป่าเล่ ชิมของหรรอยเมืองท่าทอง อาหารสด ๆ หนมไทยโบราณ ผักพื้นบ้าน ไบชะคราม นมัสการถ้ำพระนอน แลวันตกดินที่หน้ากลางเล”

“ล่องเรือแลป่าเล่” คือ การนั่งเรือที่ชาวบ้าน เอาเรือมาให้บริการแก่ผู้มาเที่ยวตลาดท่าทอง เมืองเก่า โดยแล้วแต่ใครจะใช้บริการล่องเรือชมป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในคลองท่าทอง และปากอ่าวท่าทองก็ได้ โดยมีค่าบริการคนละ 40 บาท ต่อคน

“ชิมของหรรอยเมืองท่าทอง” คือ อาหารอร่อยสูตรโบราณนานาชนิด ทั้งของคาวและของหวาน ที่ชวนให้ต้องชิมและลิ้มลอง ที่มีขายในตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” แห่งนี้ ต้องบอกเลยว่าอาหารที่นี้หรรอยอย่างแรง

“อาหารสด ๆ หนมไทยโบราณ” คือ อาหารทะเลสดๆ โดยเฉพาะ กุ้ง ปู ปลา และหอยชนิดต่าง ๆ หอยแครง หอยแมลงภู่ หอยขาว หอยจู้บแจง และหอยนางรม ที่ขึ้นชื่อของแหล่งหอยที่นี้ ที่นำมาขายแบบสด ๆ จากฟาร์มเลยทีเดียว ทั้งนี้ยังมีขนมไทยโบราณที่น่าชวนกินหลาย ๆ อย่างด้วยกัน อาทิ ขนมจาก ขนมทองม้วน ไบโง่งกางชุบแป้งทอด เป็นต้น

“ผักพื้นบ้านไบชะคราม” คือ นับเป็นผักที่มีถิ่นของตำบลท่าทอง และมีมากที่สุดกว่าแหล่งอื่น ๆ โดยขึ้นเองตามธรรมชาติ นับเป็นผักเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านตำบลท่าทองเลยทีเดียว โดยนำมาปรุงอาหารโดยการยำ หรือลวกกะทิกินกับน้ำพริกก็อร่อย

“นมัสการถ้ำพระนอน” คือ กราบนมัสการพระนอนองค์ใหญ่อายุนับร้อยปี เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของเมืองท่าทอง ซึ่งประดิษฐานอยู่ในถ้ำวัดเขาพระนันทน์ อยู่ห่างจากที่ตั้งตลาดท่าทองเมืองเก่าประมาณ 100 เมตร เหมาะอย่างยิ่งที่ไม่ควรพลาดต่อการเข้าไปกราบขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

“แลวันตกดินที่หน้ากลางเล” คือ ชมพระอาทิตย์ตกดินในยามเย็น ที่หน้ากลางทะเล ปากอ่าวท่าทอง

ประเภทสินค้าที่สามารถนำมาขายได้

สินค้าทุกประเภท

วันที่เปิดตลาด จำหน่ายและบริการ

ในวันอาทิตย์ (ตั้งแต่ 14.00 น. - 20.00 น.)

จำนวนแผงค้าทั้งหมด

ประมาณ 80-90 แผง

หมวดอาหารและประเภทสินค้า

1. หมวดอาหารปรุงสำเร็จ
2. หมวดเครื่องดื่ม

3. หมวดยุ้งและผลไม้
4. หมวดผ้าและเครื่องแต่งกาย
5. หมวดของใช้/ของตกแต่ง/ที่ระลึก
6. สมุนไพร (ยา/เครื่องสำอาง)
7. อื่น ๆ อาทิ ขนมหวาน ของสด สินค้าแปรรูป ปลาสวยงาม เป็นต้น

ของที่ขายเน้นของที่ผลิตเองในพื้นที่

1. สินค้าหรือของในภาคเกษตรกรรม ที่ชาวบ้านประกอบอาชีพ เพาะปลูกพืชผัก หรือพืชพรรณในท้องถิ่นที่ขึ้นเองโดยธรรมชาติ เช่น ใบชะคราม ยอดสามสิบ และอื่น ๆ
2. สินค้าหรือของในภาคประมง ที่ชาวบ้านเพาะเลี้ยงเองในทะเล เช่น หอยต่าง ๆ กุ้ง ปู ปลา ปลาหมึก สด ๆ จากทะเล เป็นต้น

จุดเด่นของพื้นที่ตลาดท่าทองเมืองเก่า

1. ด้านวัฒนธรรมประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง (วัดเขาพระนัม, วัดดอนยาง, วัดกุฎี, วัดเสนาเมือง, วัดจันทราวาส, วัดประสพ, วัดขุนน, วัดสวนหมี่, วัดดอนสน) ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่แต่สมัยโบราณของเมืองท่าทองแต่ในอดีต
2. ชมวิถีชีวิตพอเพียง ประมงพื้นบ้านริมคลองท่าทอง (ล่องเรือนำเที่ยว ชมวิวกคลองท่าทอง, ชมฟาร์มหอย, ชมเลี้ยงปลากระชัง, ฟาร์มกุ้ง) ซึ่งเป็นวิถีชีวิต และเศรษฐกิจของชาวบ้านชุมชนท่าทอง
3. ธรรมชาติป่าชายเลน (ตัวหลน, หอยจู้บแจง, ปูเปรี้ยว, หมูป่า, ผักชะคราม, ยอดสามสิบ เป็นต้น) ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านชุมชนท่าทอง
4. แหล่งผลิตอาหารทะเล (หอยนางรม, หอยแมลงภู่, หอยแครง, กุ้ง, ปูดำ, ปูม้า, ปลาต่าง ๆ) ซึ่งพื้นที่แห่งนี้เป็นแหล่งผลิตอาหารทะเลที่ขึ้นชื่อของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งอาหารทะเลของปากอ่าวท่าทองแห่งนี้มีความสด สะอาด และราคาย่อมเยา
5. เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชผักปลอดสารพิษของชาวบ้านชุมชนท่าทอง อาทิ พืชผักสวนครัว
6. มีสินค้าอาหารทะเลที่แปรรูป ซึ่งสินค้ามีคุณภาพระดับโอท็อป

กฎระเบียบ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

หมวดสินค้า เพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

1. กลุ่มพืชผัก และไม้ผลพื้นบ้านตามฤดูกาล ผู้ผลิต รับผิดชอบต่อคุณภาพ ปลอดสารเคมีหรือสารพิษ
2. กลุ่มอาหารพื้นบ้าน คาว หวาน พร้อมรับประทาน ให้ใช้วัตถุดิบสดในท้องถิ่น ด้วยภูมิปัญญา และมีมือในการปรุงสด ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อคุณภาพการปลอดสารเคมีปรุงแต่ง รส กลิ่น สี สารกันบูด สารฟอกขาว รสดี เป็นต้น

3. กลุ่มของใช้ทำมือ เช่น ส่งเสริมวัสดุที่ทำจากสิ่งธรรมชาติ อาทิ งานจักสาน หวาย ไม้ งานถัก หรือสิ่งทอ งานประดิษฐ์จากไม้ และงานปั้น

4. กลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ย้อมสีธรรมชาติ และของเก่าเหลือใช้เพื่อการแลกเปลี่ยน ซื้อขาย ตามความสมัครใจของผู้ซื้อ

5. กลุ่มน้ำดื่มสมุนไพร ปรงสดจากพืช ผัก และไม้ผลตามฤดูกาล ที่มีคุณภาพ และสะอาด

การแต่งกาย และกลุ่มผู้ที่มีสิทธิในการขาย

1. การแต่งกาย เน้นความสบาย สะอาด และให้สวมผ้ากันเปื้อน สวมหมวกเก็บเส้นผม ให้มิดชิด ส่งเสริมการนุ่งผ้าถุง หรือชุดพื้นถิ่นพื้นบ้าน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ วัฒนธรรมผ้าพื้นบ้านของชาวไทย

2. ผู้ผลิต หรือกลุ่มผู้ผลิตมาจากชุมชนในพื้นที่ตำบลท่าทอง เป็นหลัก และเปิดโอกาส ให้ชุมชนพื้นที่ใกล้เคียงได้มีพื้นที่ขายสินค้าด้วย

กติการ่วมที่ต้องปฏิบัติ

การเพิ่ม ลด รายการของที่นำมาขาย ให้แจ้งกรรมการตลาดก่อน ก่อนจะนำมาขายทุกครั้ง เพื่อเป็นการรับรองคุณภาพของอาหารและเป็นข้อมูลเบื้องต้นของฐานข้อมูลด้านสินค้าของตลาด หมวดยุทธศาสตร์ให้เน้นเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และไม่เป็นผลเสียต่อสุขภาพ

1. การห้ามใช้โฟมในการนำมาเป็นบรรจุภัณฑ์ใส่อาหารโดยเด็ดขาด เน้นส่งเสริมให้ใช้ ก้านทางมะพร้าว หรือท่อ ริด ร้อย ด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบบัว ใบยอ ใบเตย ใบจาก ใบมะพร้าว กาบหมากและเชือกกล้วย เป็นต้น

2. อาหารที่เป็นของเหลว ให้ใช้ถุงพลาสติกกรอง เย็น ในการใส่บรรจุ

3. ช่วยกันพัฒนาแนวทางการใช้ถุงกระดาษ หรือถุงผ้า แทนถุงพลาสติกถ้าเป็นไปได้ อนุโลมแก่ผู้ช่วยกันรักษาความสะอาดของพื้นที่ที่ตั้งแผงขายให้สะอาดอยู่เสมอ....” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

สรุป การบริหารจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” จะใช้คณะกรรมการตลาด หรือ คณะทำงานของตลาด 9 คณะทำงานด้วยกัน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้นำในพื้นที่หรือคนในชุมชนตำบลท่าทอง ทั้งสิ้น คือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้แทนชาวบ้านของตำบล ท่าทอง มีกฎกติกาที่ใช้ในการควบคุมโดยทุกคนต้องกระทำร่วมกันเพราะตลาดแห่งนี้เป็นของทุกคน ไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง จึงจำเป็นจะต้องมีการวางแผนกันก่อน เพื่อให้ตลาดเป็นรูปธรรมจึงต้องมีการ บริหารจัดการที่ดีและที่สำคัญได้รับการสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่ายและหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นคน ในชุมชนเอง ชาวบ้าน หรือผู้นำท้องถิ่นและองค์กรหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาร่วมกันในการขับเคลื่อน การจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ให้ดำเนินขับเคลื่อนไปข้างหน้า โดยมีงบประมาณที่ได้รับการ สนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง และสำนักงานพาณิชย์

จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่คอยให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของการดำเนินงานตลาดท่าทางเมืองเก่า และเงินงบประมาณอีกส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการตลาดมาจากค่าบำรุงจากพ่อค้าแม่ค้าที่มาขายของในตลาดท่าทางเมืองเก่า จากเงินที่เก็บค่าเช่าที่ในการขายแผงละ 20 บาท ต่อแผงขายร้านค้า / ต่อครั้งของวันอาทิตย์ที่มาขายของ ทั้งนี้ันว่าเกิดจากความเสี่ยสละของผู้นำชุมชนท้องถิ่น พ่อค้าแม่ค้าและชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนตลาดท่าทางเมืองเก่าอย่างแท้จริงทำให้ตลาดนี้เกิดขึ้นมาได้ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล (2553: 1) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางการเกษตรได้เพราะเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ของภาครัฐที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นโดยมีปัจจัยภายใน คือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท้องร่อง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี 2520 และตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้การมีผู้นำอย่างเป็นทางการที่ดำรงตำแหน่งนายก อบต. ทำให้ สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องรวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนา ด้านคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง ๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น ทั้งนี้ตลาดท่าทางเมืองเก่ามีรูปแบบการจัดการตลาดที่ดึงเอาของดีและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ อาทิ ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง ที่สวยงาม รวมถึงทิวทัศน์ ทัศนียภาพ อัตลักษณ์ วิถีชีวิตชุมชนประมงพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมเก่าแก่ที่มีอยู่ในชุมชน โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์เมืองท่าทาง เช่น วัดวาอารามของเมืองเก่าท่าทางที่มีความสวยงามตามศิลปะโบราณในยุคเมืองเก่าท่าทาง มาเป็นจุดเด่นในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวตลาดท่าทางเมืองเก่าให้มีความน่าสนใจในการมาเที่ยวตลาดท่าทางเมืองเก่า และชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทางแห่งนี้ ดังสโลแกนหรือคำขวัญการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดท่าทางเมืองเก่า ที่ว่า “ล่องเรือแลป่าเลื่อมของหอยเมืองท่าทาง อาหารทะเลสด ๆ หมมไทยโบราณ ผักพื้นบ้านไบชะคราม นมัสการ ถ้ำพระนอน แลวันตกดินที่หน้ากลางเล ” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chris Stone (2012) ได้ทำการศึกษา ความผูกพันต่อสังคมในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนสำหรับสินค้าชุมชน (Community Engagement in Sustainable Development for Local Products) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนผ่านทางพัฒนาสินค้าชุมชน โดยการทำให้ชุมชนเป็นสินค้า (Product) สร้างจุดขายของชุมชน โดยการดึงทรัพยากรที่ชุมชนมี ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ วิถีชีวิต วัฒนธรรมนิยมประเพณีของคนในท้องถิ่นนั้นออกมาเพื่อเป็นจุดขาย ด้วยจุดแข็งที่กล่าวมานี้ จึงทำให้

ชุมชนสามารถขายทรัพยากร (Resources) ของชุมชนเองได้ผ่านรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับในมิติของพื้นที่ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรมและตราสินค้า เนื่องจากการท่องเที่ยวนั้นมีหลายรูปแบบตามมิติและบริบทของพื้นที่และความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวเอง การพัฒนาสินค้าจึงต้องคำนึงถึงจุดแข็งของท้องถิ่นในการปรับประยุกต์ให้เข้ากับเทรนด์การท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน การที่ผู้วิจัยหยิบยกเรื่องนี้ ขึ้นมาศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงการประยุกต์และปรับมุมมองทางการท่องเที่ยวเพื่อนำจุดเด่นของท้องถิ่นชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” มาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม ชิมซบและเรียนรู้ถึงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของคนในชุมชนท้องถิ่น อันจะเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงและประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลภายนอกได้รับทราบถึงการดำเนินงานของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ไปพร้อมกันด้วย เป็นต้น

การสร้างกระบวนการตลาดท่าทองเมืองเก่า

พ่อค้าแม่ค้า “...ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่า จะมีการแจ้งข่าวสารเชิญชวนชาวบ้านชุมชนท่าทองหรือชุมชนใกล้เคียง ว่าใครมีความสนใจ ที่จะขายสินค้าของตนเองให้มาติดต่อลงทะเบียนรายชื่อเพื่อจับจองพื้นที่ในการขายสินค้า โดยคณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่าจะเป็นผู้จัดสรรพื้นที่ในการจัดตั้งแผงขายให้กับพ่อค้าแม่ค้าโดยใช้เงินงบประมาณสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ พัฒนาชุมชน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่จะเอาผลผลิตทางการเกษตรและประมงในพื้นที่ชุมชนของตนเองมาขาย และเมื่อรู้ว่าเราจะขายอะไรให้แจ้งคณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่าให้ทราบ เมื่อรับทราบแล้วก็ให้ดำเนินการขายได้ คณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่าคอยดูแล และสนับสนุนกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าตลาดท่าทองเมืองเก่าในการดำเนินการขายของ...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการตลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง “...ต้องเริ่มจากการที่ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของตลาดท่าทองเมืองเก่า ในการจัดตั้งตลาดลงมือดำเนินการจัดตั้งตลาดตามที่ประชุม วางแผน เพื่อที่จะให้ชาวบ้านได้เห็นเป็นแบบอย่างว่าผู้นำทุกคนนั้นจะลงมือทำจริง ๆ ตั้งใจที่จะตั้งตลาดขึ้นเพื่อชุมชนท้องถิ่นของเราเป็นสำคัญ โดยการออกแรงกายทุ่มเทที่จะสร้างพื้นที่ในการขายสินค้าที่มีชื่อว่า ตลาดท่าทองเมืองเก่าของชุมชนบ้านเรา โดยการสร้างเขตแนวเพื่อจัดตั้งแผงสำหรับการขายสินค้าและบริการของแต่ละร้านค้า รวมถึงการส่งเสริมการขายที่ชาวบ้านต้องการให้ช่วยเหลือ ก็ให้การสนับสนุนตามความสมควรและเหมาะสม ทำให้ชาวบ้านรู้สึกรักตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยการที่ให้ชาวบ้านที่เป็นแม่ค้า พ่อค้า ดูแล รักษาแผงขายของของตนเองและบริเวณทั่วทั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” เสมือนเป็นบ้านของตัวเองและยึดหลักความรักความสามัคคีในกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า เพราะเชื่อว่าหากพ่อค้าแม่ค้ามีความรักความสามัคคีต่อกันความสำเร็จของการจัดตั้งตลาดก็ย่อมที่จะเกิดขึ้นในทิศทางที่ดี ในการที่จะทำให้เกิดความรักความสามัคคีกันนั้นจะต้องสร้างเกียรติประวัติความภาคภูมิใจให้กับเหล่าพ่อค้าแม่ค้าว่าเราได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่ง

ที่สำคัญของการขับเคลื่อนตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” อาทิ ผลลัพธ์ของการจัดการตลาดที่ออกมา และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปนั้น คือผลพวงที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของพ่อค้าแม่ค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าทั้งสิ้น โดยพ่อค้าแม่ค้าแต่ละคนจะต้องรู้บทบาทและหน้าที่รวมถึงความรับผิดชอบของตนเองว่าควรทำอะไรบ้าง อนึ่ง มีพ่อค้าแม่ค้าบางคน พูดว่า “มีงานอื่นที่สบายกว่าและได้ผลตอบแทนมากกว่านี้ แต่เลือกที่จะทำหน้าที่นี้เพราะเรารักและมีความสุขในการทำหน้าที่นี้ ที่เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยคิดว่าเป็นงานที่มีเกียรติสำคัญกว่าเงิน เพราะเป็นการทำเพื่อชุมชนของเรา”

การคัดเลือกร้านค้าขึ้นทางคณะกรรมการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” จะชักชวนและประชาสัมพันธ์ ผ่านทางผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านที่สนใจมาเป็นสมาชิกในการขายของในตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยเสนอรายชื่อผู้ขายและสินค้าที่จะขาย ผ่านทางคณะกรรมการตลาดท่าทองด้วยตนเอง จากนั้นทางคณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่าจะพิจารณาเห็นควร ว่าควรขายสินค้านั้นหรือไม่ ซึ่งสินค้าที่ชาวบ้านได้เสนอนั้นก็ไม่ว่าจะผ่านทุกอย่าง อาทิ ไม่ใช่สินค้าท้องถิ่นก็ไม่อนุญาตให้ขาย หลังจากนั้นทางคณะกรรมการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ก็จะมีการบันทึกประวัติผู้ขายและสินค้าที่นำมาขาย แล้วแจ้งให้ผู้ที่ผ่านการคัดเลือก ได้มาขายของในวัน และเวลาที่ทางกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่าได้กำหนดไว้ ในส่วนของการสนับสนุนและช่วยเหลือทางผู้นำท้องถิ่นหรือคณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่าจะมีส่วนช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงมาเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่า การปรับปรุงรูปแบบพื้นที่ลานขาย ชุม เต็นท์ หากเกิดการผูกพันหรือขำรุตขึ้นมาทางคณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่าก็จะทำการซ่อมแซมหรือจัดหาใหม่ขึ้นมา แทนของเก่าที่ผูกพันหรือขำรุตไปให้กับพ่อค้า แม่ค้า ใหม่

การที่จะให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมนั้นก็คือ การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านทุกคนในชุมชนท่าทองชาวบ้านพื้นที่ละแวกใกล้เคียงและชาวบ้านกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า ที่มีความสนใจ ที่จะใช้พื้นที่ตลาดท่าทองเมืองเก่านี้ ได้มีโอกาสเสนอตนเองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในรูปแบบการขาย โดยการประชาสัมพันธ์ไปยังชุมชนต่าง ๆ ผ่านทางผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านทั่วไป ให้บอกต่อ ๆ กัน มีการเชิญชวนชาวบ้านในชุมชนท่าทองและชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงที่สนใจให้มาประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิด และเสนอความเห็นร่วมกัน นับเป็นการเชื่อมโยงสารสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับคณะกรรมการตลาดท่าทองเมืองเก่า ผู้นำท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ประชุมร่วมกันในการดำเนินการกิจการตลาดท่าทองเมืองเก่า....” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

สรุป การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการตลาดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าในการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยเริ่มจากผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการตลาด ในการเปิดโอกาสชักชวนชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทองหรือชาวบ้านพื้นที่ละแวกใกล้เคียง ให้เข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อน ตลาดท่าทองเมืองเก่า

ในด้านต่าง ๆ ในการจัดการตลาดให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งตลาดที่ส่งเสริมการขายของพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนตำบลท่าทองหรือละแวกใกล้เคียงได้มีพื้นที่ขายของ ทั้งนี้ ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างกระบวนการตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยเป็นแบบอย่าง ผู้นำสละกำลังกาย กำลังความคิด ในการจัดตั้งหรือสร้างตลาดท่าทองเมืองเก่าขึ้นมาให้เป็นสมบัติของส่วนรวม โดยมีชาวบ้าน คนในชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของร่วมกัน ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนเป็นแค่แกนนำหรือสนับสนุน ส่งเสริมชาวบ้านให้ร่วมกันดำเนินงานของตลาดท่าทองเมืองเก่าในส่วนต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทองเป็นหลัก ผู้นำจะเป็นผู้ที่คอยควบคุม ดูแล มาตรฐาน หรือคุณภาพของตลาดไว้ในการกำหนดกฎเกณฑ์ของตลาด ของคณะกรรมการตลาดและชาวบ้าน หากชาวบ้านและผู้นำชุมชนท้องถิ่นมีความรักความสามัคคีต่อกัน ความสำเร็จในการขับเคลื่อนตลาดก็ย่อมจะเกิดในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำของ ภิญญา สาร (2516: 153-154) ผู้นำคือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลาย ๆ คน ที่มีอำนาจหรืออิทธิพลหรือความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้ผู้นำมีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมของผู้อื่น คำว่าผู้อื่นในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าผู้อื่น “ทุกคน” ในกลุ่มคนที่ผู้นำคนนั้นมีส่วนร่วม เพราะภาวะผู้นำมิได้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักการ “ทั้งหมดหรือไม่ก็ไม่มีเลย” แต่ภาวะผู้นำเกี่ยวกับความเป็นผู้นำมากหรือน้อยเพียงใดมากกว่าประเมินคนที่เขานำ คือ อยู่ที่ความมากน้อยของอำนาจอิทธิพล หรือความสามารถในการจูงใจคนและ แนวคิดของเฮด แฟร์ไชลด์ และคณะ (Fairchild, et. al., 1964, อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 19) ได้ให้ความหมายของคำว่า การมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันหรือการเข้ามามีส่วนติดต่อสัมพันธ์กัน และอาจหมายถึงสถานการณ์ ทางสังคมด้วยก็ได้ รวมถึงแนวคิดของ คาสเปอร์สัน และ เบรทแบงก์ (Kasperson and Breitbank, 1974, อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 19) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนทำ ตนเป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่ สร้างสรรค์ได้และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง United Nations Research 8 Institute of Social Development (UNRISD) ระบุความหมายว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ประชาชนในเรื่อง

1. การตัดสินใจ
2. การเข้าร่วมกิจกรรม
3. การร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็น ธรรมชาติที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ๆ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งตลาดท่าทองเมืองเก่า

พ่อค้าแม่ค้า “...พ่อค้าแม่ค้ามีรายได้จากการขายสินค้าให้กับผู้คนและนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่า ส่วนชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ไม่ได้ขายสินค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่าแต่มีวัตถุประสงค์ของตนเองที่มีอยู่หรือหามาได้ ก็สามารถนำมาขายให้กับพ่อค้าแม่ค้าตลาดท่าทองเมืองเก่า

จนกลายเป็นรูปแบบของห่วงโซ่การพึ่งพากันภายในชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดเศรษฐกิจการหมุนเวียนภายในชุมชนเกิดขึ้น ทั้งนี้ยังเกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากอีกทางหนึ่ง เพราะชาวบ้านมีรายได้ เกิดอาชีพ เกิดการสร้างงาน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดกระบวนการคิดเป็น ทำเป็นในธุรกิจขนาดย่อมของครัวเรือน อีกอย่างหนึ่ง เมื่อชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นก็ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวดีขึ้น รวมถึงเกิดการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นเกิดขึ้นอีกด้วย...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง “... ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีตลาดท่าทองเมืองเก่าถือเป็นลานขายสินค้าของชุมชนท้องถิ่นโดยชาวบ้านเองได้มีโอกาสในการขายสินค้าของเขาเอง ในรูปแบบของการมาเป็นพ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับก็เป็นเสมือนห่วงโซ่ ถ้าพูดให้ชัดก็คือ คนที่ไม่ได้เป็นพ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่าก็ได้นำวัตถุดิบและสิ่งของในชุมชนท้องถิ่นมาขายให้กับพ่อค้าแม่ค้าในตลาด ส่วนพ่อค้าแม่ค้าก็ทำหน้าที่ในการขายสินค้าต่อให้กับลูกค้าที่มาซื้อของในตลาดท่าทองเมืองเก่า นับว่าเป็นการสร้างรายได้ของเศรษฐกิจชุมชนอย่างหนึ่ง เช่น ชาวบ้านที่จับปูเปรี้ยวในป่าชายเลนของตำบลท่าทองก็ได้นำปูเปรี้ยวที่จับได้มาขายแม่ค้าพ่อค้าตลาดท่าทองเมืองเก่า พ่อค้าแม่ค้าตลาดท่าทองเมืองก็รับซื้อและนำมาแปรรูปเป็นปูดองหรือนำมาทำเป็นอาหาร อาทิ ยำปูดอง ปูหล่นดอง เป็นต้น เกษตรที่ปลูกกล้วยก็ได้นำกล้วยมาขายให้กับพ่อค้าแม่ค้าตลาดท่าทองเมืองเก่า พ่อค้าแม่ค้าก็ได้นำกล้วยมาแปรรูปเป็นอาหาร เช่น กล้วยเชื่อม กล้วยฉาบ กล้วยย่าง กล้วยทอด เป็นต้น ชาวประมงที่หากุ้ง หอย ปู ปลา ก็ได้นำของทะเลที่หาได้มาขายให้กับพ่อค้าแม่ค้าตลาดท่าทองเมืองเก่า พ่อค้าแม่ค้าก็นำของทะเลเหล่านั้นมาขายเป็นอาหารทะเลสด และแปรรูปเป็นอาหารสำหรับพร้อมทาน เช่น ต้ม แกง ยำ นอกจากนี้ของทะเลเหล่านั้นมาทำเป็นกุ้งแห้ง กะปิ ปลาเค็ม ปลาแห้ง เป็นต้น ถ้าถามว่าชุมชนท้องถิ่นได้อะไรจากตลาดท่าทองเมืองเก่าบ้าง แนนอนว่า ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการค้าขายสินค้า, ทำให้ชุมชนเปิดกว้างในเรื่องของการต้อนรับผู้คน และนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวในตลาดท่าทองเมืองเก่าทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้ ชุมชนมีความยั่งยืน” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

สรุป ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งตลาดท่าทองเมืองเก่า อนึ่ง พ่อค้าแม่ค้าได้มีรายได้แก่ตนเองและครอบครัว รวมถึงรายได้ผลรวมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพ รวมถึงการแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชนท้องถิ่นได้ในระดับหนึ่ง ก่อให้เกิดพื้นที่ในการสร้างโอกาสการขายสินค้าและบริการของชาวบ้าน ทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและชีวิตการเป็นอยู่ที่มั่นคงขึ้น อีกทั้งทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนในชุมชนระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับครัวเรือน และครัวเรือนกับครัวเรือนอื่น ๆ อันเป็นแนวทางการสร้างและเกิดประโยชน์โดยตรงต่อชุมชนท้องถิ่น นับเป็นพื้นฐานการกระตุ้นหรือผลักดันเศรษฐกิจชุมชน

หรือเศรษฐกิจฐานราก ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับประเทศ ให้มีความเจริญ มั่งคั่ง ยั่งยืน สืบไปด้วย ก็เพราะด้วยเศรษฐกิจฐานรากคือพื้นฐานของเศรษฐกิจระดับชาติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ รัตน์เรืองศรี (2551) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน หมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1) บริบทหมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในด้านกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจ
- 2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด
- 3) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง เป็นต้น อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับ แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนของ กระทรวงมหาดไทย (2541: 2) เศรษฐกิจชุมชน คือ เศรษฐกิจทุกสาขา ของชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งดำเนินอยู่บนพื้นฐานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและยั่งยืนเป็นการผลิตที่เลี้ยงชีวิต ครอบครัวและชุมชนได้อย่างพอเพียง ส่วนเกินแห่งผลผลิตนี้เป็นเศรษฐกิจแห่งการแลกเปลี่ยนซื้อขายหรือแปรรูปตามกำลังและวัฒนธรรม ของชุมชน และ เศรษฐกิจชุมชนคือการผลิตสินค้าหรือบริการ การแปรรูปสินค้า การบริโภค อุปโภค และการค้า ที่ชุมชนตัดสินใจดำเนินงานร่วมกัน (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2541, อ้างถึง ในการพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจฐานราก, 2547) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่บุคคลในชุมชนช่วยกันดำเนินงาน ด้วยตนเองบางส่วนหรือทั้งหมด โดยการประสานการดำเนินงานกับพหุภาคี กับหน่วยงานหรือคน ในท้องถิ่น ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ถูกต้องเป็นเครื่องมือช่วยเหลือการผลิต การตลาด การลงทุน การจัดการร่วมกันเกี่ยวกับการแปรรูปสินค้า ผลผลิตทางการเกษตร การขายสินค้า และการบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดรายได้ต่อครอบครัว และชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2541, อ้างถึงใน การพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจ ฐานราก, 2547) และแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนของ ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2542: 65) ได้เสนอแนวความคิด การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไว้อย่างน่าสนใจกล่าวคือ การพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน ซึ่งถือเป็น “เศรษฐกิจฐานราก” ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงควรแก่การส่งเสริมการสร้างคามเข้มแข็งในระบบ เศรษฐกิจของชุมชน และสนับสนุนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระหว่างองค์กรท้องถิ่นด้วยกัน ได้แก่ องค์กรเชิงปกครอง องค์กรเชิงทุนของชุมชน องค์กรเชิงกลุ่มอาชีพของชุมชน ทั้งในระดับแนวราบ คือ ท้องถิ่น และระดับแนวตั้งคือระดับภาคและระดับประเทศให้สามารถมีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรม ทางธุรกิจให้มีความมั่นคงแข็งแรง สามารถสร้างเกราะคุ้มภัยผลกระทบกระเทือนจากเศรษฐกิจมหภาค หรือเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์ (2542: 65) ที่ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ไว้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ ท้องถิ่นให้มั่นคง โดยเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ การพัฒนาแบบแยกส่วน (Split Type Development) ไปสู่การพัฒนาอย่างบูรณาการ (Holistic approach) ซึ่งทุกส่วนมีความเชื่อมโยงกัน

ว่าเมืองและชนบทที่ไม่สามารถแยกส่วนจากกันได้ ในการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการเกื้อกูลกัน ขณะเดียวกันควรสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน คือ “การสร้างอาชีพหลากหลาย” โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเองและสอดคล้องกับศักยภาพทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิด “ผลประโยชน์” ในการเพิ่มพูนความรู้รายได้ทรัพยากร และความเอื้ออาทรต่อกัน

2. การเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มี การเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการที่มีความรู้ด้านการจัดการชุมชน จำนวน 3 ท่านด้วยกัน ประกอบด้วย 1) ดร.กรวิทย์ เกษะกลาง 2) ดร.ชุมพล แก้วสม และ 3) ดร.อนิรุต หนูปลอด ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและรับรอง ข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า พร้อมทั้งได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในการเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า ไว้ดังนี้

สำหรับแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ได้มีการนำแนวคิดการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ที่ว่าด้วย “เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” ของ ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2556: 9) มาประกอบกับแนวคิดการบริหารจัดการ (Planning, Organizing, Leading, Controlling: POLC) โดยการนำหลักแนวคิดทั้งสองนี้มาประยุกต์ใช้เพื่อเสนอเป็นแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า

ซึ่ง ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2556: 9) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ด้วยกัน คือ

1. การพัฒนาขีดความสามารถของคนในครอบครัว และชุมชน จากการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้
2. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ตามศักยภาพของตนเอง ให้ประชาชนในชุมชนมีความสุขอยู่ดี กินดี อย่างถ้วนหน้า
3. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ยั่งยืน รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถดำรงสืบไปจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลาน เป็นต้น

โดยผู้วิจัยได้มีการนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า มาเป็นพื้นฐานทางข้อมูลในการนำมาเพื่อเสนอเป็นแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยมีมุมมองที่น่าสนใจควรแก่การเสนอแนวทางการจัดการการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า อยู่ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านความรู้ความสามารถของคนในตลาดท่าทองเมืองเก่า 2) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจ

ชุมชนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า และ 3) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า

โดยมีการเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่าไว้ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านความรู้ความสามารถของคนในชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการจัดองค์การ (Organizing) ในการสนับสนุนส่งเสริมเรื่องความรู้และความสามารถ โดยผู้นำองค์กรหรือของผู้นำท้องถิ่นตลาดท่าทองเมืองเก่าเอง จะต้องให้การสนับสนุนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะกรรมการตลาด และพ่อค้าแม่ค้าของตลาดท่าทองเมืองเก่าให้เขาเหล่านั้นได้มีการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชนอื่น ๆ มาเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ใช้ในการจัดการหรือการบริหารงานหรือการพัฒนาด้านการตลาดของตลาดท่าทองเมืองเก่า เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาที่ดีขึ้นในอนาคตและการนำองค์การ (Leading) โดยผู้นำหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของตลาดท่าทองเมืองเก่า จะต้องมีการชักจูงส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดท่าทองเมืองเก่า ได้มีการประชุม ปรึกษาหารือเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอันนำมาซึ่งความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ทำงานร่วมกัน ที่ส่งผลต่อการนำมาปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาในกิจการดำเนินงานของตลาดได้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมด้านความรู้สู่กระบวนการคิดเป็นทำเป็นโดยคนของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าเอง เพราะเนื่องจากการประชุมในปัจจุบันมีการประชุมเฉลี่ย 3-4 ครั้ง/ปี ควรส่งเสริมให้มีการประชุมประจำเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ในการนำมาแก้ไขในส่วนที่บกพร่องในการดำเนินการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่าและเป็นการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มต่อไปในอนาคต เป็นต้น

ด้านที่ 2) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการวางแผน (Planning) ในเรื่องของงบประมาณ องค์กรหรือหน่วยงานที่ดูแลและส่งเสริมอยู่ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินงานหรือกิจการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ในเรื่องของสาธารณูปการ หอพัก อาคารสถานที่ที่มีความมั่นคงถาวรสามารถกำบังลมฝน เพื่อการรับมือต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง รวมถึงโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งรับประทานอาหาร ที่นั่งผ่อนคลายหรือที่พักผ่อนบริเวณริมแม่น้ำตลาดท่าทองเมืองเก่า การปรับปรุงภูมิทัศน์แสงสว่างให้เพียงพอในยามค่ำคืน รวมถึงการวางแผนการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการให้เพียงพอหรือเพิ่มจำนวนให้มากขึ้นต่อการให้บริการ ตลอดจนส่งเสริมการออมหรือการจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนของสมาชิกชุมชน

ตลาดท่าทองเมืองเก่าเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางเศรษฐกิจและสังคมหรือรายได้ของคนในชุมชน ให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และการควบคุม (Controlling) ในเรื่องการจัดระบบหรือระเบียบการให้บริการ ล่องเรือชมวิถีชุมชนให้มีความเพียงพอและมีระบบการให้บริการที่เป็นระเบียบเพื่อการบริการที่สะดวก ต่อการใช้บริการของนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการ รวมถึงเรื่องการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของตลาด อย่างเคร่งครัดในเรื่องของเวลาที่ปิดให้บริการหรือการขายของของร้านหรือแผงขาย ที่ไม่ควรเก็บก่อน เวลาที่ตลาดกำหนดไว้ เป็นต้น

และ ด้านที่ 3) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการจัดองค์การ (Organizing) ในเรื่องของการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยให้มีกิจกรรมหรือการแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้มีความครึกครื้นและดึงดูด นักท่องเที่ยวที่มาจากทั่วทุกมุมเมืองเก่า อาทิ การแสดงของกลุ่มแม่บ้าน การแสดงศิลปะ พื้นบ้านของภาคใต้ และการแข่งขันเรือพาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองนับว่าเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า รวมถึงการจัดให้บริการของเรือ การทิ้งขยะ ควรมีถังขยะตามจุดต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่ให้บริการของตลาดท่าทองเมืองเก่าให้มีความ เพียงพอ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดีของตลาดท่าทองเมืองเก่าไม่ให้ความเสื่อมโทรม ไปจากสภาพที่เป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้วในปัจจุบันที่มีอยู่ เป็นต้น

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ของตลาดท่าทองเมืองเก่า ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงของผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการตลาด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพ่อค้าแม่ค้า ของตลาดท่าทองเมืองเก่า พบว่า

“...ส่วนใหญ่เกิดจากสภาพอากาศ ฝนตกหนัก ลมกระโชกแรง ทำให้วัสดุ สินค้าของพ่อค้า แม่ค้า ได้รับความเสียหาย ข้อเสนอแนะ คืออยากให้มียาโดมหรือทำหลังคา อาคารถาวรในการตั้งแผง ขายสินค้าและบริการที่สามารถกันแดด ฝน ได้ อย่างมั่นคง แข็งแรง อีกทั้งอยากให้มียาอาคารถาวรให้กับ นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้นั่งได้พักผ่อน เวลาเกิดฝนตกก็จะได้เป็นที่หลบฝน...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...ปัญหาที่จอดรถ บริเวณที่จอดรถยังไม่เพียงพอต่อการจอดรถของนักท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะควรมีการเพิ่มแผงร้านค้า ...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...ที่นั่งสำหรับให้นักท่องเที่ยวนั่งพักผ่อน หรือกินอาหาร มีจำนวนน้อย ข้อเสนอแนะ ต้องการให้เพิ่มจำนวนที่นั่งเพื่อให้นักท่องเที่ยวนั่งพักผ่อน หรือกินอาหาร...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทอง เมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...ส่วนใหญ่เกิดจากสภาพแวดล้อมจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ฝนตกบ่อยทำให้คนต้องรีบกลับ เพราะตลาดท่าทองเมืองเก่าไม่มีสถานที่ไว้รองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้คนที่มาเที่ยว ข้อเสนอแนะ คืออยากให้มีการเพิ่ม โต๊ะ เก้าอี้ ชุมนถาวรที่มีหลังคาป้องกันลมฝน...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...เรื่องสำหรับให้บริการล่องเรือชมวิวยังมีจำนวนน้อย หรือบางครั้งมากจนเกินไป ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มเรือบริการท่องเที่ยวให้เพียงพอสำหรับให้บริการ และควรจัดระเบียบเรือที่ให้บริการอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกต่อการที่นักท่องเที่ยวได้รับบริการ...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...เรือบางลำที่ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวในการล่องเรือมีการแข่งขัน แย่งชิงลูกค้ากัน ข้อเสนอแนะ ควรจัดคิวการบริการล่องเรือให้มีรูปแบบที่ชัดเจน...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...บรรยากาศโดยรอบของพื้นที่ตลาดในบางจุดยังขาดแสงสว่างในรอบเวลาหัวค่ำหรือกลางคืน รวมถึงการตกแต่งที่สร้างสีสันในตลาด มีแคบงส์ปาด้า ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มแสงสว่างในบางจุดที่มีความมืดเกินไป และควรมีการแสดงในทุกสัปดาห์ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้มีความครึกครื้นภายในตลาด...” พ่อค้าแม่ค้าในตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...เวลาในการเก็บสินค้าหรือของที่ขายของบางร้านมีการเก็บไว้นานกว่าที่ตลาดกำหนดเวลาไว้ การแสดงมีบ้างไม่มีบ้าง รวมถึงเรื่องที่จัดการแข่งขัน ยังมีการจัดการแข่งขัน ไม่บ่อยนัก ข้อเสนอแนะ ควรปฏิบัติตามเวลาที่ตลาดกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ควรมีการแสดงอย่างต่อเนื่อง และควรมีการจัดแข่งเรือให้เป็นประจำทุกเดือนหรือสัปดาห์ละครั้งก็เป็นการดี...” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...ไฟฟ้า หรือแสงสว่างในยามค่ำคืน ยังขาดในบางพื้นที่ของตลาด ทำให้ตลาดบางจุดยังมีความมืด การแข่งขันเรือพาย ยังไม่มีการจัดการแข่งอย่างสม่ำเสมอเท่าที่ควร และเรื่องเวลาของการจัดเก็บของของพ่อค้าแม่ค้าบางแผงการขายในบางร้านมีการเก็บของหรือสินค้าก่อนร้านอื่น ๆ ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มไฟฟ้าเพื่อให้มีแสงสว่างในจุดที่ยังมืดอยู่ ควรสนับสนุนและจัดตารางการแข่งขันเรือพายให้มีการแข่งขันเป็นประจำและสม่ำเสมอ ควรแจ้งเตือนหรือชี้แจงโดยเด็ดขาดในเรื่องของการเก็บของให้ตรงตามเวลาที่ตลาดกำหนด คือ ไม่ควรเก็บก่อนหรือหลังร้านอื่น ควรทำให้เหมือน ๆ กันทุกร้าน...” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...ลมกระโชกแรง ทำให้เต็นท์ที่กางขายของได้รับความเสียหายบ่อยครั้ง ข้อเสนอแนะ ควรทำเป็นโดมที่มีความแข็งแรง และคงทนถาวร...” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...ปัญหาเรื่องถังขยะยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร ในแต่ละจุดพื้นที่ของตลาด ข้อเสนอแนะควรเพิ่มหรือบริการจุดทิ้งขยะที่ถูกต้องลักษณะให้เพียงพอต่อพื้นที่ในตลาด...” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

“...ปัญหาเรื่องห้องน้ำที่ยังมีน้อยอยู่ ข้อเสนอแนะ ควรสร้างห้องน้ำเพิ่มหรือมีห้องน้ำเคลื่อนมาอำนวยความสะดวกให้กับพ่อค้าแม่ค้า และนักท่องเที่ยว ในจุดที่ใช้บริการได้สะดวก...” ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ของตลาดท่าทองเมืองเก่า (2561: สัมภาษณ์)

สรุป ข้อปัญหาของการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. สภาพอากาศฝนตกหนัก ลมกระโชกแรง ทำให้พ่อค้าแม่ค้า วัสดุ สินค้า ได้รับความเสียหาย
2. การขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม เช่น การแสดงประจำสัปดาห์ การแข่งเรือพาย
3. จำนวนที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารมีให้บริการไม่เพียงพอ
4. ยังขาดที่นั่งผ่อนคลายบริเวณริมน้ำคลองท่าทองตลอดแนว
5. จำนวนเรือที่ให้บริการท่องเที่ยวล่องชมคลองท่าทองยังมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริการ และยังไม่ระบบเท่าที่ควรในการบริการนักท่องเที่ยว
6. ยังขาดแสงสว่างในบางจุดของพื้นที่ตลาดในยามค่ำคืน
7. ยังขาดถังขยะหรือจุดบริการให้ทิ้งขยะในพื้นที่ต่าง ๆ ของบริเวณตลาด
8. ห้องน้ำยังมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก่พ่อค้าแม่ค้า และนักท่องเที่ยว

สรุป ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาของการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. ควรจัดสร้างโดมหรืออาคารที่คงทนถาวร ในการตั้งแผงขายของให้กับพ่อค้าแม่ค้า เพื่อป้องกันความเสียหายจากลมที่กระโชกแรง และฝนที่ตกบ่อยครั้ง
2. ควรจัดกิจกรรม เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การแสดง การแข่งขันเรือพาย ให้เป็นประจำ และต่อเนื่อง อย่างสม่ำเสมอ
3. ควรเพิ่มหรือสร้างจำนวนที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารให้เพียงพอต่อการให้บริการในพื้นที่ตลาด
4. ควรเพิ่มหรือสร้างที่นั่งผ่อนคลายบริเวณริมน้ำคลองท่าทองตลอดแนวอย่างเพียงพอ และเหมาะสม
5. ควรเพิ่มจำนวนเรือที่ให้บริการท่องเที่ยวล่องชมคลองท่าทองให้เพียงพอกับผู้ใช้บริการ และจัดระบบการเดินเรือให้เป็นระบบคิว ก่อน-หลัง ตามลำดับ เพื่อเป็นการง่ายต่อการให้บริการของผู้ใช้บริการ

6. ควรเพิ่มไฟหรือแสงสว่างในจุดของพื้นที่ตลาดที่ยังมืดอยู่
7. ควรเพิ่มจำนวนถังขยะหรือจุดบริการทิ้งขยะในพื้นที่ต่าง ๆ ของบริเวณตลาดให้ทั่วถึง
8. ควรสร้างหรือเพิ่มห้องน้ำให้มีความเพียงพอต่อการบริการ หรือมีห้องน้ำเคลื่อนที่คอย

ให้บริการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 ท่าน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเมื่อรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับแล้วผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ และได้สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ผลและนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า
2. การเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า
3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่องการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการจัดการเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ตลาดท่าทองเมืองเก่า จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพ่อค้าแม่ค้า ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า

การบริหารจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” จะใช้คณะกรรมการตลาด หรือ คณะทำงานของตลาด 9 คณะทำงานด้วยกัน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้นำในพื้นที่หรือคนในชุมชนตำบลท่าทองทั้งสิ้น คือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้แทนชาวบ้านของตำบลท่าทอง มีกฎกติกาที่ใช้ในการควบคุมโดยทุกคนต้องกระทำร่วมกันเพราะตลาดแห่งนี้เป็นของทุกคน ไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง จึงจำเป็นจะต้องมีการวางแผนกันก่อน เพื่อให้ตลาดเป็นรูปธรรมจึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและที่สำคัญได้รับการสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่ายและหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นคนในชุมชนเอง ชาวบ้าน หรือผู้นำท้องถิ่นและองค์กรหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาช่วยกันในการขับเคลื่อนการจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ให้ดำเนินขับเคลื่อนไปข้างหน้า โดยมีงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง และสำนักงานพาณิชย์

จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่คอยให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของการดำเนินงานตลาดท่าทองเมืองเก่า และเงินงบประมาณอีกส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการตลาดมาจากค่าบำรุงจากพ่อค้าแม่ค้าที่มาขายของในตลาดท่าทองเมืองเก่า จากเงินที่เก็บค่าเช่าที่ในการขายแผงละ 20 บาท ต่อแผงขายร้านค้า / ต่อครั้งของวันอาทิตย์ที่มาขายของ ทั้งนี้ันว่าเกิดจากความเสียสละของผู้นำชุมชนท้องถิ่น พ่อค้าแม่ค้าและชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าอย่างแท้จริงทำให้ตลาดนี้เกิดขึ้นมาได้ ในปัจจุบัน ทั้งนี้ตลาดท่าทองเมืองเก่ามีรูปแบบการจัดการตลาดที่ดีของดีและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ อาทิ ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง ที่สวยงาม รวมถึงทิวทัศน์ ทัศนียภาพ อัตลักษณ์ วิถีชีวิตชุมชนประมงพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมเก่าแก่ที่มีอยู่ในชุมชน โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง เช่น วัดวาอารามของเมืองเก่าท่าทองที่มีความสวยงามตามศิลปะโบราณในยุคเมืองเก่าท่าทอง มาเป็นจุดเด่นในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว ตลาดท่าทองเมืองเก่าให้มีความน่าสนใจในการมาเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่า และชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทองแห่งนี้ ตั้งสโลแกนหรือคำขวัญการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่า ที่ว่า “ล่องเรือ แลป่าเล ชิมของหรรอยเมืองท่าทอง อาหารทะเลสด ๆ หนมไทยโบราณ ผักพื้นบ้านไบชะคราม นมัสการถ้าพระนอน แลวันตกดินที่หน้ากลางเล

การสร้างกระบวนการตลาดท่าทองเมืองเก่า

การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการตลาด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าในการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยเริ่มจากผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการตลาด ในการเปิดโอกาสชักชวนชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทองหรือชาวบ้านพื้นที่ละแวกใกล้เคียง ให้เข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อน ตลาดท่าทองเมืองเก่า ในด้านต่าง ๆ ในการจัดการตลาดให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งตลาดที่ส่งเสริมการขายของพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนตำบลท่าทองหรือละแวกใกล้เคียงได้มีพื้นที่ขายของ ทั้งนี้ ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างกระบวนการตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยเป็นแบบอย่าง ผู้นำสละกำลังกาย กำลังความคิด ในการจัดตั้งหรือสร้างตลาดท่าทองเมืองเก่าขึ้นมาให้เป็นสมบัติของส่วนรวม โดยมีชาวบ้าน คนในชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของร่วมกัน ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนเป็นแค่แกนนำหรือสนับสนุน ส่งเสริมชาวบ้านให้ร่วมกันดำเนินงานของตลาดท่าทองเมืองเก่าในส่วนต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทองเป็นหลัก ผู้นำจะเป็นผู้ที่คอยควบคุม ดูแล มาตรฐาน หรือคุณภาพของตลาดไว้ในการกำหนดกฎเกณฑ์ของตลาด ของคณะกรรมการตลาดและชาวบ้าน หากชาวบ้านและผู้นำชุมชนท้องถิ่นมีความรักความสามัคคีต่อกัน ความสำเร็จในการขับเคลื่อนตลาดก็ย่อมจะเกิดในทิศทางที่ดีขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งตลาดท่าทองเมืองเก่า

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งตลาดท่าทองเมืองเก่า อนึ่ง พ่อค้าแม่ค้าได้มีรายได้แก่ตนเองและครอบครัว รวมถึงรายได้ผลรวมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพ รวมถึงการแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชนท้องถิ่นได้ในระดับหนึ่ง ก่อให้เกิดพื้นที่ในการสร้างโอกาสการขายสินค้าและบริการของชาวบ้าน ทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและชีวิตการเป็นอยู่ที่มั่นคงขึ้น อีกทั้งทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนในชุมชนระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับครัวเรือน และครัวเรือนกับครัวเรือนอื่น ๆ อันเป็นแนวทางการสร้างและเกิดประโยชน์โดยตรงต่อชุมชนท้องถิ่น นับเป็นพื้นฐานการกระตุ้นหรือผลักดันเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานราก ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับประเทศ ให้มีความเจริญ มั่งคั่ง ยั่งยืน สืบไปด้วยก็เพราะด้วยเศรษฐกิจฐานรากคือพื้นฐานของเศรษฐกิจระดับชาติ

1.2 การเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า

โดยมีมุมมองที่น่าสนใจควรแก่การเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า อยู่ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านความรู้ความสามารถของคนในตลาดท่าทองเมืองเก่า 2) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า และ 3) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า

ซึ่งมีการเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่าไว้ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านความรู้ความสามารถของคนในชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการจัดองค์การ (Organizing) ในการสนับสนุนส่งเสริมเรื่องความรู้และความสามารถ โดยผู้นำองค์กรหรือของผู้นำท้องถิ่นตลาดท่าทองเมืองเก่าเอง จะต้องให้การสนับสนุนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะกรรมการตลาด และพ่อค้าแม่ค้าของตลาดท่าทองเมืองเก่าให้เขาเหล่านั้นได้มีการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชนอื่น ๆ มาเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ใช้ในการจัดการหรือการบริหารงานหรือการพัฒนาด้านการตลาดของตลาดท่าทองเมืองเก่า เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาที่ดีขึ้นในอนาคต และการนำองค์การ (Leading) โดยผู้นำหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของตลาดท่าทองเมืองเก่า จะต้องมีการชักจูงส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดท่าทองเมืองเก่า ได้มีการประชุม ปรึกษาหารือเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอันนำมาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ทำงานร่วมกัน ที่ส่งผลต่อการนำมาปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาในการดำเนินงานของตลาดได้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมด้านความรู้สู่กระบวนการคิดเป็นทำเป็น

โดยคนของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าเอง เพราะเนื่องจากการประชุมในปัจจุบันมีการประชุมเฉลี่ย 3-4 ครั้ง/ปี ควรส่งเสริมให้มีการประชุมประจำเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ในการนำมาแก้ไขในส่วนที่บกพร่องในการดำเนินการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่าและเป็นการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มต่อไปในอนาคต เป็นต้น

ด้านที่ 2) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการวางแผน (Planning) ในเรื่องของงบประมาณ องค์กรหรือหน่วยงานที่ดูแลและส่งเสริมอยู่ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินงานหรือกิจการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ในเรื่องของสาธารณูปการ ห้องน้ำ อาคารสถานที่ที่มีความมั่นคงถาวรสามารถกำบังลมฝน เพื่อการรับมือต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง รวมถึงโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งรับประทานอาหาร ที่นั่งผ่อนคลายหรือที่พักผ่อนบริเวณริมน้ำตลาดท่าทองเมืองเก่า การปรับปรุงภูมิทัศน์แสงสว่างให้เพียงพอในยามค่ำคืน รวมถึงการวางแผนการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการให้เพียงพอหรือเพิ่มจำนวนให้มากขึ้นต่อการให้บริการ ตลอดจนส่งเสริมการออมหรือการจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนของสมาชิกชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางเศรษฐกิจและสังคมหรือรายได้ของคนในชุมชนให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และการควบคุม (Controlling) ในเรื่องการจัดระบบหรือระเบียบการให้บริการล่วงหน้า ชมวิถีชุมชนให้มีความเพียงพอและมีระบบการให้บริการที่เป็นระเบียบเพื่อการบริการที่สะดวกต่อการใช้บริการของนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการ รวมถึงเรื่องการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของตลาดอย่างเคร่งครัดในเรื่องของเวลาที่ปิดให้บริการหรือการขายของของร้านหรือแผงขาย ที่ไม่ควรเก็บก่อนเวลาที่ตลาดกำหนดไว้ เป็นต้น

และ ด้านที่ 3) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการจัดองค์การ (Organizing) ในเรื่องของการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องโดยให้มีกิจกรรมหรือการแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้มีความครึกครื้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวภายในตลาดท่าทองเมืองเก่า อาทิ การแสดงของกลุ่มแม่บ้าน การแสดงศิลปะพื้นบ้านของภาคใต้ และการแข่งขันเรือพาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองนับว่าเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า รวมถึงการจัดให้บริการของเรื่อง การทิ้งขยะ ควรมีถังขยะตามจุดต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่ให้บริการของตลาดท่าทองเมืองเก่าให้มีความเพียงพอ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดีของตลาดท่าทองเมืองเก่าไม่ให้ความเสื่อมโทรมไปจากสภาพที่เป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้วในปัจจุบันที่มีอยู่ เป็นต้น

1.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ การจัดการการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทอง เมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากผลการสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงของผู้นำท้องที่ คณะกรรมการตลาด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพ่อค้าแม่ค้า ของตลาดท่าทองเมืองเก่า พบว่าปัญหาที่พบนั้นคือ

- 1) สภาพอากาศฝนตกหนัก ลมกระโชกแรง ทำให้พ่อค้าแม่ค้า วัสดุ สินค้า ได้รับความเสียหาย
- 2) การขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม เช่น การแสดงประจำสัปดาห์ การแข่งเรือพาย
- 3) จำนวนที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารมีให้บริการไม่เพียงพอ
- 4) ยังขาดที่นั่งผ่อนคลายบริเวณริมน้ำคลองท่าทองตลอดแนว
- 5) จำนวนเรือที่ให้บริการท่องเที่ยวล่องชมคลองท่าทองยังมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริการ และยังไม่ระบบเท่าที่ควรในการบริการนักท่องเที่ยว
- 6) ยังขาดแสงสว่างในบางจุดของพื้นที่ตลาดในยามค่ำคืน
- 7) ยังขาดถังขยะหรือจุดบริการทิ้งขยะในพื้นที่ต่าง ๆ ของบริเวณตลาด และ
- 8) ห้องน้ำยังมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก่พ่อค้าแม่ค้า และนักท่องเที่ยว เป็นต้น จากปัญหาอุปสรรคข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า ไว้ 8 ประการ ดังนี้

- 1) ควรจัดสร้างโถมหรืออาคารที่คองถนถาวร ในการตั้งแผงขายของให้กับพ่อค้าแม่ค้า เพื่อป้องกันความเสียหายจากลมที่กระโชกแรง และฝนที่ตกบ่อยครั้ง
- 2) ควรจัดกิจกรรม เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การแสดง การแข่งขันเรือพาย ให้เป็นประจำ และต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ
- 3) ควรเพิ่มหรือสร้างจำนวนที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารให้เพียงพอต่อการใช้บริการในพื้นที่ตลาด
- 4) ควรเพิ่มหรือสร้างที่นั่งผ่อนคลายบริเวณริมน้ำคลองท่าทองตลอดแนวอย่างเพียงพอและเหมาะสม
- 5) ควรเพิ่มจำนวนเรือที่ให้บริการท่องเที่ยวล่องชมคลองท่าทองให้เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ และจัดระบบการเดินเรือให้เป็นระบบคิว ก่อน-หลัง ตามลำดับ เพื่อเป็นการง่ายต่อการให้บริการ ของผู้ใช้บริการ
- 6) ควรเพิ่มไฟหรือแสงสว่างในจุดของพื้นที่ตลาดที่ยังมืดอยู่
- 7) ควรเพิ่มจำนวนถังขยะหรือจุดบริการทิ้งขยะในพื้นที่ต่าง ๆ ของบริเวณตลาดให้ทั่วถึง และ
- 8) ควรสร้างหรือเพิ่มห้องน้ำให้มีความเพียงพอต่อการบริการ หรือมีห้องน้ำเคลื่อนที่คอยให้บริการ

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทอง เมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า และ 2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า โดยภาพรวม พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า

การบริหารจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” จะใช้คณะกรรมการตลาด หรือ คณะทำงานของตลาด 9 คณะทำงานด้วยกัน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้นำในพื้นที่หรือคนในชุมชนตำบล

ท่าทองทั้งสิ้น คือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้แทนชาวบ้านของ ตำบลท่าทอง มีกฎกติกาที่ใช้ในการควบคุมโดยทุกคนต้องกระทำร่วมกันเพราะตลาดแห่งนี้เป็นของ ทุกคนไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง จึงจำเป็นจะต้องมีการวางแผนกันก่อน เพื่อให้ตลาดเป็นรูปธรรมจึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและที่สำคัญได้รับการสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่ายและหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นคนในชุมชนเอง ชาวบ้าน หรือผู้นำท้องถิ่นและองค์กรหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาช่วยกันในการขับเคลื่อนการจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ให้ดำเนินขับเคลื่อนไปข้างหน้า โดยมีงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่คอยให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของการดำเนินงานตลาดท่าทองเมืองเก่า และเงินงบประมาณอีกส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการตลาดมาจากคำบำรุงจากพ่อค้าแม่ค้าที่มาขายของในตลาดท่าทองเมืองเก่า จากเงินที่เก็บค่าเช่าที่ในการขายแผงละ 20 บาท ต่อแผงขายร้านค้า / ต่อครั้งของวันอาทิตย์ที่มาขายของ ทั้งนี้พบว่าเกิดจากความเสียสละของผู้นำชุมชนท้องถิ่น พ่อค้าแม่ค้าและชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าอย่างแท้จริงทำให้ตลาดนี้เกิดขึ้นมาได้ ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล (2553: 1) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางการเกษตรได้เพราะเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ของภาครัฐที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น ทั้งนี้การมีผู้นำอย่างเป็นทางการที่ดำรงตำแหน่งนายก อบต. ทำให้ สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องรวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนา ด้านคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง ๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น ทั้งนี้ตลาดท่าทองเมืองเก่ามีรูปแบบการจัดการตลาดที่ดีของดีและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ อาทิ ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง ที่สวยงาม รวมถึงทิวทัศน์ ทัศนียภาพ อัตลักษณ์ วิถีชีวิตชุมชน ประมงพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมเก่าแก่ที่มีอยู่ในชุมชน โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง เช่น วัดวาอารามของเมืองเก่าท่าทองที่มีความสวยงามตามศิลปะโบราณในยุคเมืองเก่าท่าทอง มาเป็นจุดเด่นในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่าให้มีความน่าสนใจในการมาเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่า และชุมชนท้องถิ่นตำบลท่าทองแห่งนี้ ดังสโลแกนหรือคำขวัญการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดท่าทองเมืองเก่า ที่ว่า “ล่องเรือแลป่าเล ชิมของอร่อยเมืองท่าทอง อาหารทะเลสด ๆ หมมไทยโบราณ ผักพื้นบ้านใบชะคราม นมัสการถ้าพระนอน แลวันตกดินที่หน้ากลางเล” ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ Chris Stone (2012) ได้ทำการศึกษา ความผูกพันต่อสังคมในการพัฒนาชุมชน อย่างยั่งยืนสำหรับสินค้าชุมชน (Community Engagement in Sustainable Development for Local Products) การศึกษาการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนผ่านทาง การพัฒนาสินค้าชุมชน โดยการทำให้ ชุมชนเป็นสินค้า (Product) สร้างจุดขายของชุมชน โดยการดึงทรัพยากรที่ชุมชนมี ไม่ว่าจะ เป็น ทรัพยากรทางธรรมชาติ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในท้องถิ่นนั้นออกมาเพื่อเป็นจุดขาย ด้วยจุดแข็งที่กล่าวมานี้ จึงทำให้ชุมชนสามารถขายทรัพยากร (Resources) ของชุมชนเองได้ผ่าน รูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับในมิติของพื้นที่ ภาวลักษณะ วัฒนธรรมและตราสินค้า เนื่องจากการท่องเที่ยววันนี้มีหลายรูปแบบตามมิติและบริบทของพื้นที่ การที่ผู้วิจัยหยิบยกเรื่องนี้ ขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นถึงการประยุกต์และปรับมุมมองทางการท่องเที่ยวเพื่อให้นำจุดเด่นของท้องถิ่น ชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” มาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม ชิมซับและเรียนรู้ถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของคนในชุมชนท้องถิ่น อันจะเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงและ ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รับทราบถึง การดำเนินงานของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ไปพร้อมกันด้วย เป็นต้น

นอกจากนี้การสร้างกระบวนการตลาดท่าทองเมืองเก่า รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจาก การจัดตั้งตลาดก็มีความสำคัญต่อการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน

2.2 ข้อเสนอแนะทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า

โดยมีข้อเสนอแนะทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า ไว้ 3 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านที่ 1) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านความรู้ความสามารถของคน ในชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการจัดองค์การ (Organizing) ในการสนับสนุน ส่งเสริมเรื่องความรู้และความสามารถ โดยผู้นำองค์กรหรือของผู้นำท้องถิ่นตลาดท่าทองเมืองเก่าเอง จะต้องให้การสนับสนุนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะกรรมการตลาด และพ่อค้าแม่ค้าของตลาดท่าทอง เมืองเก่าให้เขาเหล่านั้นได้มีการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ ใหม่ ๆ จากชุมชนอื่น ๆ มาเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ใช้ในการจัดการหรือการบริหารงานหรือการ พัฒนาด้านการตลาดของตลาดท่าทองเมืองเก่า เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาที่ดีขึ้น ในอนาคต และการนำองค์การ (Leading) โดยผู้นำหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของตลาดท่าทองเมืองเก่า จะต้องมีการชักจูงส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดท่าทองเมืองเก่า ได้มีการประชุม ปรึกษาหารือเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอันนำมาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ทำงานร่วมกัน ที่ส่งผลต่อการนำมาปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาในการ ดำเนินงานของตลาดได้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมด้านความรู้สู่กระบวนการคิดเป็นทำ เป็นโดยคนของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าเอง เพราะเนื่องจากการประชุมในปัจจุบันมีการประชุม เฉลี่ย 3-4 ครั้ง/ปี ควรส่งเสริมให้มีการประชุมประจำเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ในการ

นำมาแก้ไขในส่วนที่บกพร่องในการดำเนินการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่าและเป็นการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มต่อไปในอนาคต เป็นต้น ด้านที่ 2) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการวางแผน (Planning) ในเรื่องของงบประมาณ หนึ่งองค์การหรือหน่วยงานที่ดูแลและส่งเสริมอยู่ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินงานหรือกิจการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ในเรื่องของสาธารณูปการ ห้องน้ำ อาคารสถานที่ที่มีความมั่นคงถาวรสามารถกำบังลมฝน เพื่อการรับมือต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง รวมถึงโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งรับประทานอาหาร ที่นั่งผ่อนคลายหรือที่พักผ่อนบริเวณริมน้ำตลาดท่าทองเมืองเก่า การปรับปรุงภูมิทัศน์แสงสว่างให้เพียงพอในยามค่ำคืน รวมถึงการวางแผนการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการให้เพียงพอหรือเพิ่มจำนวนให้มากขึ้นต่อการให้บริการ ตลอดจนส่งเสริมการออมหรือการจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนของสมาชิกชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่าเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หรือรายได้ของคนในชุมชนให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และการควบคุม (Controlling) ในเรื่องการจัดระบบหรือระเบียบการให้บริการล่องเรือชมวิถีชุมชนให้มีความเพียงพอและมีระบบการให้บริการที่เป็นระเบียบเพื่อการบริการที่สะดวกต่อการใช้บริการของนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการ รวมถึงเรื่องการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของตลาดอย่างเคร่งครัดในเรื่องของเวลาที่ปิดให้บริการหรือการขายของของร้านหรือแผงขาย ที่ไม่ควรเก็บก่อนเวลาที่ตลาดกำหนดไว้ เป็นต้น และ ด้านที่ 3) แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการจัดองค์การ (Organizing) ในเรื่องของการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องโดยให้มีกิจกรรมหรือการแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้มีความครึกครื้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวภายในตลาดท่าทองเมืองเก่า อาทิ การแสดงของกลุ่มแม่บ้าน การแสดงศิลปะพื้นบ้านของภาคใต้ และการแข่งขันเรือพาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองนับว่าเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตลาดท่าทองเมืองเก่า รวมถึงการจัดให้บริการของเรือการทิ้งขยะ ควรมีถังขยะตามจุดต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่ให้บริการของตลาดท่าทองเมืองเก่าให้มีความเพียงพอ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดีของตลาดท่าทองเมืองเก่า ไม่ให้มีความเสื่อมโทรมไปจากสภาพที่เป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้วในปัจจุบันที่มีอยู่ เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดสร้างโดมหรืออาคารที่คงทนถาวร ในการตั้งแผงขายของให้กับพ่อค้าแม่ค้า เพื่อป้องกันความเสียหายจากลมที่กระโชกแรง และฝนที่ตกบ่อยครั้ง
2. ควรจัดกิจกรรม เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การแสดง การแข่งขันเรือพาย ให้เป็นประจำ และต่อเนื่อง อย่างสม่ำเสมอ
3. ควรเพิ่มหรือสร้างจำนวนที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารให้เพียงพอต่อการใช้บริการในพื้นที่ตลาด
4. ควรเพิ่มหรือสร้างที่นั่งผ่อนคลายบริเวณริมน้ำคลองท่าทองตลอดแนวอย่างเพียงพอ และเหมาะสม
5. ควรเพิ่มจำนวนเรือที่ให้บริการท่องเที่ยวล่องชมคลองท่าทองให้เพียงพอกับผู้ให้บริการ และจัดระบบการเดินทางเรือให้เป็นระบบคิว ก่อน-หลัง ตามลำดับ เพื่อเป็นการง่ายต่อการให้บริการของผู้ใช้บริการ
6. ควรเพิ่มไฟหรือแสงสว่างในจุดของพื้นที่ตลาดที่ยังมืดอยู่
7. ควรเพิ่มจำนวนถังขยะหรือจุดบริการทิ้งขยะในพื้นที่ต่าง ๆ ของบริเวณตลาดให้ทั่วถึง
8. ควรสร้างหรือเพิ่มห้องน้ำให้มีความเพียงพอต่อการบริการ หรือมีห้องน้ำเคลื่อนที่คอยให้บริการ

3.1 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ตลาดท่าทองเมืองเก่าประสบผลสำเร็จ
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดท่าทองเมืองเก่า
3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการตลาดท่าทองเมืองเก่า

3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย

1. ระยะเวลาในการสัมภาษณ์อาจไปตรงกับการปฏิบัติราชการของผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยควรมีการนัดหมายวันเวลาให้ชัดเจนต่อการขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ข้อมูล
2. การสัมภาษณ์ควรนัดเป็นรายบุคคลโดยการไปสัมภาษณ์ที่บ้าน มากกว่าการไปรอสัมภาษณ์ที่ตลาดเพียงอย่างเดียว เนื่องจากพ่อค้าแม่ค้าต้องให้บริการแก่ลูกค้าในการขายของ อาจจะไม่ค่อยสะดวกต่อการให้สัมภาษณ์หรือการให้ข้อมูลสำคัญ

รายการอ้างอิง

- Chris Stone. (2012). "Community Engagement in Sustainable Development for Local Products." Palermo Business Review (May 2012), University of Palermo: Argentina, 2012.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1977). "Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation." Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Department of Industry Tourism and Resource, Australian Government. (2006). **Community Engagement and Development**. New South Wales: Australia.
- Jean-Marc Fontan, Pierre Hamel, Richard Morin and Eric Shragge. (1999). **Community Economic Development and Metropolitan Governance: A Comparison of Montreal and Toronto**. Social Sciences and Humanities Research Council of Canada (SSHRC): Canada.
- Reimer, B. and Leeson-Klym S. (2015). "Community-Based Organizations: A Force for Neighbourhood Resilience." 2015.
- Robbins, S.P. and M. Coulter. (1999). **Management**. 8th ed. New Jersey: Pearson Prentice – Hall, Inc.
- Robbins, Stephen P. and Coulter, Mary. (1996). **Management**. 5th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- United Nation. (1981). **Development of International Economic and Social Affairs: Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development Report of the Meeting of the Adhoc Group of Experts Held at UN. Midquarter from May**. New York: United Nation.
- กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. (2541). อ้างถึงใน **การพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจฐานราก**, 2547. เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก www.oic.go.th.
- กระทรวงมหาดไทย, กรมพัฒนาชุมชน. (2541). **แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง**. กรุงเทพมหานคร: บริษัททบทพิชการพิมพ์.
- กระทรวงมหาดไทย. (2541). **เศรษฐกิจชุมชน**. เข้าถึงเมื่อ 18 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก www.stabundamrong.go.th.

- กษีร สุพจน์เฉลิมขวัญ. (2545). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษา กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคมในจังหวัดลพบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล. (2553). “การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.” **วารสาร มฉก. วิชาการ** 14, 27 (กรกฎาคม - ธันวาคม): 1.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์. (2532). **การกระทำของมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์. (2543). **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณกานต์ ตีรสิน. (2553). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.” ปัญหาพิเศษ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ โชควัฒนา. (2542). **เศรษฐกิจชุมชน: ทางเลือกเพื่อทางรอดสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2550). **เศรษฐกิจชุมชน**. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก www.stuo.acth.
- ณัฐชัย อินทรักษ์. (2552). “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ตุลา มหาพสุยานนท์. (2547). **หลักการจัดการและการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: พ.ศ. พัฒนาจำกัด.
- ทับทิม วงศ์ประยูร. (2526). **ประวัติและลัทธิเศรษฐกิจ**. กรุงเทพมหานคร: วีเจพริ้นติ้ง.
- ทานตะวัน อินทรจันทร์. (2546). **รูปแบบของการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. (2555). “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน.” ใน **คู่มือประกอบการสอนวิชาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน**. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. (2556). “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (Community Economic Development).” ใน **คู่มือประกอบการสอนวิชาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน**. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประทีป วีระพัฒน์นรินทร์. (2542). **การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้มั่นคง**. เข้าถึงเมื่อ 26 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก www.arch.kamutt.ac.th.

ประภาพรรณ จันท์ศิริ. (2547). “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประเวศ วะสี. (2550). **เศรษฐกิจชุมชน**. เข้าถึงเมื่อ 27 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก www.isranews.org.

ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พจนานุกรมไทยฉบับทันสมัย. (2545). กรุงเทพมหานคร: เอช เอ็นกรุ๊ป.

พรเทพ รัตนเรืองศรี. (2551). “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พิมพ์ทิพย์ นิกรสติย์. (2553). “แนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพตาม โครงการเศรษฐกิจชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2542). **แนวความคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน**. เข้าถึงเมื่อ 27 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก www.codi.or.th.

ภิญโญ สาร. (2516). **แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มงคล ดำนธานินทร์. (2541). “เศรษฐกิจชุมชนเชิงระบบ: หลักการและแนวทางปฏิบัติ.” ใน **เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดและยุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง.

มยุรี รัตนมุง. (2534). **แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วรรณภา สังเกต. (2552). **เศรษฐกิจชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

วัฒนา มุละชีวะ. (2546). “การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนในเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มสตรีผลิตข้าวปลอดสารพิษ โรงสีสหเกษตรข้าวขวัญ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริรณา จิตต์จรัส. (2554). **เศรษฐกิจชุมชนและภูมิปัญญาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ทริปเปิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

- ศุภกาญจน์ นันทะวการ. (2544). “พัฒนาการของกลุ่มรวมยางและผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนชนบท: กรณีศึกษาของกลุ่มรวมยางอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สนั่น ขจรประศาสตร์. (2541). การพัฒนาการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน. เข้าถึงเมื่อ 21 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก www.old.scbfoundation.com.
- สรรเสริญ วงศ์ช่อม. (2554). การวางแผนพัฒนาประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- สำนักข่าวไทยรัฐ. (2560). ข่าว สุราษฎร์ฯ ผุด ‘ตลาดท่าทองเมืองเก่า’ ตลาดนัดวันอาทิตย์แห่งใหม่. เข้าถึงเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/896392>.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สุภางค์ จันทวานิช. (2548). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง. (2560). “รายงานผลการดำเนินงานตลาดต้องชม “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ประจำปี 2560 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอภาณุประดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี”.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง. (2561). “แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ.2561 - 2564) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอภาณุประดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี”.
- อิระวัชร์ จันทประเสริฐ. (2541). “รูปแบบการมีส่วนร่วม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร.
- อุดร ยอดเพชร. (2548). “การนำนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองไปสู่การปฏิบัติในอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

(พ่อค้า-แม่ค้า)

เรื่อง กระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้สัมภาษณ์ร้านที่.....ชื่อ.....อายุ.....ปี

ชื่อร้าน.....ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

จำหน่ายสินค้าประเภท.....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิด กระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: ตลาดท่าทองเมืองเก่าอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. กระบวนการในการจัดการตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” (การบริหารจัดการ/ฝ่าย
รับผิดชอบ/การควบคุม/การประชาสัมพันธ์/ตั้งแต่ก่อนตลาดเปิดถึงหลังตลาดเลิก)

.....

.....

.....

.....

2. มีการสร้างกระบวนการอย่างไรใน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ? (เช่น การคัดเลือกตัวแทน
ร้านค้า/ช่วยเหลือดูแล/ทำอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม)

.....

.....

.....

.....

3. การจัดตั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ประชาชนกับชุมชนได้อะไรบ้าง ? และแนวโน้มตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ในอนาคตเป็นอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

4. การจัดตั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” มีหน่วยงานใดบ้างที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนบ้าง ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

5. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

(ผู้นำท้องที่ กรรมการตลาด และเจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

เรื่อง กระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่.....ชื่อ-สกุล.....ตำแหน่ง.....อายุ.....ปี
ที่อยู่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิด กระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: ตลาดท่าทองเมืองเก่าอำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. กระบวนการในการจัดการ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” (การบริหารจัดการ/ฝ่ายรับผิดชอบ/การควบคุม/การประชาสัมพันธ์/ตั้งแต่ก่อนตลาดเปิดถึงหลังตลาดเลิก)

.....
.....
.....
.....

2. มีการสร้างกระบวนการอย่างไรใน “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ? (เช่น การคัดเลือกตัวแทนร้านค้า/ช่วยเหลือดูแล/ทำอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม)

.....
.....
.....
.....

3. การจัดตั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ประชาชนกับชุมชนได้อะไรบ้าง ? และแนวโน้มตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” ในอนาคตเป็นอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

4. การจัดตั้งตลาด “ตลาดท่าทองเมืองเก่า” มีหน่วยงานใดบ้างที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุน ? อย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

5. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
ผู้ให้สัมภาษณ์

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(ผู้นำท้องถิ่น)

ชื่อ - สกุล นายภิรมณ์ สุขสม อายุ 53 ปี
ตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าทอง
ที่อยู่ 349/3 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 18 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(ผู้นำท้องถิ่น)

ชื่อ - สกุล นายอนุชา เกตุสกุล อายุ 43 ปี
ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง
ที่อยู่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 24 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(ผู้นำท้องถิ่น)

ชื่อ - สกุล นายจักรินทร์ ฤทธิ อายุ 49 ปี
ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 ตำบลท่าทอง
ที่อยู่ 106 หมู่ที่ 9 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 27 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(ผู้นำท้องถิ่น)

ชื่อ - สกุล นายพงศธร คงสุวรรณ อายุ 48 ปี
(นางมธุรส อาตมา อายุ 47 ปี ภรรยาของ นายพงศธร คงสุวรรณ
เป็นผู้ให้การสัมภาษณ์แทน)

ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลท่าทอง

ที่อยู่ 112/1 หมู่ที่ 1 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 28 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

(คณะกรรมการตลาด)

ชื่อ - สกุล นายศักดิ์ชัย ฤทธิ อายุ 53 ปี
ตำแหน่ง คณะกรรมการตลาดและผู้ดูแลตลาด (ตลาดท่าทองเมืองเก่า)
ที่อยู่ 344 หมู่ที่ 9 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 30 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

วิทยาลัยศิลป

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(คณะกรรมการตลาด)

ชื่อ - สกุล นายชูศักดิ์ เทพแข่งหลี อายุ 57 ปี
ตำแหน่ง คณะกรรมการตลาดและผู้ดูแลตลาด (ตลาดท่าทองเมืองเก่า)
ที่อยู่ 82 หมู่ที่ 1 ตำบลท่าทอง อำเภอภาณุวนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 2 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

(คณะกรรมการตลาด)

ชื่อ - สกุล นายประจวบ ศรีวิลัย อายุ 70 ปี
 ตำแหน่ง คณะกรรมการตลาดและผู้ดูแลตลาด, ฝ่ายประชาสัมพันธ์
 (ตลาดท่าทองเมืองเก่า)
 ที่อยู่ 191 หมู่ที่ 1 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 2 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อค้าแม่ค้า)

ชื่อ - สกุล	นางสาววิตรี สังข์มณีจินดา	อายุ 61 ปี
ชื่อร้าน	ป้ามิตร ขนมไทย และของพื้นบ้าน	
จำหน่ายสินค้าประเภท	ขนมจาก ของทะเล กุ้ง หอย ปู ปลา และผักปลอดสารพิษ	
ที่อยู่	หมู่บ้านดอนยาง หมู่ที่ 9 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	วันที่ 8 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561	

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อค้าแม่ค้า)

ชื่อ - สกุล	นางอุทัย พัฒนเจริญ	อายุ 64 ปี
ชื่อร้าน	ป้าแ้ว ห่อหมกทะเล และขนมพื้นบ้าน	
จำหน่ายสินค้าประเภท	ห่อหมกทะเล, ขนมพื้นบ้าน	
ที่อยู่	39 หมู่ที่ 9 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	วันที่ 10 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561	

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อค้าแม่ค้า)

ชื่อ - สกุล	นางสุราสุนย์ ต้อยแก้ว	อายุ 45 ปี
ชื่อร้าน	ย่าผักชะคราม	
จำหน่ายสินค้าประเภท	ย่าผักชะคราม และอาหารพื้นบ้าน อาหารทะเล	
ที่อยู่	บ้านม่วงงาม หมู่ที่ 7 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	วันที่ 26 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561	

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อค้าแม่ค้า)

ชื่อ - สกุล	นางจอง ฤทธิ	อายุ 75 ปี
ชื่อร้าน	น้องณัฐ ไบโงกงาทอด	
จำหน่ายสินค้าประเภท ที่อยู่	ไบโงกงาทอด, ทอดมันกุ้ง, ข้าวเหนียวหมู, ข้าวโพดสดและต้ม 322 หมู่ที่ 9 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	วันที่ 28 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561	

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อค้าแม่ค้า)

ชื่อ - สกุล นางเพ็ญศรี แดงธนาพงศ์รักษ์ อายุ 58 ปี
ชื่อร้าน อาหารทะเลและหอยต่าง ๆ
จำหน่ายสินค้าประเภท หอยนางรมสด, หอยขาวสด, หอยแมลงภู่นึ่งสด
ที่อยู่ 1/1 หมู่ที่ 3 ตำบลพลาายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 6 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อค้าแม่ค้า)

ชื่อ - สกุล	นางจิรนนท์ โอชุม	อายุ 37 ปี
ชื่อร้าน	ปูทะเล และของทะเล	
จำหน่ายสินค้าประเภท	อาหารทะเลต่าง ๆ ปูสด ปูดอง หอยจู้บแจงสด	
ที่อยู่	บ้านท่าโพธิ์ หมู่ที่ 2 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	วันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561	

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อค้าแม่ค้า)

ชื่อ - สกุล	นางสุภรณ์ น้อยบุตร	อายุ 70 ปี
ชื่อร้าน	ป่าสุผักพื้นบ้าน	
จำหน่ายสินค้าประเภท	ผักพื้นบ้าน, ปลาน้ำจืด, ผลไม้ตามฤดูกาล	
ที่อยู่	บ้านท่าโพธิ์ หมู่ที่ 2 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	วันที่ 10 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561	

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

(เจ้าหน้าที่/หรือผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง)

ชื่อ - สกุล	นางสาวชุติมา คงวิจิตร	อายุ 46 ปี
ตำแหน่ง	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	
ที่อยู่	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง หมู่ที่ 3 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ. 2561	

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

(เจ้าหน้าที่/หรือผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง)

ชื่อ - สกุล พระอธิการสมพร ฐิตญาโณ อายุ 66 ปี
ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดเขาพระนันท (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง)
ที่อยู่ วัดเขาพระนันท หมู่ที่ 1 ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 26 เดือนกันยายน พ.ศ. 2561

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

(เจ้าหน้าที่/หรือผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง)

ชื่อ - สกุล นางสาวยุบล สังข์ศิลป์ชัย อายุ 50 ปี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการประกอบธุรกิจการค้าและการตลาด
 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่อยู่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 4 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561

ภาพประกอบการวิจัยและบรรยากาศ “ตลาดท่าทองเมืองเก่า”

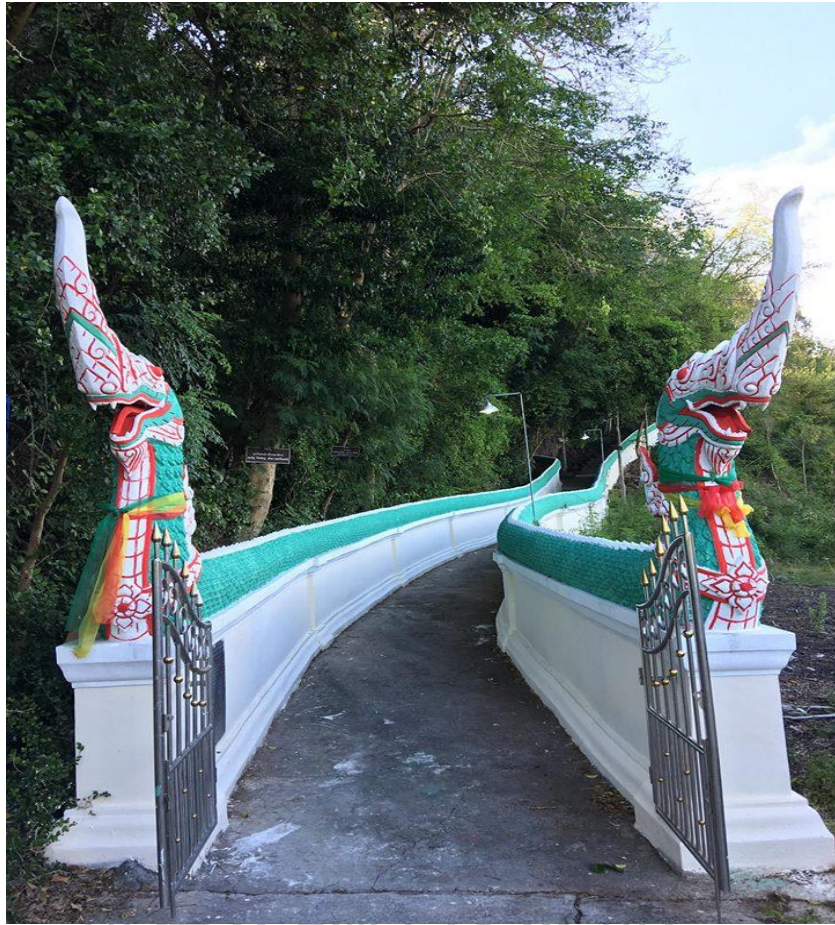

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย

- สำนักปลัด
- กองคลัง
- กองช่าง
- กองการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง
 เลขทะเบียนหนังสือ 400
 วันที่ 15 มี.ค. 2561
 เวลา

ที่ ศธ 0520.107(พบ)/พิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา
 อำเภอ ชะอำ จังหวัด เพชรบุรี 76120 2๒1
 สำนักปลัด
 เลขที่รับ.....
 วันที่ 15 มี.ค. 2561!
 เวลา.....

15 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูล เอกสารประกอบการศึกษา เกี่ยวกับตลาดต้องชม "ตลาดท่าทองเมืองเก่า" และข้อมูลทั่วไป ด้านการปกครอง จำนวนประชากร อบต.ท่าทอง อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นายสรายุधि เห่งสิริกุล รหัสประจำตัว 59601704 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี" จึงมีความประสงค์ขอข้อมูลส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของตลาดต้องชม "ตลาดท่าทองเมืองเก่า" และข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ตามหัวข้อดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาตามที่ท่านเห็นควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และหากท่านประสงค์จะขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติม ทางหน่วยงานสามารถติดต่อนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 063-3686233

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

เรียน นางก อม

- ขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับตลาดต้องชม ขอแสดงความนับถือ
 - เพื่อทำวิทยานิพนธ์

(นางอรเพ็ญ กานดา)
 15 มี.ค. ๒๕๖1

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกริกฤทธิ์ อัมพะวัตต์)
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางสาวเสาวลักษณ์ คงผอม
 รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

15/3/61

- สำนักปลัด
- กองคลัง
- กองช่าง
- กองการศึกษา

วงศการบรหารส่วนตำบลท่าทอง
เลขทะเบียนหนังสือ 894
วันที่ 21 ต.ค. 2561
เวลา

ที่ ศธ 0520.107(พบ)/พิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบล สามพระยา

อำเภอ หนองเสือ จังหวัด เพชรบูรณ์ 61212

20 มิถุนายน 2561

เลขที่รับ 531
วันที่ 21 ต.ค. 2561
เวลา

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลดำเนินการวิจัย

เรียน นายกองคการบรหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นายสรวุฒิ เห่งสิริกุล รหัสประจำตัว 59601704 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: หลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ” จึงมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์จากนายกองคการบรหารส่วนตำบลท่าทองหรือท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ตามหัวข้อดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาตามที่ท่านเห็นควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และหากท่านประสงค์จะขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติม ทางหน่วยงานสามารถติดต่อนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 063-3686233

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

เขียน นพก อม.

- ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ เก็บ

ขอแสดงความนับถือ

มือ

- นพก อม.

นพ

(นางอรทัย กานดา)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

๒1/๐๖/๒๕๖1

- นพก อม.

นางสาวเสาวลักษณ์ คงหอม

รองเลขาธิการบรหารบรหารส่วนตำบล

นางสาวเสาวลักษณ์ คงหอม

๒1/๐๖/๖1

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ๒๗/๘ ถ.ตลาดใหม่ อ.เมืองสุราษฎร์ธานี
 จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐
 ที่ สฎ ๐๐๑๖...๔...๗๖...๒๕๖๑...

ที่ ศธ 0520.107(พบ)/พิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบล สามพระยา
 อำเภอ ชะอำ จังหวัด เพชรบุรี 76120

27 กันยายน 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการประกอบธุรกิจการค้าและการตลาด
 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นายสรวิทย์ เห่งศิริกุล รหัสประจำตัว 59601704 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการจัดการเศรษฐกิจชุมชน: หลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” จึงมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์จากผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการประกอบธุรกิจการค้าและการตลาดหรือท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ตามหัวข้อดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาตามที่ท่านเห็นควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และหากท่านประสงค์จะขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติม ทางหน่วยงานสามารถติดต่อนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 063-3686233

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกริกฤทธิ์ อัมพะวัตต์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดร.วิมล
 ๒๓.๑.๖๑

ที่ ศร 6806/ 3๓๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

/๕ พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบข้อเสนอแนวทางฯ

เรียน ดร.อนิรุต หนูปลอด

ด้วย นายสรวุฒิ เห่งาสิริกุล นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี" และได้จัดทำข้อเสนอแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับตลาดท่าทองเมืองเก่า เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบข้อเสนอแนวทางฯ ดังกล่าว ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงการจัดทำข้อเสนอแนวทางฯ ให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จวิรัตน์ นันทานิช)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศร 6806/ 3935

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี คลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170

14 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบข้อเสนอแนวทางฯ

เรียน ดร.ชุมพล แก้วสม

ด้วย นายสรารวุฒิ เห่งาสิริกุล นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการ
เศรษฐกิจชุมชน หลาดท่าทองเมืองเก่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี" และได้จัดทำข้อเสนอแนวทาง
การจัดการเศรษฐกิจชุมชนสำหรับหลาดท่าทองเมืองเก่า เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการ
ตรวจสอบข้อเสนอแนวทางฯ ดังกล่าว ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงการ
จัดทำข้อเสนอแนวทางฯ ให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย คลิ่งชัน

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายสรารุฒิ เห่งสิริกุล
วัน เดือน ปี เกิด	1 มกราคม 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 จบการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2554 รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขารัฐศาสตร์ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	100/5 หมู่ที่ 7 ตำบลกะแดะ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84160

